

4.4.2018

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

6 – 2018

Kokousaika: 4.4.2018 klo 18.00 – 23.03

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan
asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

6 – 2018

Mötestid: 4.4.2018 kl 18.00 – 23.03

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragnings-
lista i vilka någon har yttrat sig.

4.4.2018

68 §.....	4
Esityslistan asia nro 3	4
HELSINGIN KAUPUNGIN LAUSUNTO MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUKSESTA.....	4
Pormestari Vapaavuori	4
Apulaispormestari Vesikansa	16
Valtuutettu Rautava	22
Valtuutettu Kivekäs.....	23
Valtuutettu Heinäluoma	25
Valtuutettu Koivulaakso	27
Ledamoten Biaudet.....	29
Valtuutettu Halla-aho	31
Valtuutettu Puska.....	33
Valtuutettu Ebeling.....	35
Valtuutettu Terho	37
Valtuutettu Aro.....	38
Valtuutettu Pennanen	40
Pormestari Vapaavuori	42
Apulaispormestari Vesikansa	43
Valtuutettu Jalovaara	43
Valtuutettu Arhinmäki.....	45
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro).....	46
Valtuutettu Honkasalo.....	47
Valtuutettu Peltokorpi.....	48
Valtuutettu Ebeling (vastauspuheenvuoro).....	50
Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro).....	50
Valtuutettu Jalovaara (vastauspuheenvuoro)	50
Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro).....	51
Valtuutettu Holopainen	51
Apulaispormestari Razmyar.....	53
Valtuutettu Vuorjoki.....	54
Valtuutettu Vanhanen	56
Valtuutettu Modig.....	57
Valtuutettu Torsti.....	59
Apulaispormestari Sinnemäki	61
Valtuutettu Järvinen	62
Valtuutettu Malin	64
Ledamoten Rantala	65
Apulaispormestari Pakarinen	66
Valtuutettu Mari Rantanen	67
Valtuutettu Muurinen.....	68
Valtuutettu Kopra	70
Valtuutettu Nygård	71

4.4.2018

Valtuutettu Asko-Seljavaara	72
Valtuutettu Hyttinen	74
Valtuutettu Said Ahmed	75
Valtuutettu Saxberg	75
Valtuutettu Yanar	77
Valtuutettu Harjanne	78
Valtuutettu Kivelä	79
Valtuutettu Nordström	80
Valtuutettu Vepsä	81
Valtuutettu Alametsä	82
Ledamoten Månsson	84
Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)	85
Valtuutettu Enroth	85
Valtuutettu Urho	86
Valtuutettu Haatainen	87
Valtuutettu Raatikainen	89
Valtuutettu Hillman	89
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	91
Valtuutettu Mohamed	91
Valtuutettu Bogomoloff	92
Valtuutettu Nuorteva	92
Valtuutettu Juva	94
Valtuutettu Arajärvi	94
Valtuutettu Hakola	96
Valtuutettu Tuomas Rantanen	97
Valtuutettu Puska	99
Valtuutettu Muttilainen (vastauspuheenvuoro)	100
Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)	100
Ledamoten Wallgren (replik)	101
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	101
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	101
Valtuutettu Taipale	101
Valtuutettu Parpala	103
Valtuutettu Niskanen	104
Valtuutettu Heinäluoma	105

4.4.2018

68 §

Esityslistan asia nro 3

HELSINGIN KAUPUNGIN LAUSUNTO MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUKSESTA

Pormestari Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja. Bästa ordförande. Hyvät valtuutetut. Bästa stadsfullmäktige.

Suomalaisella kunnallishallinnolla on kunniakas historia. Juuri sillä oli keskeinen rooli yhteiskunnan eheyttäjänä ja suomalaisen hyvinvointimallin rakentajana vuoden 1918 tapahtumien jälkeen. Paikallisesti alettiin keskittyä käytännön kysymyksiin, kuten koulujen rakentamiseen ja terveydenhuoltoon. Kaksitasoinen, pääsääntöisesti kaikkien puolueiden yhteistyöhön perustuva hallintomallimme, jossa kunnat vastaavat kansainvälisesti katsoen hyvin laajasta tehtäväkentästä, on yksi maailman demokraattisimmista, toimivimmista ja tehokkaimmista.

Tästä menestystarinasta ollaan nyt pitkälti luopumassa lähes keskustelutta viattomalta kuulostavan sote-uudistuksen sivutuotteena. Tilalle ajetaan kolmitasoista mallia, mikä muuttaa koko järjestelmän peruluonteen. Kaupan päälle saamme lisää vaaleja, lisää virkoja, lisää byrokratiaa ja jollakin aikataululla väistämättä myös lisää veroja.

Sote- ja maakuntauudistus on lähihistoriamme ylivoimaisesti merkittävien hallintoreformi. Sen vaikutukset ovat huomattavasti laajemmat ja peruuttamattomammat kun yleisesti mielletään. Kysymys on paljosta muustakin kuin sotesta, vaikka julkinen keskustelu pyörii lähinnä muuttaman soteen liittyvän yksityiskohdan ympärillä.

Jos uudistus toteutuisi, Suomi kulkisi kansainvälistä kehitystä vastavirtaan. Kun maailmalla varsinkin isoimpien kaupunkien merkitys kasvaa ja korostuu, Suomessa kaupunkien ja kasvukeskusten edellytyksiä menestyä heikennetään. Kun maailmalla päätöksentekoa tuodaan lähemmäksi ihmisiä, Suomessa sitä siirrettäisiin kauemmaksi. Kun monimutkaistuvassa maailmassa tarve laajojen kokonaisuuksien hallintaan korostuu, Suomessa sitä pirstotettiin uusille hallinnon tasoille.

Helsinki on maan pääkaupunki ja samalla maan ylivoimaisesti suurin kaupunki. Helsingissä on enemmän asukkaita kuin 17:ssä kaavailuista

4.4.2018

18:sta uudesta maakunnasta. Helsingin seutu muodostaa maan ainoan metropolialueen, jonka menestyksellä on huima vaikutus koko maan menestykseen.

Emme vastusta sote- ja maakuntauudistusta siksi, etteikö Helsinki pärjäisi hölmömmälläkin hallinnolla. Kyllä me pärjäämme. Mutta me emme pärjää niin hyvin kuin voisimme emmekä niin hyvin kuin tämän maan ainoan metropolin pitäisi pärjätä, jotta se voisi maksimaalisesti tuottaa hyvinvointia niin kuntalaisilleen kuin koko maahan. Kyse ei luonnollisesti ole pelkästään Helsingille huomattavan epäedullisesta mallista. Uskomme vakaasti, että sama koskee Espoota, Vantaata, Tamperetta, Vaasaa, Porvoota ja monia, monia muita paikkoja tässä maassa. Sellainen hallitus, joka tyystin sivuuttaa tämän, on joko tyhmä tai vastuuton tai molempia näistä.

Helsingin kaupunginvaltuusto kokoontuu käsittelemään sote- ja maakuntauudistusta sen poikkeuksellisen merkittävyyden takia. Kokoonnumme myös, koska maan hallitus suhtautuu – korostan vielä – maan merkittävintä hallintouudistusta tehtäessä poikkeuksellisella välinpitämättömyydellä maan pääkaupunkia, Uttamaata ja muita suuria kaupunkeja kohtaan.

Käyn seuraavaksi läpi uudistukseen liittyvät keskeiset ongelmat. Ensinnäkin tasapaksu hallintomalli unohtaa kaupunkien kasvavan merkityksen sekä alueiden väliset erot. Maakuntauudistus ei keskustele maailman isojen megatrendien kanssa. Se ei tunnista kaupunkien tai kaupunkiseutujen kasvavaa kansallista ja globaalia merkitystä. Nykyjärjestelmämme menestys perustuu kaupunkien kykyyn hallita laajoja kokonaisuuksia. Järjestelmä, jossa kaupungeilla ja kunnilla on laaja toimivalta ja tehtävät, on laajasti ymmärrettynä jopa osa maamme kilpailukyvyyn perustaa. Tämä on myös se suunta, mihin maailmalla ollaan menossa. Kaupunkien merkitys korostuu kaupungistumisen myötä. Samalla maailma monimutkaistuu. Kaikki vaikuttaa kaikkeen. Kokonaisvaltainen politiikka edellyttää tässä maailmassa kokonaisuuksien ymmärtämistä ja tuloksekas toiminta laajan keinoarsenaalin koordinoitua käyttöä.

Menestyvien kaupunkien elinkeinopolitiikasta ei voi erottaa kaavoitusta ja tonttipolitiikkaa, tytäryhtiöitten omistajaohjausta tai vaikkapa koulutukseen liittyviä kysymyksiä. Vastaavasti vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, sosiaali- ja terveyspolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuksen välillä – aivan erityisesti isoissa kaupungeissa. Maakuntauudistus veisi kehitystä päinvastaiseen suuntaan pirstoos- saan tehtäviä ja vastuita useamman hallinnontason hoidettavaksi pois

4.4.2018

kaupunkien omista käsistä. Vireillä oleva uudistus kurkottaa menneisyyteen, ei tulevaisuuteen.

Suuri riski on, että maakuntien tehtäviä paisutetaan jatkossa entisestään, jolloin kaupunkien tehtäväala ja mahdollisuudet monimutkaisten kokonaisuuksien hallintaan heikkenevät entisestään. Jos maakuntahallinto ja sille vaaleilla valitut päättäjät kerran luodaan, on selvää, että edessämme on vuosien vyörytys yhä uusista maakuntahallinnolle hahmuttavista tehtävistä. Aikaa ja energiaa palaa taas hallintojen välisiin taistoihin ihmisten arkea helpottavien tekojen sijasta.

Perusteilla olevat maakunnat tulevat eroamaan toisistaan monella tapaa. Tässä uudistuksessa alueiden toiminnalliset ja taloudelliset realiteetit on unohdettu. Maakuntien liian suuri määrä jo itsessään vaarantaa uudistuksen tavoitteiden toteutumisen.

Uusimaa on maakuntana aivan erityislaatuinen. Se on Suomen tiheimmin asuttu sekä kaupungistunein maakunta, jolla on lisäksi tärkeä rooli koko maan talouden veturina. Ikärakenne, muusta maasta poikkeava toimialarakenne, alueen kansainväliset yhteydet ja esimerkiksi maahanmuuttajien muuta maata suurempi määrä tuovat omanlaisiaan mahdollisuuksia ja haasteita. Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu kantavat vastuuta erityisestä sosiaalisista haasteista, kuten segregaatiosta ja asunnottomuudesta, joita ei uudistuksen rahoitusmallissa erityisesti huomioida.

Alueiden väliset olosuhde-erot ovat tulevaisuudessa pikemminkin kasvussa kuin tasoittumassa. Monissa muissa maissa kehitys on johtanut jo aiemmin erilaisten metropoli- tai pääkaupunkispesifien hallintomallien rakentamiseen, mikä kertoo tarpeista ottaa huomioon suurten kaupunkien erityisyys myös paikallis- ja aluehallintoa koskevan sääntelyn tasolla.

Suomessa nyt valmisteilla olevan uudistuksen perustana on niin tehtäviltään kuin rakenteeltaan kaikkialle maahan yhdenmukainen maakuntahallinto Uudenmaan mahdollista kasvupalveluiden erityisratkaisua lukuun ottamatta. Tasapäistävä aluepolitiikka ei vahvista kaupunkien mahdollisuuksia menestyä alueiden välisessä kovenevassa kilpailussa. Se ei ole isänmaan etu. Jos Helsingin tai pääkaupunkiseudun kilpailukyky heikkenee, etsivät kansainvälisillä markkinoilla toimivat yritykset sijaintipaikkansa muualta maailmasta, eivät muualta Suomesta. Häviöjiä olisivat kaikki suomalaiset, eivät pelkästään helsinkiläiset. Ja jos koko maa häviää, heikoin tilanne on haja-asutusalueiden vähempiosaisilla.

4.4.2018

Kaupungistumiskehityksellä on etujensa ohella myös selkeät lieveilmiöt. Monet sosiaaliset ongelmat kärjistyvät isoissa kaupungeissa. Näidenkin hoitaminen vaatii erityisosaamista ja laajaa keinoarsenaalia. Isommassa maakunnan tason kokonaisuudessa tällaiset merkittävät erityiskysymykset jäävät auttamatta helposti vähemmälle huomiolle. Häviäjiä olisivat tällöin erityisesti isojen kaupunkien vähempiosaiset.

Toiseksi uudistus heikentää kasvavien kaupunkien investointikykyä ja vaikuttaa epäsuotuisasti koko maan kehitykseen. Sote- ja maakuntauudistuksella on kasvavien kaupunkien talouteen ja kuntien rahoitukseen haitallisia vaikutuksia erityisesti pitkällä aikavälillä. Leikatut kunnallisveroprosentit ja rahoitusrakenteen muutos pienentävät kaupunkien vuosittaista verotulokasvua ja investointimahdollisuuksia. Kaupungin elinkeinopolitiikan onnistumisista entistä suurempi osa valuu valtion kirstuun.

Kaupunkien pitäisi jatkossa rahoittaa investoinnit alle puolella nykyisistä verotuloista. Tarve investointeihin ei kuitenkaan juurikaan pienene. Uudistus johtaa kaupunkien suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun ja voi tätä kautta vaikuttaa myös velanhoitokulujen nousuun sekä rahoituksen saannin vaikeutumiseen.

Nykyisten koelaskelmien mukaan valtionosuuksien euromääräinen summa pysyisi Helsingin osalta muutoksen alkuvaiheessa jokseenkin samana, mutta summa koostuisi lähes kokonaan reformin niin sanotusta muutosrajoittimesta. Todellisuudessa Helsingin saama valtionosuus olisi siis lähellä nollaa. Järjestelmässä on selkeä valuvika, jos tilitettävä valtionosuus ei perustu valtionosuusjärjestelmän perusideaan eli nuorten ikäluokkien volyymin perusteella maksettavaan palveluiden rahoittamiseen.

Samalla kun sote- ja maakuntauudistusta runnetaan eteenpäin, ollaan itse asiassa tekemässä myös hyvin mittavaa valtionosuusuudistusta ikään kuin muun rahoitusmuutoksen sivujuonteena. Nyt suunnitelma siis on, että eduskunta päättäisi rahoitusmuutoslajeista kesällä, ja sen jälkeen VM:n automaattiapparaatti muuttaa lukuja parin vuoden ajan taustalla kuin itsestään itse asiassa hyvinkin merkittävästi. Tästäkin on keskusteltu aivan liian vähän osana reformin vaikutuksia.

Uudistus heikentää kaupunkien taloudellista asemaa ja on sitä haitallisempi, mitä suuremmat investointipaineet kaupungilla on. Helsingissä investointitarpeet vain kasvavat kaupungin ripeän kasvun myötä. Uudistus heikentää koko maan suotuisaa kehitystä, joka rakentuu sen varaan, että kaupungeilla on kyky toimia kasvun moottoreina.

4.4.2018

Kolmanneksi uudistus on hyvin valtiojohtoinen ja se itse asiassa heikentää itsehallintoa. Maakuntien itsehallinto on lähinnä huono vitsi. Maakunnilla ei olisi yleistä toimialaa, niiden taloudelliset voimavarat eivät muodostuisi edes osittain paikallisista veroista, eikä niillä olisi mahdollisuutta päästä kansallisille tai kansainvälisille pääomamarkkinoille. Maakuntien valtionohjaus olisi voimakasta niin talouden kuin operatiivisen toiminnan osalta.

Valtiojohtoisen uudistuksen ei voi mitenkään katsoa vahvistavan itsehallintoa. Käytännössä iso osa hyvinvointiyhteiskunnan sisältöä ollaan siirtämässä toimivalta itsehallinnolta eli kunnilta valtiojohtoiseen maakuntahallintoon. Tämän lisäksi kuntien itsehallintokin kapenee ja vieläpä poisotettavia tehtäviä laajemmin. Kun valtionosuuksien merkitys kaupunkien rahoituksessa kasvaa, riippuvuus valtion päätöksenteosta lisääntyy myös kunnissa, ja tätä kautta itsehallinto heikkenee.

Länsimaisessa hallinnossa omaksutun subsidiariteetti- eli läheisyysperiaatteen mukaan julkisen vallan päätökset tulisi tehdä mahdollisimman lähellä ihmistä, mahdollisimman alhaisella hallinnon tasolla. Suomi on varmasti ainut maa, joka haluaa siirtää lähipalveluita, kuten vaikkapa kotihoitoa tai omaishoidon tukea koskevaa päätöksentekoa ylemmälle hallinnon tasolle. Myös Euroopan neuvosto on huomauttanut Suomea tästä ongelmasta ja suositellut, että uudistuksessa harkittaisiin suuria kaupunkeja koskevia poikkeuksia. Kuntien keskeiset tehtävät voitaisiin säilyttää maakuntien sijaan suurilla kaupungeilla, koska niillä on mahdollisuudet tehtävien tehokkaaseen hoitoon mahdollisimman lähellä kansalaisia.

Neljänneksi uudistus luo pysyvän kilpailuasetelman maakuntien ja kuntien välille. Maakuntien kantokykyongelmat ja uudistuksessa valittu rahoitusmalli johtavat mitä todennäköisimmin siihen, että maakunnat ja kunnat kilpailevat tulevaisuudessa samoista valtionosuuksista. Kuntien onnistumisen varaan jäisi taistelu sivistyspolitiikan rahoituksesta, kun maakunnat taistelisivat soten rahoituksen riittävydestä.

Pysyvään kuntien ja maakuntien väliseen jännitteeseen voi johtaa myös niiden välinen epäselvä työnjako erityisesti terveyden edistämisen sekä kasvupalveluiden ja innovaatiopolitiikan saralla. Vaarana on kilpailevien rakenteiden luominen, joka voi viedä pohjan kasvavien kaupunkien omiin vahvuuksiin perustavalta kilpailukyvyn parantamiselta. Maakunnan välittömässä intressissä ei ole edistää kaupunkien ja kaupunkien asukkaiden kannalta keskeisiä asioita.

Vastuuta elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittämisestä ei voi jakaa, vaan sen tulee olla selkeästi kaupungeilla. Vastuu monipuolisista

4.4.2018

työllisyyspalveluista, maahanmuuttajien kotouttamisesta ja asiakaslähteisestä yhteistyöstä, kasvupalveluista tulee olla yhdellä järjestämistuullisella taholla eli kaupungeilla. Myöskään maakuntakaavaa ei voi erottaa kunnallisen päätöksenteon piiristä, sillä se on olennainen osa kaavoituskokonaisuutta, jonka merkitys on keskeinen niin elinvoiman edistämisen kuin segregaaation ehkäisykin kannalta. Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen vahva rooli maankäytön ohjauksessa ja liikenteen suunnittelussa on turvattava.

Suuret kaupungit ovat kykeneviä hoitamaan erilaiset suurempaa väestöpohjaa tai vahvempaa kantokykyä edellyttävät palvelut joko yksin tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Niillä on oman alueensa palveluiden järjestämiseen myös paras olemassa oleva osaaminen. Se, että meillä on maassa myös joukko pieniä kuntia, jotka eivät tehtävistään selviä, edellyttää muutoksia, mutta ei ole likimainkaan riittävä peruste myllätä koko järjestelmää ja pakottaa tulevia maakuntiakin suurempia kaupunkeja keinotekoiseen keskivertomuottiin.

Viidenneksi uudistuksen vaikutukset asukkaisiin sekä demokratian toteutumiseen ovat epäselvät. Demokratian toteutumisen kannalta uudistuksessa on monia kyseenalaisia kohtia. Esimerkiksi Uudellamaalla edustuksellinen demokratia toteutuu heikosti, kun monen kunnan asukkaat saattaisivat jäädä kokonaan vaille omia edustajia maakuntavaltuustossa. Tässä ei todellakaan ole kysymys vain isoista kaupungeista.

Asukkaan näkökulmasta reformin keskeisin riski on näköpiirissä oleva palvelujen keskittäminen ja leikkaaminen. Säästötavoitteiden saavuttaminen tarkoittaisi kaupungeissa helposti lähipalveluiden heikentymistä ja esimerkiksi Helsingissä väistämättä palvelumaksujen korotuksia. Helsingiläisten näkökulmasta Uudenmaan maakuntaan kuulumisen ei toisi lisäarvoa. Päinvastoin se häiritsisi nykyisellään toimivia ja helsinkiläisten erityistarpeet huomioon ottavia palveluita.

Monitasoinen hallinto on omiaan luomaan päättäjille haastavia intressiristiriitatilanteita. Maakuntien luottamushenkilöiden vaalikelpoisuutta ei ole rajattu. Kun sama henkilö voi olla samanaikaisesti kunnanvaltuutettu, maakuntavaltuutettu, kansanedustaja ja vielä mahdollisesti ministerikin, on vaikea valita, kenen etua milloinkin tässä oikein pitäisi ajaa.

Oikeusvaltion hengen vastaista on täysin uusien vaalien käyminen vain noin 3 kuukautta sen jälkeen, kun lait on eduskunnassa säädetty – mikäli säädetään. Euroopan neuvoston Venetsian komission linjaus on, että vaaleja koskeva lainsäädäntöä ei pitäisi muuttaa vuotta ennen vaaleja. Tätä vuotta ei tarvita teknisen toteutuksen vuoksi, vaan demokratian toteutumisen vuoksi. Olemme ajautumassa tilanteeseen, jossa sen

4.4.2018

paremmin äänestäjät kuin ehdokkaatkaan eivät oikeasti tiedä, mihin tehtäviin päättäjiä ollaan valitsemassa. Ihmettelyn suuresti, elleivät aina valppaat perustuslakiasiantuntijat kiinnitä tähän vielä huomiota.

Eräs yksittäinen, mutta merkittävä riski on, että hallitus on päättänyt olla tekemättä EU-notifiointia uudistukseen ja erityisesti siihen sisältyvän valinnanvapausesitykseen liittyen, vaikka korkein hallinto-oikeus lausunnossaan tällaista oikeusvarmuuden turvaamiseksi edellytti.

Valmistelu ja siihen sidotut kustannukset ovat perustuneet oletukseen, jonka mukaan uudistusta koskevat lait tullaan eduskunnassa itsestään selvästi hyväksymään. Tätä voidaan pitää kyseenalaisena, sillä kyseessä on julkinen toiminta, jonka tulisi perustua vain voimassa olevaan lainsäädäntöön. Maakuntaorganisaatioiden rakentaminen ennen kuin ensimmäistäkään lakia on eduskunnassa hyväksytty, on kauniisti muotoiltuna rohkeaa julkisten varojen käyttöä.

Käytännössä yltiukka ja epärealistinen aikataulu vaarantaa demokratian toteutumisen ja on todellinen riski sote-palvelutoiminnan häiriöttömälle jatkuvuudelle. Tämä korostuu Uudellamaalla, jossa jo pelkkä harjoituksen volyyymi lisää hallinnollisen kaaoksen riskiä. Uusimaahan on yli 3 kertaa suurempi kuin maan toiseksi suurin maakunta.

Eriyisen tuomittavaksi kaiken edellä mainitun tekee uudistuksen sekava valmistelu. Uudistuskokonaisuuteen sisältyviä esityksiä on muutettu useita kertoja valmistelujen aikana. Vaikutusten arviointi, kuten uudistusten vaikutukset kaupunkeihin, on ollut koko valmistelun ajan puutteellista. Koko uudistuskokonaisuuden yhteisvaikutuksia ei ole kattavasti arvioitu. Olemme siis tekemässä maan suurinta hallintouudistusta, eikä sen kokonaisvaikutuksia ole edes pyritty arvioimaan puhumattaakaan, että kokonaisuudesta olisi pyydetty lausuntoja. Vuorovaikutus kuntakentän kanssa on muutoinkin ollut koko valmistelun ajan ohutta. Lausuntojen merkitys on jäänyt vähäiseksi, ja niitä on jouduttu antamaan tilanteessa, jossa kokonaisuus ja sen vaikutukset ovat olleet täysin hämärän peitossa.

Kuudenneksi toimeenpano ei ratkaise uudistuksen ongelmia. Maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan käynnistäminen on mittava muutosprosessi, jota ei voi verrata mihinkään aiemmin tehtyyn julkisen hallinnon uudistamiseen. Se tarkoittaa käytännössä useiden kuntien, sairaanhoitopiirin ja valtion toimintojen laajaa fuusiota tilanteessa, jossa maakunnalla olisi toimivaltaa tehdä organisointia ja sopimuksia koskevia päätöksiä vain vajaa vuosi ennen toiminnan käynnistymistä.

4.4.2018

Hallituksen piiristä viime viikkoina esitetyt puheenvuorot siitä, että uudistuksen onnistuminen riippuu viime kädessä toimeenpanosta, ovat teoriatasolla totta, mutta todellisuudessa hyvin halpamainen yritys vyöryttää vastuuta uudistuksen epäonnistumisesta pois valtion vastuulta. Sitä paitsi hyvälläkään toimeenpanolla ei ole mahdollista toteuttaa menestyksekkäästi uudistusta, joka on sisällöltään epätarkoituksenmukainen tai suorastaan haitallinen.

Vaikka täydellistä sote-ratkaisua ei ole olemassa, on kaikessa uudistamisessa kyse viime kädessä riskitason valinnasta. Sote- ja maakuntauudistukseen liittyy kokonaisuutena sellaisia riskejä, joiden ottaminen on erittäin kyseenalaista. Nämä riskit korostuvat erityisesti Uudella maalla, jossa asuu neljäsosa suomalaisista.

Uudistuksen valmistelussa tehdyt valinnat eivät tue alun perin asetettujen tavoitteiden toteutumista, minkä vuoksi olisikin järkevämpää edetä asteittain nykyjärjestelmää kehittäen, eikä sementoida vääränlaisia rakenteita ja toimintamalleja. Monet hallituksen esityksen tavoitteet toteutuvat jo nyt useissa kuntayhtymissä ympäri maata, ja tämä kehitys voisi jatkua myös ilman sote- ja maakuntauudistusta. Valmisteilla oleva uudistus rikkoo suurissa kaupungeissa hyvin toimivia kaupunkilähtöisiä ratkaisuja, mutta se rikkoo myös uudistuksen tavoitteet täyttäviä muita malleja, kuten esimerkiksi Eksoten ja Siun soten kaltaisia kuntayhtymä-ratkaisuja. Ja vain siksi, että koko maahan halutaan samanlainen hallintomalli.

Vaikka nykymallin evoluutio veisi aikaa, on otettava huomioon, ettei nytkään valmisteilla oleva uudistus tuo hyötyjä parhaimmillaankaan lyhyellä aikavälillä. Vain Strömsössä on mahdollista tällä aikataululla ja näillä puitteilla rakentaa aidosti toimiva maakunta. Onnistunut toimeenpano vaatisi valituilta päättäjiltä ja maakuntien virkamiehiltä aivan erityistä osaamista esimerkiksi vakuutusmuotoisesta terveydenhuollosta. Tällaista osaamista Suomessa ei kuitenkaan juurikaan juuri ole. Kaikissa tapauksissa on syytä muistaa, että myös uudistuksen toimeenpano on politiikkaa, eikä sen varaan voi laskea.

Seitsemänneksi sote- ja maakuntauudistus ei toteuta sille asetettuja tavoitteita. Sote-uudistuksen julkilausutuiksi tavoitteeksi on asetettu palvelujen saatavuuden parantaminen, asiakaslähtöisyyden lisääminen, terveyserojen pienentäminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Surullisinta on, että merkittävien haittojensa lisäksi reformi ei tulisi toteuttamaan edes näitä tavoitteita. Eikä ihme, sillä asetetut tavoitteet ovat toiset kuin päähallituspuolueiden omat motiivit uudistukselle.

4.4.2018

Kustannusten kasvun hillintä on vaikeaa useastakin syystä. Valinnanvapauslaki voi kasvattaa kustannuksia ja vaikeuttaa ennakoitavuutta. Tietojärjestelmien yhteensovitus ja palkkojen yhtenäistäminen aiheuttavat isoja fuusiokustannuksia. Mahdolliset hyödyt realisoituvat parhaimmillaan vasta pitkän aikavälin kuluessa. Säästötavoitteet voidaan toteuttaa vain mittavilla palveluleikkauksilla ja maksujen korotuksilla. Sisäänrakennetut kannustimet kustannustehokkuuden parantamiseksi puuttuvat kokonaan. Uudistuksen alkuperäinen motivaatio, kestävyysvaje, on reformin edetessä unohtunut. Jokainen politiikkaa vähänkin tunteva ymmärtää, että pehmeät budjettirajoitteet todennäköisemmin pettävät kuin pitävät.

Palvelujen integraation osalta uudistus samanaikaisesti sekä kokoaa tiettyjä tehtävä- ja palvelukokonaisuuksia että hajottaa olemassa olevia. Esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta luodaan uusia rajapintoja tärkeiden väestöryhmien kuten lasten ja nuorten palveluihin osan tehtävistä siirtyessä maakuntiin ja osan jäädessä kuntiin.

Mikäli uudistus toteutuisi, palveluntuottajan asiakkaaksi pääsisi todennäköisesti helposti, mutta se ei vielä tarkoita nykyistä parempaa hoitoon pääsyä tai kokonaisvaltaisempaa hoitoa. Pahimmillaan terveyserot kasvavat, kun terveiden ja vähäongelmaisten asiakkuudesta tehdään kannattavaa ja sairaiden moniongelmaisten hoitovastuun pallotteiluun muodostuu epäsuoria kannustimia.

Uudistuksen motiiviksi onkin sittemmin vaihdettu hokema, jonka mukaan sote on rikki. On kuulemma pakko uudistaa. Tällaisen väitteen taustalle on kuitenkin vaikea kasata todistusaineistoa. On selvää, että sotea tulee kehittää sen ongelmakohtien, kuten terveyskeskusjonojen ja pienimpien kuntien kantokyvyn osalta. Molempiin ongelmiin on kuitenkin paljon varmempia täsmäratkaisuja kuin nyt esitetty lähinnä satukirjoissa sovellettu "laitetaan kaikki vinksinvonksin, tai ainakin heikunkeikun" -tyyli.

Tulevaisuuden kannalta kaikkein ongelmallisinta on, että hallituksen tarjoama ratkaisu sementoi Suomeen uuden hallintorakenteen, josta on selkeästi enemmän haittaa kuin hyötyä.

Hyvät valtuutetut.

Kaikki edellä sanottu huomioiden uudistuksen kaatuminen ei ole katastrofi, päinvastoin. Sote- ja maakuntauudistuksessa kyse ei ole liian pienistä askelista oikeaan suuntaan, vaan isosta harppauksesta pääosin huonompaan suuntaan. Toteuttamiseen liittyy enemmän riskejä kuin toteuttamatta jättämiseen.

4.4.2018

Mikäli maakunta- ja sote-uudistus ei toteudu, Helsinki kykenee jatkamaan sote-palvelujensa radikaalia uudistamista maakunta- ja sote-uudistuksen aitojen tavoitteiden mukaisesti ja pääkaupunkiseudulle ominaisten haasteiden osalta maakuntavaihtoehtoa paremmin. Helsinki toteuttaa jo nyt sosiaali- ja terveystalouden integraatiota, digitalisointia ja monituottajuutta. Helsingissä on haluttaessa mahdollisuus toteuttaa myös järjestämisen ja tuottamisen erottamista. Valinnanvapaus ja tuottajien välinen kilpailu tulevat lisääntymään eri tavoin tapauksessa.

Mikäli sote-uudistus ei toteutuisi, kehitys jatkuisi myös muualla maassa evolutiivisesti – vaikea sana – kohti sote-uudistuksessa asetettuja tavoitteita. Suurin osa Suomen pienistä kuntatoimijoista on yksinkertaisesti liian pieniä. Uusia kuntayhtymiä muodostuisi. Evoluutio on kuitenkin revoluutiota turvallisempi vaihtoehto ainakin silloin, kun kyse on ihmisten henkeen ja terveyteen liittyvistä palveluista.

Helsinkiä on syytetty siitä, että kritisoidimme, muttemme esitä vaihtoehtoja. Helsinki on kuitenkin tehnyt valtioneuvostolle useita rakentavia ehdotuksia uudistuksen ongelmien ratkaisemiseksi ja sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi ja tuonut johdonmukaisesti esiin uudistuksen haasteita erityisesti suurille kaupungeille. Niitä ei kuitenkaan ole uudistuksen valmistelussa juurikaan huomioitu.

Syksyllä 2016 Helsinki ehdotti yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen järjestämisen- ja tuottamisvastuun kokoamista pääkaupunkiseudun kaupungeille. Hallitus ei pitänyt sote-erillisratkaisuesitystä toteuttamiskelpoisena, ja siihen nähtiin sisältyvän perustuslain näkökulmasta ongelmia. Pääkaupunkiseudulle ei kuitenkaan annettu mahdollisuutta esityksen kehittämiseen edelleen. Hallituksen omat, muun muassa perustuslain kannalta vielä paljon ongelmallisemmat suunnitelmat sen sijaan ovat matkan varrella eläneet lukuisia kertoja.

Viime syksynä esitin Tampereen pormestari Lauri Lylyn kanssa, että maakuntauudistuksesta tulisi luopua johtuen sen haitallisista vaikutuksista suurten kaupunkien ja koko maan kehitykselle. Uudistuksesta luopuminen olisi mahdollistanut voimavarojen keskittämisen sote-uudistuksen viimeistelyyn. Kompromissimallina esitimme jopa, että sote voidaan toteuttaa maakuntamallin pohjalta ilman muiden tehtävien siirtämistä maakunnille, mikäli maakuntamalli itsessään olisi joillekin se uudistuksen tärkein tavoite.

4.4.2018

Alkuvuodesta Helsinki teki huolellista pohjatyötä ja konkreettisen ehdotuksen hallitukselle maakuntajaon kehittämiseksi siten, että yhden maakunnan sijaan Uudellemaalle perustettaisiin pääkaupunkiseudun maakunta sekä Uudenmaan maakunta. Asiasta ei keskusteltu julkisuudessa jo sen takia, että halusimme antaa hallitukselle mahdollisuuden ottaa se omiin nimiinsä. 19 maakunnan malli olisi mahdollistanut ainakin pääkaupunkiseudun erityispiirteiden huomioon ottamisen. Se olisi ollut toiminnallisesti kestävä ratkaisu toteuttaa uudistus hallitusti Uudellamaalla. Toteuttamiselle ei kaupungin saamista perustuslakiarvioissa nähty myöskään erityisiä esteitä. Hallitus ei kuitenkaan pitänyt mallin toteuttamista mahdollisena, koska riskinä nähtiin uudistuksen aikataulun viivästyminen. Aikataulusta päättämisessä on kuitenkin lopulta kyse vain pelkästä poliittisesta harkinnasta.

Helsinki on siis tehnyt useita rakentavia esityksiä. Ne eivät ole olleet ensisijaisia tavoitteidemme ja näkemystemme mukaisia vaan aitoja kompromissiehdotuksia. Maan hallitus on kuitenkin vain yksinkertaisesti kerta toisensa jälkeen päättänyt sivuuttaa niin pääkaupungin kuin muiden suurimpien kaupunkien äänen maan modernin historian suurimman hallintouudistuksen valmistelussa.

Hyvät valtuutetut.

En tunnista koko urallani syyllistyneeni kaupunkien ja maaseudun väliin vastakkainasetteluun, vaikka minua siitä usein viekkaasti syytetään. Jos olen näin joskus tiedostamattani tehnyt, pyydän sitä anteeksi. Talous ei ole nollasummapelejä, ja edellytysten luominen maan isoimman keskuksen menestymiselle ei ole vastakkainasettelua. Päinvastoin. Mitä paremmin Helsinki menestyy, sitä enemmän tästä potista kannavoidsaan erilaisina tulonsiirtoina koko Suomen hyväksi. Helsinki saattaa hyvin olla, ja entisestään kasvaessaan yhä suuremmalla todennäköisyydellä, kuitenkin koko Suomen paras mahdollisuus.

Huomasin valtiovarainministerin julkisesti arvioineen Helsingin – eli mitä ilmeisemmin minun – kriittisiä lausuntoja maakuntahallinnosta ja sanoneen, että pitää nähdä Kehä I:tä kauemmas. En huomannut kenenkään leimanneen tätä vastakkainasetteluksi. Ministerille tiedoksi, että Kehä I on maan vilkkain liikenneväylä ja että minäkin olen asunut puolet elämästäni sen pohjoispuolella.

Olen havainnut hallituksen erään siiven ankkuroineen itsensä siihen, että kaikenlaista voidaan hyväksyä, jos valinnanvapaus sote-palveluissa vain lisääntyy. Puolestani voisin todeta, että vastuunkantajien tulisi nähdä valinnanvapautta kauemmas. Kyse on maan suurim-

4.4.2018

masta hallintoreformista jopa kansainväliseksi ylpeydenaiheeksi nähdyn kaksitasoisen hallintomallimme romuttamisesta.

Hyvät kanssavaltautetut.

Olen istunut tässä salissa parin vuoden ulkomaan komennustani lukuun ottamatta vuodesta 1993. Uskallan väittää, ettei täällä ole koko aikana käsitelty Helsingin kannalta yhtä tärkeätä kysymystä kuin tänään. Meidän tehtävämme on tänään lähettää täysin yksiselitteinen ja yhtenäinen viesti maan hallitukselle ja eduskunnalle. Mitä yksiselitteisempiä olemme, sitä suurempi vaikutuksemme on. Mitä yhtenäisempiä olemme, sitä suurempi vaikutuksemme on. Tämä tarina on kaikkea muuta kuin taputeltu.

Helsingin historiallinen vahvuus on aina ollut – ja olen varma, että näin on myös tänään – kyky puoluerajat ylittävään hyvään yhteistyöhön aina silloin kun kyse on ollut isoista asioista. Tänään on jälleen yhtenäisyyden osoituksen aika. Meidän – meistä jokaisen – tehtävä on puolustaa Helsinkiä ja sen etua kaikella sillä painoarvolla ja arvovallalla, joka pääkaupungin ylimmällä päättävällä elimellä on. Se on tänään helppoa kuten useimmiten muutenkin, koska se ei ole ristiriidassa isänmaan edun kanssa.

Tässä maassa on lukuisia ihmisiä, jotka ovat tehneet pyyteettömästi töitä sosiaali- ja terveystoimemme kehittämiseksi. Ei ole teidän vikaanne, että lopputulokseksi hyvin monimutkaisesta ja hyvin erilaisia ideologioita ja valtapoliittisia intressejä sisältäneestä prosessista on syntymässä esitys, jota ei kannata toteuttaa. Tässä maassa on lukuisia ihmisiä, jotka ovat sitä mieltä, että sotemme kaikesta kehittyneisyydestään huolimatta on vielä kovin epätäydellinen ja vaatii jatkuvaa parantamista. Olemme tästä kanssanne samaa mieltä, mutta se ei tarkoita sitä, että kehitteillä oleva uudistus olisi oikea tapa parantaa tilannetta.

Uskon, että jokainen suomalainen ymmärtää, että maamme on erilaisen osiensa summa. Jokaiselle maamme osalle on annettava parhaat mahdollisuudet kehittyä ja vastata velvoitteistaan, eikä se tapahdu runtaamalla koko maahan yhdenmukaista hallintomallia, joka ei tunnista alueiden erilaisia heikkouksia ja vahvuuksia. Kaupunkien merkitys maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisijoina, kasvun ja innovaatioiden keskittyminä sekä hyvinvoinnin rakentajina kasvaa sitä myötä, kun kaupungistuminen maailmalla kiihtyy. On koko kansakunnan etu, että suomalaisilla kaupungeilla on entistä laajemmat, ei nykyistä suppeammat, mahdollisuudet vastata monimutkaisempiin haasteisiin ja panostaa vahvuuksiinsa globaalissa kilpailussa.

4.4.2018

Vireillä olevasta sote- ja maakuntauudistuksesta on luovuttava. Se voi olla takaisku maan hallituksen arvovallalle. Se ei kuitenkaan ole tässä keskustelussa lainkaan olennaista. Nyt on kyse paljon isommista asioista.

Apulaispormestari Vesikansa

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisa valtuusto.

Maassamme on varmaan aina ruokittu nälkäisiä, parannettu sairaita ja hoidettu ihmiselämään kuuluvia vaivoja. Sosiaali- ja terveyspalvelutamme on jo sukupolvien ajan rakennettu. Sukupolvet ovat huolehtineet nuoremmostaan ja vanhemmistaan. Helsinkiläiset ovat huolehtineet toinen toisistaan. Kun suomalaisilta kysytään, mikä heille on tärkeää, on terveys listalla hyvin korkealla. Kun suomalaista tarinaa puetaan sanoiksi, hyvinvointivaltion kehitys lienee yksi sen tärkeimpiä osia, ja siinä hyvinvointipalvelumme ovat olennainen osa.

Olemme Helsingin valtuustona yhtäkkiä tässä historian taitekohdassa. Suomen hyvinvointipalvelut ovat olleet historiallisesti vahvasti kuntiin nojautuvia, ja se historia on nyt kääntymässä, jos hallituksen esitykset menevät läpi. Voi olla, että lapsenlapsemme eivät kysele, mitä teitte kun sote-uudistusta Suomeen puuhattiin, mutta luulen, että seuraavat valtuutetut ja tulevien maakuntien heikot päättäjät kyllä kyselevät. Helsinki on aiemmin lausunut yksityiskohtaisista osista lainsäädäntöä, ja on hyvä, että valtuusto on nyt päättänyt lausua myös kokonaisuudesta kantansa. Valtuusto osoittaa ymmärtävänsä sen, että nyt on kyse historiallisen suuresta asiasta Helsingille ja helsinkiläisille.

Sote-uudistuksen alkuperäisenä tavoitteena oli kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitä kustannuksia. Ne ovat hyviä tavoitteita. Seuraavaksi käyn läpi, miksi Helsingin näkökulmasta näin ei tule käymään.

Katsotaan ensin rahoitusasioita Uudenmaan perspektiivistä. Raha ei ole kaikki kaikessa, mutta rahoituksen pettäminen tarkoittaa koko järjestelmää koskevaa ongelmaa, jota ei voida pienillä paikkauksilla ja ehostuksilla korjata. Katsotaan, kuinka paljon miinuksella Uudenmaan rahoitus on. Tämä vaje on Uudenmaan asiantuntijoiden tekemä arvio, ja sitä ei oikeasti kukaan ole kiistänyt. Mistä Uudenmaan vaje koostuu? Helsinki on paljon julkisuudessa nostanut esiin tätä noin 300 miljoonan euron rahoitusvajetta heti ensimmäisenä vuonna, vuonna 2020 Uudellamaalla. Tästä ehkä 100 miljoonaa olisi helsinkiläisten ongelma. Koko-

4.4.2018

luokka tässä on valtava, sillä 100 miljoona vastaa noin meidän koko ikäihmisten kotihoidon budjettiamme. Sitä ei tietenkään voisi kokonaisuutena lakkauttaa, mutta tästä saamme kokoluokasta kiinni.

Sote-uudistuksen alkuperäisenä tavoitteenahan oli hillitä kestävyysvajetta. Tämä tarkoittaa, että rahoitusta kiristetään nousu-uraan nähden tuntuvasti vuosia eteenpäin mentäessä. Karkeasti tämä tarkoittaa noin 80 –100 miljoonan euron vajetta vuosittain. Ikävä kyllä keinot, nimenomaan tehokkaat keinot, tämän kustannustehokkuuden lisäämiseen jäivät tästä uudistuksesta pois, ja tämän olemme esimerkiksi talouspoliittisen arviointineuvoston ja monien muiden suusta viime aikoina myös kuulleet.

Mutta tämäkään ei ole koko kuva. Näissä arvioissa jätetään huomiotta se, kuinka ihmiset todellisuudessa käyttäytyvät. Hallitus on toteuttanut pieniä pilotteja valinnanvapaudesta siellä täällä, ja niissä on tullut esille, että ihmiset siirtyvät yksityisten vakuutusten ja työnterveiden puolelta julkiselle. Tässä voi nähdä itsessään myös hyviäkin puolia, mutta joka tapauksessa tästä muodostuu rahoituksen kannalta haaste. Emme tiedä tämän siirtymän suuruutta, mutta kooltaan maltillinenkin siirtymä voi helposti heikentää rahoitustilannetta vielä entisestään.

Raha ei tietenkään ole kaikki kaikessa, mutta jos näin suuria leikkauksia ollaan tekemässä, kyllä silloin pitäisi kertoa, mistä tämän mittakaavan säästöt saadaan. Tähän ei ole vastattu. On sanottu, että rahoituksesta neuvotellaan, mutta tosiasia on, että muissa maakunnissa vajeet ovat samaa luokkaa – erityisesti yliopistokaupungeissa. Myös julkisen vastuulla oleva tutkimus ja opetus on rahoituksesta unohdettu.

Ai niin, kenen kanssa neuvotellaan? Valtiovarainministeriön virkamiesten. On selvää, että uudistus tässä muodossa tarkoittaa myös vallan keskittymistä yhä enemmän valtiovarainministeriölle. Maakuntapäätäjien mahdollisuus päättää kansalaisille elintärkeistä palveluista muuttuu huomattavasti nykyisestä, ja maakuntien itsehallinto- ja demokratiavaje on huutava.

Mutta mitä ongelmaa oikeastaan olimmekaan ratkaisemassa? Tai oliko ongelmaa oikeastaan? Kuvassa näkyy terveyspalvelumenojen osuus bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Eriteltynä ovat erikseen julkiset ja yksityisen menot. Suurimpana sieltä näkyvät Yhdysvallat, Hollanti ja Sveitsi. Suomi sijoittuu hieman OECD:n keskiarvon alapuolelle tuonne Slovenian ja Iso-Britannian väliin. Johtopäätöksenä tästä on tehtävissä, minkä kaikki kansainväliset ja kotimaisetkin tutkijat ovat tehneet, että sijoitettuun rahaan nähden Suomen terveysjärjestelmä on hyvin tehokas ja tuloksellinen näissä vertailuissa.

4.4.2018

Myös Helsingissä olemme pystyneet parantamaan palveluitamme omilla toimillamme. Esimerkiksi sote-uudistuksen yhteydessä esille paljon nostettu asia, kiireettömään hoitoon tai terveystalouteihin hoitoon pääsy, on parantunut meillä merkittävästi. Tämä kuvaa niin sanottua T3-aikaa, joka on se kolmas vapaa aika, joka terveysasemilla on saatavissa silloin kun nimenomaan puhutaan kiireettömästä hoidosta. Kiireellistä hoitoa on noin puolet, ja siinä hoitoon pääsee saman tai seuraavan vuorokauden aikana, mutta nyt puhutaan todella siitä kiireettömästä. Vuonna 2013 olimme yli 30 päivän T3-ajoissa, kun nyt olemme kaupungin keskiarvossa alle 12 päivässä. Alueellista vaihtelua on edelleenkin, ja sitä on liikaa, kuten täällä valtuustossakin on moneen kertaan todettu, ja töitä riittää, mutta suunta kehitykselle on joka tapauksessa ollut selvä.

Halusin nostaa vielä erilliselle kalvolle sosiaalipalvelut, koska usein sote-uudistuksesta puhuttaessa puhutaan sosiaalipalveluista aivan liian vähän. Sosiaalipalvelut ovat Helsingin sote-menoista 60 %. Onnistuneelle toiminnalle ja ihmisten hyvinvoinnille se on aivan yhtä tärkeä asia kuin terveystalouteihin ? josta hyvin usein puhutaan. Koska olemme laajasti yhteensovittaneet sosiaali- ja terveystaloutta sen jälkeen kun yhdistimme virastot, emme monin paikoin pysty edes erottamaan, kummasta palvelusta puhumme, mutta joka tapauksessa sosiaalipalveluiden rooli on huomattava, ja myös siellä olemme saaneet erittäin hyviä tuloksia aikaan. Esimerkiksi Helsingin ympärivuorokautiseen hoitoon sijoittuneiden odotusajassa olemme parantaneet toimintamme huomattavasti.

Kukaan ei ole sanonut, että tämä on helppoa, yksinkertaista tai yksiselitteistä. Kun hoitoon pääsyn odotusajat lähtivät nousuun tuolla 2015, kuten tässä näkyy – nämä ovat siis vuorokausia– silloin henkilöstö tällä helsinkiläisellä kehittämisotteella otti tilanteen haltuun. Pahimmillaan 2015 käytiin yli 100 vuorokauden arvossa, kun nyt ollaan 35 vuorokaudessa. Tekemistä täälläkin riittää, mutta me olemme pystyneet kehittämään toimintaamme aivan oikeaan suuntaan.

Yksi hyviä lähtökohtia sote-uudistukselle on ollut perustason ja erikoistason yhteistyö. Tätäkin olemme omilla toimillamme pystyneet parantamaan. Tässä on siirtoviivepäiviä HUSista Helsinkiin päin. Potilasta kohti laskettu keskimääräinen siirtoviivepäivä oli 2012 yli 7, ja nyt ollaan 3 vuorokaudessa, ja tämäkin voitaneen taittaa takaisin pariin päivään, missä se alhaisimmillaan ollut. Tässä siis kyse on hoitoketjun toimivuudesta. Juuri siitä yhteensovittamisesta, johon Helsinki ei välttämättä tarvitse suurta rakennemuutosta, mutta sen sijaan tarvitsee pieniä systemaattisia askelmia kohti parempaa. Sen sijaan hallituksen uudis-

4.4.2018

tuksessa juuri se perustaso ja ne hoitoketjut, joita olemme kehittäneet toimimaan paremmin ja nopeammin, menevät monella tavalla rikki.

Jos kysytään, mikä on yhteinen nimittäjä kaikissa toimivissa ratkaisuis-
sa, mitä sote-palveluissa on viime vuosina kehitetty, se on aina ollut in-
tegraatio, integraatio ja integraatio. Kaikki onnistuneet esimerkit, joissa
on saatu kustannustehokasta ja vaikuttavaa työtä, ovat perustuneet in-
tegraatiolle. Tähän perustuvat Helsingissä esimerkiksi perhekeskusten,
terveys- ja hyvinvointikeskusten ja ikäihmisen monipuolisten palvelu-
keskusten toimintamallit, joita olemme levittämässä koko kaupunkiin.
Niin on myös onnistuneissa kotimaisissa ratkaisuisissa, esimerkiksi juuri
usein mainituissa Eksotessa ja Siun sotessa, mutta myös monissa
muissa. Samoin myös kansainvälisesti. Välillä tuntuu, että hallitus esit-
telee näitä nimenomaan tässä nykyjärjestelmässä kehitettyjä malleja
esimerkkeinä siitä, mitä tulevassa sote-uudistuksessa tulee tapahtu-
maan. On todella outoa, että unohdetaan, että nämä perustuvat ni-
menomaan nykymalliin ja nykylainsäädäntöön.

Miten hallituksen esitys sitten parantaa mahdollisuuksia integraatioon?
Eihän se paranna. Tässä kuvassa näette yksinkertaistettuna sen, miten
uudistus sirpaloittaa palveluita jakaen tuotantovastuuta hyvin monille
eri toimijoille. Vasemmalla alhaalla on meille monille hyvin tuttu suo-
raan valintaan perustuva sote-keskus, joka on keskustelussa paljon ol-
lut esille. Ne sote-keskukset, joihin tulee sekä yksityisiä että julkisia
tuottajia. Tästä on toki puhuttu paljon ja esimerkiksi Helsingin valinnan-
vapauslausunnossa usein myös hyvin kriittisesti. Sote-keskusten on-
gelma on, että se pirstoaa myös perustason terveydenhuoltoa ja vä-
hentää sitä integraatiota nykyisestä, jota olemme juuri sinne perusta-
solle sosiaali- ja terveystalouden yhteen sovittamisella tehneet.

Oikealla näette silloin tällöin keskustelusta unohtuvat maakunnille tule-
vat pakolliset asiakassetelit. Täällä on esimerkiksi vanhusten kotihoito,
kotisairaanhoido ja kotipalvelu ja vammaisten asumispalvelut, jotka ovat
Helsingissä erittäin mittavia ja laajoja palveluita. Koskevat hyvin merkit-
tävää osaa helsinkiläisistä. Tästä pakollisesta asiakassetelilistasta
poistui erikoissairaanhoidon asiakasseteli sen kuumen keskustelun jäl-
keen, jota talvella käytiin, mutta perustasolle ei ole tehty juuri mitään
merkittäviä muutoksia tähän pirstoutumiseen, ja siihen huoleen ei ole
vastattu.

Kun me ja monet muut olemme tuoneet esiin integraation puuttumista
ja järjestelmän sirpaloitumista, on hallituksella ollut tarjota hyvin vähän
konkretiaa. Koska tämä on elintärkeää järjestelmän toimivuudelle, on
selvää, että sitä yritetään pitää myös keinolla millä hyvänsä kasassa, ja
varmasti tullaan käyttämään erilaista purukumia ja teippiä sitä sääste-

4.4.2018

lemättä. Todellisuudessa tämä tarkoittaa merkittävää määrää myös byrokratian lisääntymistä. Jotta palvelut toimisivat, tarvitaan ohjausta ja tukea ihmisille palvelulabyrintissä toimimiseen. Erityisiä vaikeuksia tämä tietenkin tuottaa niille, joilla ei ole omia kykyjä siihen tai on niitä vähän tai on paljon erilaista palvelutarvetta. Tarvitaan valtava määrä sen ohjaamista, mitä tietoa yritysten pitää tuottaa ja miten niiden toimia. Kaikki tämä lisää myös vaatimuksia markkinoille tuloon ja voi itse asiassa estää esimerkiksi pienten yritysten pääsyn markkinoille. Tämä byrokratia ei myöskään ole ilmaista, ja se on pois itse palvelusta.

Jos nämä kaikki muutokset hengästyttävät laajuudessaan ja tuntuvat edelleen sekavilta, asiaa ei tietenkään helpota yhtään se, että aikataulu on edelleen hyvin tiivis. Muistutan, että maakunnat on tarkoitus perustaa heti kun lait saadaan voimaan kesäkuussa, ja maakuntavaalit olisivat lokakuussa, kuten varmasti hyvin tiedämme. Maakuntavaltuustot aloittaisivat ensin vuoden alussa, ja ensimmäisenä vuonna 2019 pitäisi takoa pöytään päätökset järjestämisestä, valinnanvapaudesta – koska sehän voidaan toteuttaa myös laajempina kuin tämä lain vaatima minimi – maakuntastrategiasta ja talousarviosta.

Järjestämisvastuu siirtyy maakunnille vuonna 2020 alusta, ja tämä on se piste, jossa Helsingin tuhannet sairaanhoitajat, sosiaalityöntekijät, lääkärit, sosiaaliohjaajat, lähihoitajat ja kaikki muut ammattilaiset siirtäisivät Helsingin kaupungin palveluksesta maakunnalle. Kävi tälle uudistukselle miten tahansa, haluan muistuttaa, että ainakin Helsinki pitää henkilöstön puolta, ja uskon, että sitä täällä valtuustossa myös jaetaan. Sitten vuoden kuluttua yksityiset sote-keskukset aloittaisivat toimintansa, ja 2021 toukokuussa ensimmäinen maakuntavaltuusto lopettaa. Ensimmäinen kausi on ohi – ja aikamoinen ensimmäinen kausi on ollutkin. Tietenkin toivon, että sitä ei tule.

Sote-uudistus on todella vakava paikka helsinkiläisille. Sen pitäisi pysäyttää. Uuteen järjestelmään sisältyy niin suuria ongelmia, riskejä, ja jopa hyvin optimistisesti arvioiden järjestelmät hyödyt ovat mitättömiä verrattuna haittoihin. On selvää, että nyt pitäisi ottaa aikalisä. Helsinki on kertonut kantansa uudistuksen ongelmiin lukuisissa vaiheissa. Helsinki on prässännyt... Anteeksi, hallitus on prässännyt ja pakittanut vähän väliä vaihtuvilla kannoilla, mutta pääkritiikkimme on ohitettu. Vuosi sitten eduskunnassa perustuslakivaliokunta kaatoi mallin, joka on nykyiseen ehdotukseen verrattuna vielä paljon huonompi. Sille kaadetulle mallille on vaikea löytää nyt ystäviä. Siitä huolimatta mallia valmistelleet kehuivat sitä aivan samoin sanankääntein kuin nyt käsittelyssä olevassa ehdotuksessa. Nyt valmistelijoiden mantraksi on muodostunut: "toteutus ratkaisee". Tämä on kuitenkin absurdia puhetta. Jos hirret ovat

4.4.2018

lahonneita, ei tule hyvää tupaa. Sitä ei hyvä toteutus ratkaise. Hallituksen sote-uudistuksen hirret ovat lahonneita.

Koska eduskunnan aikataulu on tiukka, on hyvin epätodennäköistä, että lakeja voitaisiin muuttaa riittävästi. Se olisi myös huonoa lainvalmistelua. Näin ollen on oma arvioni, että olisi helsinkiläisten ja myös koko Suomen etu, että sote-uudistus tässä muodossa jätettäisiin toteutumatta ja voisimme palata kehittämään palveluitamme. Sellaisia, joihin helsinkiläiset entistä enemmän luottavat. Suuren vallankumouksen sijaan olisi hyvä hakea järkeviä pieniä askeleita kohti erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tiiviimpää yhteistyötä. Paikallisesti löydetty ratkaisut ovat toimivampia ja kestävämpiä kuin yksi sama malli koko maahan. Tätä Helsinki on tehnyt jo jonkin aikaa. Hyvänä esimerkkinä ovat Itäkadun perhekeskuksessa maaliskuussa aloittaneet HUSin äitiyspolin erikoislääkärit. Samoin kaikki ne lukuisat palveluiden yhdistämiset HUSiin, joita tämäkin valtuusto on ollut hyväksymässä. Parhaillaan valmistelemme päivystysten yhdistämistä.

Täällä varmaan kaikki tietävät, että olen vankka julkisen sosiaali- ja terveyspalveluiden kannattaja. Kun olen katsonut sote-maailmaa vielä lähempää tässä tehtävässäni, olen tullut tulokseen, että myös yksityisellä puolella on paljon opetettavaa julkiselle. On ehkä totta, että Helsinginkin voisi hieman rohkeammin kokeilla kumppanuuksia yksityisen sektorin kanssa. Kun näitä muualla on tehty, ovat tulokset olleet usein hyviä. Esimerkiksi yksittäisten terveysasemien hallittu ulkoistaminen benchmarkkaamaan näyttää toimivan ja olevan hyvä keino kirittää myös omaa tuotantoa. Näin tehdessä kaupungeilla on aina ollut kuitenkin mahdollisuus palata takaisin julkiseen, ja näin on usein tehtykin, tai on tehty muita korjausliikkeitä. Se on suuri ero tähän ehdotettuun hallituksen malliin. Nyt ehdotetussa uudistuksessa näin ei ole. Muutos on käytännössä perumaton. Kun järjestelmän ongelmat – ja niitä on monta – tulevat lopulta esiin, ei ole juuri keinoja palata takaisin. Tämä kokonaisuus on suoraan sanottuna vastuuton.

Kaupunginhallituksen esitys valtuustolle on erittäin hyvä. Arvostan sitä, että täällä Helsingin valtuustossa on osattu asettaa helsinkiläisten etu puoluepolitiikan edelle. Vahva yhteinen toiminta on tässä se, mikä voi vielä pelastaa meidät tältä huonolta hankkeelta.

Kiitos.

4.4.2018

Valtuutettu Rautava

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Meidät helsinkiläiset kaupunginvaltuutetut on valittu puolustamaan helsinkiläisiä ja Helsingin etua. On velvollisuutemme toimia kaikissa tilanteissa niin, ettei helsinkiläisten hyvinvointi vaarannu muutosmyllerryksissä. Nyt kerromme eduskunnalle mielipiteemme suunnitellusta maakunta- ja sote-uudistuksesta asian tärkeyden takia, vaikka tätä mielipidettä ei meiltä olekaan kysytty.

Uudistusesityksessä halutaan laittaa hyvin erilaiset ja erikokoiset alueet samaan muottiin. Se ei ole kerta kaikkiaan perusteltua eikä järkevää, kuten olemme jo edellisissä puheenvuoroissa kuulleet. Helsingin asukasluku, noin 645 000, on suurempi kuin yhdenkään maakunnan Uuttamaata lukuun ottamatta. Helsinki on kasvanut viimeisten 10 vuoden aikana 70 000 asukkaalla. Se on yhtä paljon kuin pienimmän maakunnan asukasluku. Siis onko näin erilaisten alueiden ahtaminen samantyyppiseen muottiin lopulta kenenkään etu?

Helsingin kasvu on osa globaalia kaupungistumistrendiä. Uudistuksessa ei kuitenkaan oteta huomioon kasvavien kaupunkien erityishaasteita ja menestysedellytyksiä. Se ei ole Helsingin asukkaiden ja täällä olevien yritysten edun mukainen. Se ei ole sitä myöskään muille kasvukeskuksille. Tästä samasta syystä myös Uudenmaan maakuntavaltuustoa antoi hiljan tyrmäyksen maakunta- ja sote-uudistukselle suurella enemmistöllä.

Hyvät valtuutetut.

Yksi maakuntauudistukselle asetettu keskeinen tavoite on kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen. On turha väittää, että helsinkiläisten vaikutusmahdollisuudet paranevat, kun kunnallisverokertymän massiivisen leikkauksen – siis kaksi kolmasosaa kunnallisverosta – johdosta kunnista tulee olennaisesti aiempaa enemmän riippuvaisia valtionosuuksista. Päätösvaltaa myös faktisesti siirretään kauemmas ihmisistä. Nyt kuntien asukkailla on hyvät mahdollisuudet pitää yhteyttä sote- ja muissa asioissa kaupunginvaltuutettuihinsa ja vaikuttaa esimerkiksi palveluihinsa.

Uudistuksen tavoitteeksi on asetettu myös resurssien fiksumpi käyttö. Helsingin seudun kunnat tekevät jo nyt laajaa ja tehokasta yhteistyötä monella alalla. Tiedämme, että sosiaali- ja terveystaloussamme on jatkuvasti parannettavaa, jotta tulevaisuuden haasteisiin voidaan vasta-

4.4.2018

ta. Mutta uusi hallintotaso ei sitä kuitenkaan tee. Helsingillä ja muilla isoilla kaupungeilla on riittävät hartiat ja paras osaaminen löytää itse kuntalaisten tarpeiden mukaiset ratkaisut. Suurten kaupunkien asukkaille maakuntamalli ei tuo mitään lisäarvoa. Pahimmillaan se päinvastoin heikentää palveluiden saatavuutta sekä kaupunkilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omiin palveluihinsa.

Kokoomus on vahvasti sitoutunut sote-palveluiden kehittämiseen ja talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseen. On osattava luopua sellaisesta uudistuksesta, joka ei näitä tavoitteita täytä ja jonka toteuttaminen sisältää enemmän riskejä kuin hyötyjä. Nykyjärjestelmän vahvuuksia kehittämällä ja erityisiin kipupisteisiin panostamalla saamme paremman lopputuloksen.

Kun koko Suomen tulevaisuutta ajatellaan, uudistuksilla pitäisi tukea Suomen kasvukeskusten vahvistumista koko maan kasvun moottoreina. Hallituksen ajama reformi ei vastaa kaupunkien erityishaasteisiin vaan kulkee globaaleja megatrendejä vastavirtaan.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kokoomuksen valtuustoryhmä kannattaa kaupunginhallituksen esittämää lausuntoa. Siis sote- ja maakuntauudistusta ei tule esitetyssä muodossa toteuttaa.

Valtuutettu Kivekäs

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Käsiteltävänäme on tänään epäilemättä tämän valtuustokauden suurin kysymys. Maan hallitus esittää sote-mallia, joka – kuten olemme kuulleet jo – ei täytä sille esitettyjä tavoitteita, vaan sen sijaan vaarantaa helsinkiläisten palvelut, kaventaa demokratiaa ja heikentää kaupunkeja sekä koko maata.

Ehdotus ei täytä tavoitteitaan. Tavoitteena oli kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja. Ei ole esitetty mitään näyttöä, että näin olisi käymässä. Päinvastoin. Tarkoitus oli parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta. Valinnanvapausmalli tulee väistämättä kasvattamaan eroja palveluiden saatavuudessa. Tarkoitus oli integraation avulla hillitä kustannuksia. Edellytykset integraatioon ovat mallissa heikot kuin nykyisellään, ja kukaan usko, että hallituksen esitys vähentäisi kustannuksia. □□ Sote-palveluiden parantamisen sijasta kyse onkin valtapoliittisesta lehmänkaupasta, ja vaikka hallituksella on ollut

4.4.2018

kaikki mahdollisuudet selittää ehdotustaan eri poliittisille päättäjille ja kansalaisille, silti vain joka viides suomalaisesta kannattaa ja kolme viidestä vastustaa.

Hallituksen ehdotus vaarantaa helsinkiläisten palvelut. Uudellemaalle laskettu 300 miljoonan säästöpainne on täyttä totta, ja kukaan ei ole julkisessa keskustelussa kumonnut sitä. Ainoa vasta-argumentti on ollut, että asioista voidaan sitten kyllä varmasti sopia ja ehkä neuvotella. Helsingin osalta se vastaisi kaikkien terveysasemien sulkemista. Niin ei toivottavasti tehdä, mutta tämä mittakaava, jossa toimitaan.

Me olemme Helsingissä päättäneet, että terveyskeskusmaksua ei peritä, että paperittomat saavat hoitoa, nuoret maksutonta ehkäisyä ja omaishoitajia tuetaan enemmän kuin lain minimi ehkä vaatisivat. Nämä ovat arvovalintoja, jotka me olemme tässä salissa tehneet, ja tämä kaikki meiltä ollaan viemässä pois, koska meiltä viedään tähän päätösvalta. Ja maakunnalla eivät tule riittämään siihen rahat. Ne riittävät korkeintaan minimien täyttämiseen, ja kaikki muu tullaan karsimaan. Tätä ei tulisi päättämään Helsingin kaupunki eikä edes Uudenmaan maakunta, vaan valtiovarainministeriön virkamiehet, jotka sanelevat, paljonko rahaa annetaan.

Esitys kaventaa demokratiaa. Maakuntavaalit järjestetään aivan liian kiireellisellä aikataululla. 3 viikon kuluttua pitäisi alkaa kampanja-ajan. 3 viikon kuluttua. Eikä meillä ole vielä edes lainsäädäntöä. Entä maakuntavaltuustot? Mistä ne oikeastaan päättävät? Maakunnalla ei ole verotusoikeutta. Ei voida päättää veroista. Ei yleistöimivaltaa. Ei voida päättää, mitä tehdään. Ne ovat kädestä suuhun eläviä valtiovarainministeriön tilivirastoja. Itse asiassa edes tuotantotavoista ei voida päättää. Keskille määrätään sama tilaaja-tuottajamalli, josta kunnissa on jo laajalti luovuttu. Mitä se valtuusto sitten oikein tekee? Nimittää maakuntajohtajan ja laulaa maakuntalaulun. Vai päättää, mitkä palvelut leikataan ensimmäisenä ja ketkä irtisanotaan heti. Tässä ne vaihtoehdot käytännössä ovat.

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tämä ehdotus heikentää kaupunkeja ja koko Suomea. Kaupunkien osuus väestöstä ja tuotannosta kasvaa koko ajan. Helsingin seudulla asuu neljännes maan väestöstä ja tuotetaan kolmannes bruttokansantuotteesta. Nyt esitetty uudistus heikentää kaupunkien kykyä investoida huomattavasti ja tekee niistä aiempaa selvästi riippuvaisempia valtiota.

4.4.2018

Suomi tarvitsisi kyllä sote-uudistuksen, joka auttaisi meitä vastaamaan väestön ikääntymiseen ja tulevaisuuden haasteisiin. Mutta tämä ei ole se uudistus. Se on meidän nähtävä. Se jää toivottavasti seuraavan hallituksen tehtäväksi.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Politiikka on mahdollisuuksien taidetta. Harvoin kukaan saa täydellistä tulosta – täsmälleen, mitä halusi – vaan pitää etsiä siedettävää kompromissia. Me olemme etsineet. 2 kertaa Helsingistä on lähestytty maan hallitusta esityksillä, jotka antaisivat hallituksen edetä omien suunnitelmiansa kanssa, vaikka emme niistä ehkä pidä, mutta ratkaisisivat osan huolistamme. Siis kompromissia. Vastaus on aina ollut ”ei”. Maan hallitus ei halua ottaa helsinkiläisten näkökantoja huomioon. He haluavat johtaa maata ikään kuin sillä ei olisi pääkaupunkia lainkaan.

Mutta tämä uudistus on mahdollista kaataa tässä salissa. Hallitus istuu niin ohuen enemmistön varassa, että se ei selviä ilman Helsingin valtuustossa istuvia kansanedustajia. Katseet kääntyvät ennen kaikkea kokoomuksen suuntaan. Yksin kokoomuksen helsinkiläiset kansanedustajat riittäisivät kaatamaan tämän uudistuksen. Löytyykö pääkaupunkiseudun kokoomuslaisista riittävän montaa suorasekäistä edustajaa, jotka ovat valmiita asettamaan kotikaupunkinsa ja koko maan edun hallituksen valtapoliittisen lehmänkaupan edelle? Tätä kysynkin. Helsinkiläisten etu ja koko maan etu vaatii, että tämä hallituksen soteviritys kaadetaan. Vielä ei ole myöhäistä tunnustaa tosiasioita.

Kiitos.

Valtuutettu Heinäluoma

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Sosialidemokraatit kannattavat sosiaali- ja terveystalouden uudistamista. Näin laajassa, koko suomalaista yhteiskuntaa koskevassa reformissa tulisi kuitenkin lähteä liikkeelle laajasta poliittisesta yhteisymmärryksestä ja asteittaisesta etenemisestä, kuten myös Sipilän hallitus alun perin suunnitteli. Meillä on esimerkkejä laajojen yhteiskunnallisten reformien rakentamisesta ja toimeenpanosta. Tästä syystä herääkin kysymys, miksi nyt toimitaan toisin.

Aikoinaan suomalaista peruskoulujärjestelmää luotaessa määrätietoinen keskustelu käynnistyi 1920-luvulla. Vakavista yrityksistä huolimatta peruskoulu-uudistus epäonnistui kerta toisensa jälkeen, kunnes lopulta

4.4.2018

lähes 50 vuotta myöhemmin, vuonna 1968 eduskunta hyväksyi peruskoulun puitelain. Opetusministeri R.H. Oittinen esitteli uudistukseen tähtäävää lainsäädäntöä seuraavilla sanoilla: ”Uuteen koulujärjestelmään siirtyminen on suunniteltu asteittain tapahtuvaksi. Siirtymäaika on esityksen mukaan 16 vuotta. Eräissä kunnissa uuteen koulujärjestelmään siirtyminen käy päinsä helpommin kuin toisissa kunnissa. Siksi toimeenpanossa on pyrittävä välttämään kaavamaisuutta ja antamaan oma-aloitteiselle järjestelylle mahdollisuuksia.” Oittisen sanoja lukiessa ei voi olla kiinnittämättä huomiota peruskoulu- ja sote-uudistuksen samankaltaisuuksiin. Historian opiskelun tarve ei ole muuttunut mihinkään.

Hallituksen sote-uudistuksen alkuperäisenä tavoitteena oli perustason terveyspalvelujen kehittäminen ja vahvistaminen. Tämä tavoite ei toteudu maan hallituksen esittämällä mallilla, vaan päinvastoin hoitoketjut pirstaloituvat ja vaikeuttavat kokonaisuuden hallintaa, jolloin myös kustannukset karkaavat käsistä.

Tällä hetkellä suurimmat puutteet ja laajin korjaamisen tarve on perustason sote-palveluissa. Näiden palveluiden saatavuutta ja tasa-arvoa pitää lisätä uusia resursseja kohdentamalla samalla kun palveluiden sisältöä kehitetään. Sote tarvitsee vahvat hartiat, mutta ratkaisuna eivät ole maakunnat, vaan tarkoituksenmukaiset kuntien merkityksen tunnistavat aluejaot, joissa otetaan huomioon muun muassa tulevaisuuden elinkeinorakenne, väestönkasvu ja liikkuminen. Pienten kuntien ongelmien vuoksi ei pidä tuhota suurten kaupunkien, kuten Helsingin toimintamahdollisuuksia.

Sosiaalidemokraatit korostavat, että palvelujen järjestämisen, tuottamisen ja rahoituksen pitää säilyä samoissa käsissä. Maan hallituksen ehdotus eroaa jyrkästi nykytilasta. Malli tuo vahvan valtiojohtoisuuden, järjestämisen ja tuottamisen erottamisen ja massiiviset keskittämiset valtion tehtäväksi. Uhkana on asiakasmaksujen kasvu tai hoidon karsinta tai sekä että.

Sosiaalidemokraatit haluavat kaikille kansalaisille tasaveroiset palvelut ja valinnanmahdollisuudet. Me torjumme sote-palvelujen laajan markkinaehtoistamisen. Nykymallissa on paljon valinnanmahdollisuuksia, joita voidaan kehittää edelleen. Ne ovat liitetty palvelemaan potilaan hoitoketjua ja ovat siten kustannustehokkaassa hallinnassa. Sipilän hallituksen valinnanvapausmalli menee bisnes edellä. Siinä käytön kustannukset, tarkoituksenmukaisuus ja oikea kohdentuminen ovat vaikeasti, tuskin lainkaan hallittavissa. Myös veroeurot uhkaavat päätyä yksityisiin taskuihin.

4.4.2018

Helsingin lausuntoa lukiessa ja asiantuntijoita kuullessa ei voi olla kysymättä, kuka helsinkiläinen päättäjä voi kannattaa nykyisenkaltaista hallituksen esitystä, joka heikentää palveluja, uhkaa luvattujen säästöjen sijaan tuoda lisää kustannuksia, nostaa verotusta sekä heikentää pääkaupungin kykyä investoida rakentamiseen ja liikenteeseen.

SDP:n valtuustoryhmä on yksimielisesti sitä mieltä, ettei Helsingin tule hyväksyä hallituksen sote-uudistusta. Nyt käsittelyssä oleva Helsingin lausunto antaa valtuutettu Jukka Järvisen sanoin täystyrmäyksen hallituksen sote-uudistukselle. Palveluiden saatavuutta ja tasa-arvoa voidaan parantaa perustason sosiaali- ja terveystaloudessa resursseja lisäämällä ja oikein kohdentamalla sekä johtamista parantamalla.

Arvoisa puheenjohtaja.

Sosialidemokraattien valtuustoryhmä kannattaa maakunta- ja sote-uudistuksen lausunnon hyväksymistä.

Kiitos.

Valtuutettu Koivulaakso

Arvoisa puheenjohtaja. Valtuutetut. Helsinkiläiset.

“Taloudellinen eliitti otti vähitellen sisäpiiritiedon avulla vallan poliittisessa päätöksenteossa itselleen.” Tämä sitaatti ei ole Vasemmistoliiton puolueohjelmasta, vaan tähän johtopäätökseen päätyy entinen pääoman lobbari ja kokoomusvaikuttaja Anders Blom tuoreessa väitöskirjassaan taloudellisten eturyhmien toiminnasta Suomen politiikassa. Blom toteaa, että liike-elämällä on liikaa valtaa suomalaisessa lainsäädännössä. Vaikka hän ei tutki sote-uudistusta, niin sitä seurattaessa ei voi esittää kuin saman huomion, jonka Blom esittää.

Me helsinkiläiset valtuutetut tunnemme sote-alan pyöröviilmiön ehkä kaikkein parhaiten, kun meillä on liuta nimekkäitä ystäviä oikealta liuenut kaupallisten terveyskonsernien sisäpiiriin. Tätä ei Suomi tarvitse yhtään enempää. Samasta uhasta varoittaa myös Euroopan neuvoston korruptionvastainen toimielin tuoreessa arviointiraportissaan. GRECO toteaa, että Suomen tulee tehostaa korruption vastaista työtä ja korostaa, että kansallisen korruption vastaisen strategian pikainen hyväksyminen ja täytäntöönpanon käynnistäminen olisi askel oikeaan suuntaan. Erityisesti varoitetaan sote-palveluiden osalta tästä riskistä. Tämän takia onkin kysyttävä Suomen hallitukselta, että minkä takia tie-

4.4.2018

ten tahtoen hallitus haluaa lisätä riskiä korruptiosta Suomessa, joka on yksi maailman vähiten korruptoituneista maista.

Hyvät ystävät.

Suomessa ollaan tekemässä historiallisen suurta heikennystä hyvinvointipalveluiden ytimeen ja rapauttamassa yhtä maailman kustannustehokkaimmista terveydenhoitojärjestelmistä ja pitkään rakennetuista sosiaalihuollon palveluista. Hallituksen mallissa me saamme tilalle ai-noastaan huonon hallinnon, lisääntyvää byrokratiaa, pahimmillaan yksityiset alueelliset monopolit ja ”ei markkinat vaan bisnes edellä” -ajattelun. Emme saavuta edes hallituksen omia tavoitteita.

Kun Suomen nykyinen hallitus päättää meidän kaikkien puolesta, min-kälaisia palveluita jatkossa säädetään ja että veroeuroja siirretään pör-riäisomistajien eli pääomasijoittajien taskuihin sen sijaan, että nämä ra-hat ohjattaisiin kansalaisten sosiaali- ja terveystalouteen, ei voi kuin hylätä ajatuksen. Onneksi Helsinki on herännyt puolustamaan asukkai-taan ja samalla koko Suomen etua. Tästä haluan kiittää valmistelijoita ja kaupunginhallitusta.

Kertaan seuraavaksi muutaman keskeisen syyn, miksi hallituksen esi-tys sote- ja maakuntauudistukseksi rikkoo toimivaa eikä luo uutta. Luet-telo ei ole kattava.

Ensinnäkin esitys ei ole demokraattinen. Maakuntien itsehallinto on nä-ennäistä, sillä niillä ei ole omaa verotusoikeutta ja rahoitusvastuu maa-kuntien toiminnasta on valtiolla. Maakuntia koskeva sääntely ja valtion maakuntiin kohdistama taloudellinen ohjaus sekä osittain myös toimin-nan ohjaus ovat yksityiskohtaista ja tiukkaa. Maakunnilla ei myöskään ole yleistä toimialaa.

Toiseksi olemassa olevia ja toimivia palveluketjuja voidaan joutua pur-kamaan palveluiden pilkkomisen takia. Esimerkiksi päihde- ja mielen-terveysongelmista kärsiviä on aiemmin Helsingissäkin hoidettu erillään ja eri organisaatioissa, vaikka ongelmat usein kytkeytyvät toisiinsa. Ny-kyään psykiatria ja päihdehoito on onneksi koottu samaksi palveluksi, mutta tätäkin hallituksen sote-malli uhkaa, mikäli se menee läpi.

Kolmanneksi uudistuksen myötä on todennäköistä, että helsinkiläisten sote-palvelut heikkenevät ja palveluverkko harvenee. Uhattuna ovat ensisijaisesti lähiöiden ja vähemmän varakkaiden alueiden asukkaat. Lisäksi kaupallinen sote kasvattaa riskiä asiakasmaksujen nostamiselle tai terveyskeskusmaksujen palauttamiselle.

4.4.2018

Neljäntenä ongelmana päätöksentekoa leimaa kiire ja erittäin heikko valmistelu. Valtakunnallisia vaaleja ei ole asiallista pitää vain muutamaa kuukautta vaaleja säätelevän lainsäädännön valmistumisen jälkeen. Lainsäädäntöä valmistelea kaiken lisäksi hallitus, jota kansan enemmistö ei ole valinnut.

Viidenneksi esityksestä ei käy ilmi, miten uudistuksen säästötavoitteeseen on edes päädytty. Lisäksi talouspolitiikan arviointineuvosto on todennut, että mikäli säästöihin päästäisiin, olisi se historiallisesti ja kansainvälisesti poikkeuksellista, sillä rahoituslaki tarkoittaisi sote-menojen kasvun pysähtymistä, vaikka ikärakenne edelleen muuttuu merkittävästi.

Lopuksi kuudentena: On huolestuttavaa, että hallitus ei tuo heikoimassa asemassa olevien kannalta kaikkein merkittävintä lakia eli tätä maksulakia samalla päätettäväksi, vaan siitä säädetään vasta myöhemmin. Helsingissä tämä tarkoittaa siis pahimmillaan, kuten jo sanoin, että terveyskeskusmaksut uhataan palauttaa ja siten vaikeuttaa pienituloisten hakeutumista terveyspalveluiden piiriin.

Toivon kaikilta Helsingin ja Suomen kansanedustajilta rohkeutta toimia tässä asiassa ryhdikkäästi ja Suomen edun mukaisesti. Vasemmistoliiiton valtuustoryhmä kannattaa lausunnon lähettämistä eduskunnalle.

Kiitos.

Ledamoten Biaudet

Arvoisa puheenjohtaja. Kaupunginvaltuutetut.

Ministeri Saarikko on sanonut terävästi, että sotessa toimeenpano ratkaisee. Hallitus tiedostaa, että uudistus ei ole aivan valmis ja että siinä on ongelmia. Totta hän tietysti puhuu sanoessaan, että hyvien ja huonojen sosiaali- ja terveyspalvelujen ero voi piillä toimeenpanossa. Potilaiden ja asiakkaiden tyytyväisyys heijastaa useasti sitä, millä tavoin heidät on palveluissa kohdattu, miten heidät on otettu vastaan ja millä tavoin heidän asiaansa on suhtauduttu. Pienet virheetkin voi varmasti saada anteeksi hyvällä asiakaskohtaamisella. Mutta voiko laadukas lainsäädäntötyö, puhumattakaan valtavasta sote-uudistuksesta, nojata pelkästään sille, että pätevä henkilöstö asenteillaan ja joustavuudellaan tai kekseliäisyydellään korjaa puutteet oman työnsä ohella? Helsingin asiantuntijat ja päättäjät vastaavat nyt ministeri Saarikolle ja hallitukselle, että tämä malli ei ole toteuttamiskelpoinen eikä se ole huono malli

4.4.2018

ainoastaan Helsingille. Yksikään uudistuksen tavoitteista ei toteudu – ei, vaikka miten yrittäisimme.

Helsingin kaupunginhallituksen ehdotus sote-lausunnoksi on vaikuttava. 22 sivua asiantuntevaa asiallista kritiikkiä, jonka lopputulema on, että huonompaa ei kannata ehdoin tahdoin rakentaa. Ei ainakaan purkamalla jo nyt toimivat järjestelmät. Ei ainakaan ehdon tahdoin vastoin suurta asiantuntijoiden näkemyksiä. Eikä ainakaan ottamatta huomioon Helsingin erityispiirteitä tai tulevaisuuden haasteita. Ei ainakaan vaarantaen kaikkein heikoimmassa asemassa olevien, sairaimpien ja paljon palveluja tarvitsevien mahdollisuudet saada hyvää hoitoa. Ei ainakaan, jos se tulee kalliimmaksi. Nyt kun ensimmäistä kertaa on mahdollista tarkastella sote-uudistusta kokonaisuutena, me tiedämme, että myös taloudelliset vaikutukset ovat, niin kuin tässä esitettiin, hurjia. 2020-luvulla alijäämä kasvaa jopa miljardin koko Uudenmaan kohdalla.

Svenska folkpartiet kan inte medverka till att skrota ner ett fungerande hälsovårdssystem. Tvärtom. En friskare och välmående befolkning är ett villkor för Finlands framgång. Man måste därför istället satsa på främjande av hälsa och välfärd, på att servicen ska vara lättillgänglig och på att förbättra kunnandet om vad som bidrar till detta. Istället för att hela det politiska tänkandet kretsar kring maktpolitik och nya förvaltningssystem borde vi kanske istället granska hur byggande och stadsplanering och hur utbildning och sysselsättning bättre kan främja välmåendet och hindra ohälsa och utanförskap. Många strukturer försvårar de frivilligas eller tredje sektorns insatser till exempel i äldreomsorgen, där det samtidigt finns alldeles för lite personalresurser. Hur ska vi trygga att varje äldre eller minnessjuk kan få gå ut när hen vill.

Landskapsreformen utgör en reell risk för att de språkliga rättigheterna ytterligare försvagas. I Helsingfors har man till exempel tryggt den svenskspråkiga servicen i åtminstone tre hälsovårdscentraler eller -stationer. Tillsvidare har vi dock inte fått svar på vilka lösningar och åtgärder man tänkt ta i bruk för att trygga den svenska servicen för de 134 000 svenskspråkiga invånarna i Nyland. SFP kräver att det måste finnas ett förvaltningsorgan med uppgift att organisera den svenska servicen i landskapet. Det behövs en svensk nämnd för sote och ett svenskt sekretariat. Därtill ska Nyland ha det övergripande ansvaret för utveckling av social- och hälsovården på svenska i hela landet, och det behövs en skild svensk enhet för det.

Både i livets början och i dess slut är modersmålet speciellt viktigt för individen, patienten och klienten. En fungerande kommunikation är också en kvalitetsfaktor i vården. Specialomsorgen, såsom Kårkulla och andra mindre enheter, utgör en särskild utmaning då det kommer

4.4.2018

till tryggheten av de språkliga rättigheter. Valfrihetslagens formuleringar prutar på ambitionsnivån gällande de språkliga rättigheterna när man talar om att landskapen, när det gäller servicesedlar och personlig budget, endast ska erbjuda svenska enligt sin bästa möjlighet.

Hallitus näyttää sanovan helsinkiläisille, että teillä on nyt liian hyvät palvelut ja että on syytä siirtää osa sosiaali- ja terveydenhuoltoon menevistä varoista muualle. Hallitus näyttää sanovan Helsingille, että saavutukseenne terveydenhuollon kustannusnousun hillitsemiseksi on ehkä liian helppo. Niistä voi siis karsia lisää. Hallitus näyttää osaavan paremmin sen, miten suuren kaupungin, pääkaupunkiseudun hyvinvointipalvelut järjestetään.

Svenska folkpartiet föreslår att en landskapsreform, om den ska drivas, borde göras, ske stegvis, så att man kan lära sig av de pilotprojekt som finns.

Vi tackar för de unika, tvärpolitiska samarbetet och stöder stadsstyrelsens förslag till utlåtande.

Valtuutettu Halla-aho

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvä valtuusto.

Sote-järjestelmän kehittämisen tarpeellisuudesta vallitsee ja on vallinnut pitkään yhteisymmärrys. Kun väestö ikääntyy ja sairastavuus lisääntyy, ja kun hoidot samalla kehittyvät, on selvää, että kustannukset kasvavat. Samalla työssäkäyvien eli järjestelmän nettorahoittajien suhteellinen osuus väestöstä kutistuu. Tämä taas johtuu sekä työikäisen väestön pienenemisestä että kasvavan maahanmuuttajaväestön hyvin heikosta integroitumisesta työmarkkinoille.

Vaihtoehtoina on verottaa enemmän, hoitaa vähemmän, lainata rahaa, tai yrittää tehdä asioita tehokkaammin. Koska 3 ensimmäistä vaihtoehtoa ovat poliittisesti vaikeita tai taloudellisesti kestäättömiä, sote-uudistuksen tavoitteena pitää olla tämä viimeksi mainittu eli asioiden tekeminen kustannustehokkaammin. Samalla on tietenkin tärkeää, että ei eri tavoin kaiveta omaa kuoppaa syvemmäksi ottamalla terveystalvelujen piiriin kokonaan uusia ryhmiä, kuten laittomasti maassa olevia.

Täydellistä sote-järjestelmää ei varmasti ole olemassa. Jos olisi, se olisi jo pystytetty johonkin, ja muut olisivat kopioineet sen. Muutama perusasia kannattaa kuitenkin pitää mielessä. Hallintouudistukset ovat itsessään kalliita. Jos uudistus on yksiselitteisen hyvä ja järkevä, se voi-

4.4.2018

daan nähdä investointina, joka pitkällä aikajänteellä maksaa itsensä takaisin. Harva kai kehtaa vakavalla naamalla sanoa, että nyt käsitellyssä oleva sote- ja maakuntauudistus olisi yksiselitteisen hyvä ja järkevä. Asiantuntijalausuntojen mukaan kustannusten kasvun hidastuminen on hyvin epävarmaa. Ne saattavat jopa kasvaa. Virheitä ja epäkohtia voidaan kuulemma korjata myöhemmin. Näin ajaututaan helposti kierteeseen, jossa maksetaan paitsi alkuperäisen uudistuksen virheistä myös niiden virheiden korjaamisesta.

Me käsittelemme nyt tätä asiaa ennen kaikkea Helsingin ja helsinkiläisten näkökulmasta. Tästä näkökulmasta uudistus esitetyssä muodossaan rikkoisi asioita, jotka ovat ehjiä.

Keskuskaupungit, jotka ovat maan keskiarvoa terveempiä, nuorempia ja vauraampia, kärsivät taloudellisesti. Toisaalta malli ei ota huomioon kaupunkikeskusten erityisongelmia, kuten suurta syrjäytyneiden joukkoa. Lähes miljardin euron säästötavoite Uudellamaalla johtaa irtisanomisiin ja julkisen terveydenhuollon rapautumiseen. Yksityisten terveyspalvelujen tarjonta epäilemättä lisääntyy kaupungeissa, mutta samalla yhtäältä asiakkaalle syntyy kannustin hakeutua hoitoon, joka ei ole välttämätöntä, ja palvelun tuottajalle syntyy kannustin ylihoitamiin. Niin iloinen asia kuin markkinatalous onkin, yksityisten terveysjätien ja ylipäättään toimijoiden ensisijainen tehtävä ja tavoite on tuottaa rahaa omistajilleen. Pitkällä aikajänteellä tämä siirtää julkisia resursseja pois esimerkiksi vakavien sairauksien hoidosta.

Maakuntauudistus näennäisesti vahvistaa paikallista itsehallintoa suoraan valittavine valtuustoineen. Kuitenkin sekä maakuntien tehtävät että ennen kaikkea rahoitus tulevat valtiolta. Helsingin tapauksessa kaksi kolmasosaa kunnallisverotuloista ja 40 % yhteisöverotuloista ohjautuu valtiolle. Kun maakunnat ovat tosiasiallisesti valtion talutusnuorassa, niiden poliittinen liikkumatila on olematon. Maakuntavaltuustojen ja -hallintojen tärkein funktio näyttääkin olevan kokouspalkkioiden ja hallintovirkojen generoiminen.

Kuten lausunnossa todetaan, kyseessä on historiallisen suuri muutos, joka koskettaa tavallisen ihmisen kannalta kaikkein tärkeimpiä palveluja. Siksi olisi erityisen tärkeää, että uudistukselle olisi pyritty saamaan mahdollisimman laaja poliittinen tuki. Esityksessä pitäisi myös nykyistä paremmin ottaa huomioon niiden toimijoiden kantoja, jotka työskentelevät alalla ja ymmärtävät siitä jotakin.

Perusvirhe sote- ja maakuntauudistuksessa ovat lähtökohdat. Uudistuksen 2 pääkomponenttia, sote-uudistus ja maakuntauudistus, eivät erillisinä nauti kannatusta edes hallituspuolueiden keskuudessa, muus-

4.4.2018

ta eduskunnasta puhumattakaan. Kyseessä on intressiryhmäpolitiikkaan perustuva lehmänkauppa. Kokoomus tukee maakuntauudistusta vain saadakseen sote-uudistuksen ja siihen kytketyn valinnanvapauden. Keskusta tukee sote-uudistusta ja valinnanvapautta vain saadakseen itselleen poliittisesti tärkeän maakuntauudistuksen. Tällaisista lähtökohdista ei voi syntyä hyvää uudistusta.

Perussuomalaiset kannattavat lausunnon hyväksymistä.

Kiitos.

Valtuutettu Puska

Arvoisa puheenjohtaja.

Sote-uudistusta on valmisteltu ja keskusteltu ainakin 10 vuotta. Sinä aikana meidän perinteisesti hyvän järjestelmämme palvelut ovat rapautuneet. Myös Helsingissä nähdään esimerkiksi lääkäriin pääsyn tai vanhusten huollon ongelmia, jotka väestön ikääntyessä tulevat vain lisääntymään. Uudistuksen peruseriaatteen on jo kauan sitten hyväksytty eri palvelujärjestelmien saumaton yhdistäminen ja integraatio laajemmalla väestöpohjalla.

Erialaisten kuntamallien haaksirikon jälkeen nähdään tällä hetkellä maakunnat varsin luonnollisena ja perustuslain mukaisena laajempuna pohjana. Mallin sisältöä on valmisteltu useita vuosia, ja useimmat puolueet ovat eri vaiheissa olleet mukana. Erityisesti kokoomuksen vaatimuksesta on mukaan otettu myös yksityissektoria, mutta se – niin kuin muutkin osat järjestelmässä – on hyvin selkeästi maakunnan kontrollissa. Yksityissektorin panos on rajattu perusterveydenhuoltoon, jossa se lisää kaivattua kapasiteettia ja tuo valinnanvapautta. Asiakasetelin ja henkilökohtaisen budjetin järjestelmät taas lisäävät olennaisesti pienten palvelutuottajien – yksityisten ja järjestöjen – mahdollisuutta olla mukana.

Varsinkin Helsingin kaupungin puolelta on kiivaasti kritisoitu uudistuksen maakuntamallia. Tämä on monesta syystä kummallista. Ensinnäkin maakuntamalli yksinkertaistaa hallintoa tavattomasti. Maakuntauudistuksen myötä nykyisten noin 400 eri toimijan päätöksentekoa ja toimintoja siirretään 18 maakunnalle, joille valitaan päättäjät demokraattisesti suorilla vaaleilla. Hallinto siis yksinkertaistuu.

Toiseksi, on vaikea ymmärtää, miksi Helsinki vastustaisi raskaan ja suurelta osin kaupungin rajat ylittävän palvelujärjestelmän siirtämistä

4.4.2018

laajemmille hartioille. Tällainen siirto mahdollistaa sen, että kaupunki voisi paremmin keskittyä asukkaiden edunvalvontaan, koulutukseen ja laajasti kaupunkilaisten hyvinvoinnin parantamiseen sekä kaupungin elinvoimaisuuden edistämiseen.

Kun Helsingimme – aivan oikein – haluaa olla moderni eurooppalainen pääkaupunki, emme saa unohtaa, että EU on alueiden Eurooppa. Tällainen alueellinen hallinto ei ole Euroopan maissa vähentänyt suurten kaupunkien elinvoimaisuutta – pikemminkin edistänyt sitä.

Talouden puolesta Uusimaa tulee valtiovarainministeriön laskelmien mukaan saamaan nykyiset sote-rahansa, ja nykyistä tehokkaammalla järjestelmällä näillä varoilla saadaan enemmän terveyttä ja hoivaa. Mitä tulee puhuttuihin ja mielestäni hyviin Markus Syrjäsen laskelmiin, ne osoittavat aivan oikein, että suunnittelu- ja siirtymävaiheen rahoituksessa on haasteita – niin kuin kaikissa suurissa muutoksissa. Esimerkiksi palkkojen harmonisointitarve lisää menoja.

Uudenmaan suunnittelu on päässyt vihdoinkin hyvään vauhtiin, eivätkä siirtymävaiheen haasteet saa estää välttämätöntä uudistusta. Helsingin ja metropolialueen intressien turvaamisen kannalta on muistettava, että näillä kaupungeilla tulee erittäin todennäköisesti olemaan enemmistö asioista päättävässä maakuntavaltuustossa. Samalla on muistettava, että tällä hetkelläkin Helsinki päättää hyvin pienestä osasta maakunnille tulevista tehtävistä.

Taloudesta on huomattava, että uudistus ikään kuin betonoi taloutensa hyvin hoitaneiden kuntien tilannetta ja on siinä mielessä Helsingille suotuisa. Rahoituslain johdosta investointimahdollisuudet eivät juurikaan heikentyisi, mutta sote-investoinnit eivät jatkossa enää rasittaisi kaupunkia, jolle väestön ikääntyminen ja erityiset haasteet tuovat runsaasti investointipaineita.

Maakunta- ja sote-uudistuksessa tulee katsoa eteenpäin, ei taaksepäin. On valitettavaa, jos Helsinki tulee esiintymään jarrumiehenä. Haasteita toki on kaikissa isoissa uudistuksissa, eikä täydellistä mallia ole. Kaikki ei välttämättä tule tosiaankaan sujumaan kuin Strömsössä. Mutta uudistuksen torjuminen aloittaisi sote-vatvomisen taas alusta, ja palvelujärjestelmän rapautuminen jatkuisi. Uudistuksen jälkeen havaittavia ongelmia tulee korjata ja jatkaa esimerkiksi työterveyshuollon integrointia ja valmistella maakunnille verotusoikeutta. Soten jälkeen on myös tärkeää kehittää edelleen palveluja lapsille, nuorille, ikäihmisille, maahanmuuttajille ja niin edespäin – myös niin, että erityisryhmien kuntoutuksen järjestämisessä Kelan valtakunnallinen asiantuntemus voidaan huomioida.

4.4.2018

Lausuntoehdotuksessa on tuotu esiin huolia, joista eräät ovat oikeita mutta liioiteltuja ja eräät mielestäni täysin perusteettomia. Lisäksi lausuntoluonnoksessa jätetään tuomasta esiin uudistuksen suuria myönteisiä vaikutuksia – itse asiassa niitä, joiden vuoksi koko uudistusta tarvitaan. Erityisen ikävää on pelottelu uudistuksen vaikutuksista tavallisille ihmisille, sairaille ja vanhuksille.

Helsingin kaupunki on antanut sote-uudistuksesta useita lausuntoja, viimeksi joulukuussa. On hyvin erikoista, että valtuusto kutsutaan koolle ottamaan kantaa jo eduskunnan käsittelyssä oleviin esityksiin, joista on aikaisemmin annettu lausuntoja ja joista esimerkiksi eduskunnan hallintovaliokunta on jo antanut mietintönsä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Edellä olevan perusteella keskustan ryhmä esittää, että keskustelu merkitään, Helsinki ei anna lausuntoa ja kaupunginhallituksen esitys hylätään.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kaupunginvaltuutetut.

Olemme antamassa lausuntoa maakunta- ja sote-uudistuksesta. Lausunnon antaminen ei ole helppoa, koska toisaalta tuntuu, että eikö tämä sote-uudistus olisi vähitellen syytä saada valmiiksi. Eikö jo 4 hallitusta ole tehnyt työtä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistamiseksi? On selvää, että hallituksen esitys ei ole täydellinen. Olenainen kysymys on, onko tämä riittävän hyvä, jotta sen voi hyväksyä. Etuna maakunta- ja sote-uudistuksesta voi nähdä ylikunnallisten toimijoiden kokoamista yhden demokraattisesti valitun luottamusmiesjärjestelmän alle. Ehdotus Helsingin vastaukseksi tuo esille hyvin hallituksen esityksessä olevia ongelmia. Ei ole ihme, jos pääministeri Sipilällä on joskus orpo olo.

Sipilän hallitusohjelman lähtökohta oli hyvä: että uudistus toteutettaisiin vaiheittain. Ensin oli tarkoitus toteuttaa sosiaali- ja terveystalouden integraatio ja rakenneuudistus. Valinnanvapauden lisääminen olisi toteutettu myöhemmin. Tämä oli hyvä lähtökohta, ja siitä olisi tullut pitää kiinni. Mielestämme on perusteltua ensin pitää huolta siitä, että palvelut saadaan pelaamaan uudessa mallissa. Vasta kun palveluiden toimivuus on varmistettu, on aika pohtia valinnanvapauskysymystä tarkemmin. Keskustan ja kokoomuksen diili maakuntien ja valinnanvapauden

4.4.2018

liittämisestä yhteen saattoi olla tämän uudistuksen kuolemansuudelman. Pakettiin tuli monelle elementtejä, joita he vierastavat.

Kaupunginhallituksen esitys vaikuttaa pääosin perustellulta. Vain yksi kohta herättää ihmetystä. Kohdassa 37 todetaan: "Sosiaali- ja terveyspalveluissa budjetissa on pysytty tai se on alitettu useana vuonna". Mihiin tämä perustuu? Emmekö ole lukemattomia kertoja ylittäneet budjetin?

Pidämme outona uudistuksen ajatusta, että kunnilta vietäisiin oikeus sote-palveluiden tuottamiseen.

Seuraavaksi otan esille lausunnon erityisen tärkeänä pitämiämme kohtia, joiden takia KD:n valtuustoryhmä kannattaa päätösesitystä. Ensiksi, uudistus ei näytä toteuttavan kustannusten kasvun hillitsemistä 3 miljardilla eurolla vuoteen 2030 mennessä. Toiseksi, järjestämisen ja tuottamisen erottaminen, monituottajamalli sekä valinnanvapauspalveluiden vieminen markkinoille ei tue integraatiota ja pirstoo palvelujen tuottamisen ja palveluketjut. Tämä aiheuttaa haasteita erityisesti paljon palveluja tarvitseville. Asiakkaan kokonaisvaltaiset tarpeet voivat jäädä huomiotta. Meidän tehtävämme on erityisesti pitää huolta vaikeuksissa olevista ihmisistä. Vähän palveluita tarvitsevat kyllä aina selviävät.

Kolmanneksi, maakunta- ja sote-uudistus luo uuden rajapinnan esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin neuvolatoiminnan ja varhaiskasvatuksen sekä koulujen ja terveydenhuollon väliin. Tämä on huono juttu. Neljänneksi, kireä aikataulu saattaa häiritä nykyisiä toimivia palveluita ja palveluiden jatkuvuutta. Viidenneksi, pelastustoimen tehtävien siirtäminen maakuntaan vaikuttaisi helsinkiläisten turvallisuustasoon epäedullisesti. Uudenmaan maakunta ei pysty päättämään alueen pelastustoimen järjestämisestä yhtenäisesti alueen eri osien erilaisuudesta johtuen.

Kuudenneksi, työllistämisveloitteen siirtämiseen maakunnille sekä talous- ja velkaneuvonnan osalta uudistukseen sisältyy riskejä, jotka kohdistuvat haavoittavassa asemassa olevaan asiakaskuntaan. Pääkaupungissa on paljon työttömiä, jotka eivät helposti työllisty. Kun Suomen rakennetyöttömyys on yli 7 %, meillä on merkittävä ongelma. Suomi tarvitsee uudistuksen, joka helpottaa työllistymistä. Ei ole hyväksyttävää, että on myös monia tilanteita, joissa ihmisen ansaitessa euron tuosta eurosta yli 85 senttiä katoaa veroihin, korotettuihin maksuihin ja vähentyviin tukiin. Tarvitsemme kannustavan perusturvauudistuksen. Tämä on nähdäksemme jopa sote-uudistusta merkittävämpi asia.

4.4.2018

Seitsemänneksi, maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa Helsingin ja muiden kuntien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Kun lainakan- ta ei vähene, mutta tuloista lähtee pois suurin osa, se heikentää tasetta ja mahdollisuuksia saada edullista lainaa. KD on korostanut hyvän ta- loudenpidon ja vähäisen velkaantumisen merkitystä. Kannattaa harkita, olisiko pääkaupunkiseudun kuntien yhteen liittäminen parempi ratkaisu kuin uuden hallinnontason luominen.

KD:n valtuustoryhmä kannattaa kaupunginhallituksen esitystä.

Kiitos.

Valtuutettu Terho

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Sote-uudistus on Suomessa välttämätön. On totta, että jos sote- palvelut järjestettäisiin Suomessa vain ja ainoastaan Helsingin näkö- kulmasta, lakipaketti olisi erilainen. Sote-uudistusta ei kuitenkaan tehdä vain Helsinkiä vaan koko Suomea varten. Me helsinkiläiset olemme etuoikeutetussa asemassa niihin suomalaisiin nähden, joiden lähim- mälle terveyskeskukselle on kymmenien kilometrien matka ja palvelui- hin pitkä jono. Sote-uudistus on kokonaisuus, jonka tehtävä on paran- taa kaikkien suomalaisten palveluja, ja sen se myös tekee.

Hyvät valtuuston jäsenet.

Muistutan, että Helsinki on antanut eri vaiheissa jo 19 lausuntoa sote- ja maakuntauudistukseen liittyen. Esimerkiksi viime joulukuussa kä- vimme pitkän keskustelun soten valinnanvapaudesta. Kaupunki on vai- kuttanut täysipainoisesti uudistukseen kaikissa asiallisissa yhteyksissä. Nyt yritetään jo vaikuttaa asiattomassakin yhteydessä. Käynnissä ei ole mitään lausuntokierrosta, johon nyt oltaisiin vastaamassa.

Sote-uudistus, kuten mikä tahansa lakipaketti, etenee perustuslain määräämässä järjestyksessä ja eduskunnan johdolla. Suurin osa täällä läsnä olevista puolueista on eduskunnassakin edustettuina. Uusia lau- suntoja ei tässä vaiheessa kaupungilta tarvita, ja sanomattakin on sel- vää, ettei valtuustolla myöskään tässä salissa ole toimivaltuuksia tehdä mitään sellaisia päätöksiä, jotka ylittäisivät eduskunnan ja koko muun Suomen päätäntävällän.

Hyvät ystävät.

4.4.2018

Tänään emme siis ole täällä vaikuttamassa asioihin. Olemme täällä valitettavasti puoluepoliittisen kisailun vuoksi, eikä sellaiseen osallistuminen innosta minua. Tämä on luonteeltaan tiedotustilaisuus eikä valtuuston kokous. Suoraan sanoen tiedotustilaisuuteen osallistumisesta en odota saavani minkäänlaista kokouspalkkiota. Omasta puolestani lupaan pormestari Vapaavuorelle, että palautan kokouspalkkion, ja toivon, että viette sen takaisin kaupungin varoihin.

Erityisesti kuitenkin kun täällä halutaan kansallista keskustelua käydä, niin lopuksi totean, että kiitän totta kai hallituskumppaneitamme ja aivan erityisesti täällä runsaslukuisena läsnä olevaa kokoomusta siitä, että he väsymättä ja vuosien ajan ovat ajaneet eteenpäin tätä uudistusta vaivojaan ja ideoitaan säästämättä sille korvaamattoman panoksen antaen ja sitoutuen siihen kaikella ammattitaidollaan. Ilman teitä ja tiedän suoraselkäisiä kansanedustajianne, jotka nyt tänään eivät ole kovin runsaslukuisesti paikalla, tämä ei olisi mahdollista.

Kannatan valtuutettu Puskan esitystä.

Valtuutettu Aro

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Täällä on tänään tuotu hyvin esiin uudistuksen keskeisiä vakavia ongelmia sekä sote-palveluiden että maakuntahallinnon osalta. Olemme Feministisessä puolueessa mukana Helsingin linjassa ja kannatamme kaupunginhallituksen huolellisesti perustellun lausunnon hyväksymistä. Uudistus ei saavuta sille asetettuja tavoitteita, ja sen hinta koko maalle on liian kova.

Haluan lisätä keskusteluun Feministisen puolueen näkökulmasta 3 periaatteellista arvokysymystä: kysymykset hoivasta, säästöistä ja kilpailusta. Hoiva on ihmissuhdetyötä. Hyvässä hoivassa ihmisten kohtaaminen on työn keskeinen osa. Jotta työntekijä voi tarjota hyvää hoivaa, hänen tulee voida hyvin. Yhden ihmisen tekemää hoivatyötä ja hoivalle perustuvia ihmissuhteita ei voi levittää liian laajalle ja liian monelle ilman että laatu kärsii. Hoiva-ammattilaiset venyvät usein oman hyvinvointinsa kustannuksella, koska eivät voi kääntää selkäänsä potilaiden tarpeille työtaakan kasvaessaan. Siksi hoivan tuottavuutta ei voi kasvattaa loputtomasti.

Mutta miksi puhun hoivatyöstä nyt? Siksi, että hoivatyötä ei mainita sote-uudistuksessa kertaakaan. Aivan kuin siinä ei olisi kyse hoivasta ollenkaan. Sen sijaan uudistuksessa puhutaan paljonkin säästöistä.

4.4.2018

Tuo säästö kohdistuu ennen kaikkea hoivan laatuun ja määrään, sillä henkilöstökulut ovat soten suurin kuluerä. Yhden ihmisen tarjoamaa hoivaa tullaan jakamaan suuremmalle joukolle hoivattavia, kunnes työntekijä ei enää veny. Se on säästämistä vailla päämäärää.

Tämä käy ilmi myös talouspolitiikan arviointineuvoston eilen julkaisemasta lausunnosta. Arviointineuvoston mukaan lakiesityksessä ei tuoda uskottavasti ilmi, mistä säästöjen on tarkoitus syntyä. Lakiesityksessä mainitaan kuitenkin muutama kohde nimeltä. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon lisäksi säästöjä aiotaan saada lastensuojelusta ja vanhusten kotihoidosta.

Mietitään tuota lausetta hetki. Lastensuojelusta ja vanhusten kotihoidosta. Molempien tilanne on Suomessa jo tällä hetkellä huolestuttava. Laitoshoitoa on purettu, mutta saatuja säästöjä ei olekaan siirretty kotihoidon vahvistamiseen, kuten THL:n seurantatutkimus osoittaa. Asiakkaiden määrä on kasvanut, mutta heitä avustaa suhteessa yhä pienempi määrä työntekijöitä. Silti tuo 3 miljardin säästötavoite olisi esityksen mukaan otettavissa juuri näistä palveluista.

On vastuutonta asettaa uudistukselle tavoitteita, joiden vaikutusarviointeja ei ole kunnolla selvitetty, mutta joiden kielteiset vaikutukset ovat rivien välistä luettavissa. Jos tämä valtava säästötavoite pyritään toteuttamaan ja kohdistetaan eniten palveluita tarvitseviin, emme voi enää puhua hoivasta. Puhumme silloin heitteillejätöstä.

Ei ehkä ole mikään ihme, että hoivatyötä ei mainita uudistuksessa kertaakaan. Se pakottaisi uudistuksen valmistelijat ikävällä tavalla sen tosiasiain eteen, että koko 1900-luvun ajan rakennettua käsitystämme siitä, mitä hyvä hoiva on, ollaan näillä esityksillä romuttamassa.

Mitä tämä sitten tarkoittaa hoivaa tarjoavien kannalta? Niiden kuntien yli 200 000 työntekijän, jotka siirtyvät uudistuksessa liikkeenluovutuksella maakuntien palvelukseen? Ainakin se tarkoittaa historiamme suurimpia yt-neuvotteluita, jotka koskevat puolta kaikkien kuntien henkilöstöstä. Siirrettävillä työntekijöillä ei ole irtisanomissuojaa. Heidän työehtonsa todennäköisesti heikkenevät ja palkkansa pienentyvät. Alan naisvaltaisuuden johdosta muutoksella on laajoja vaikutuksia naisten työmarkkina-asemaan Suomessa. Pyrkimykset sukupuolten välisen palkkaeron kaventamiseen tulevat käytännössä pysähtymään, ja palkkaero voi revetä jopa aiempaa suuremmaksi. Siitä huolimatta, että Suomessa ei tulisi säätää lakeja, jotka lisäävät palkkasyrjintää.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

4.4.2018

Vuosikymmenien ajan tärkein poliittinen tavoitteemme oli luoda hyvinvointia kaikille. 2000-luvulla tärkeimmäksi tavoitteeksi on noussut kilpailukyvyyn ylläpitäminen kaikissa tilanteissa. Pyrkimys alistaa kaikki kilpailulle on kuitenkin pohjimmiltaan syvässä ristiriidassa hyvinvointipyrkimysten kanssa. Siksi meillä on yhteiskunnassamme useita palveluita, jotka on hyvästä syystä jätetty kilpailun ulkopuolelle. Kilpailu edellyttää viime kädessä kaiken toiminnan tehostamista loputtomasti, aina alhaisimpaan hintaan asti. Mutta jotkut palvelut ovat sellaisia, että ne joko maksavat tai ne lakkaavat olemasta palveluja.

Tämä uudistus, joka perustuu ennennäkemättömälle tehostamiselle, ei tuota meille hyvinvointia. Se jarruttaa pyrkimyksiä edistää tasa-arvoa ja ehkäistä eriarvoisuutta. Se siirtää yli kolmasosan palveluista yksityisille yrityksille ja tuo kilpailun pysyväksi osaksi sellaisia palveluita, joita kilpailu tutkitusti heikentää. Se tuo aiempaa suurempia leikkauksia palveluihin, jotka ovat meille perusoikeuksissa taattuja ja terveytemme ja hyvinvointimme kannalta välttämättömiä – palveluita, joita ilman emme voi olla.

Kilpailu vailla arvovalintoja on kilpailua kohti pohjaa. Siksi esitys sote- ja maakuntauudistukseksi on hylättävä.

Valtuutettu Pennanen

Kiitos paljon, puheenjohtaja. Hyvät kollegat.

Meillä on täällä valtuustosalissa suhteellisen hyvä yhteisymmärrys siitä, että tämä hallituksen esittämä maakuntamalli on huono ratkaisu. Tässähän nyt on mainittu näitä asioita, että perushomma tuntuu olevan se, että tämä maakuntamalli on suunniteltu pienten kuntien, haja-asutusalueiden tarpeisiin, ja sitten yritetään änkeä pääkaupunkiseutua, metropolialuetta samaan rakenteeseen.

Helsingiltä ja Uudeltamaalta viedään rahaa. On mainittu 300 miljoonaa euroa. Sitten viedään puolet veroista, tai verotusoikeus menetetään, mutta lainat jäävät samansuuruisiksi ja rahoitusasema heikkenee. Tämä aikatauluhan on erityisen iso ongelma pienille puolueille, kuten meidän puolueellemme, koska ei ole aikaa hakea rahaa niitä vaaleja varten. Sitten kaupunkilaisten palvelut heikkenevät, koska ei ole enää sitä kaupunginvaltuutettua, joka päättäisi sekä palveluista että budjetista, ja demokratia heikkenee.

Mutta onko se nyt sitten oikeasti paras ratkaisu, että kokonaan hylätään tämä uudistus täysin lopullisesti? Voisiko maakuntamalli tuoda jo-

4.4.2018

tain hyötyä meidän maallemme? Tässä olisi nyt hyvä ajatella koko Suomea kuitenkin eikä pelkästään Helsinkiä. Vaikka me täällä salissa ajamme Helsingin etua, mutta sitä kautta koko Suomen etua. Tämän rakentavan asenteen puolesta puhuu myös se, että pääministeri Sipilä on äskettäin saanut paljon sympypisteitä, koska hän oli tuolla Yökylässä-ohjelmassa läsnä.

Nyt sympaattisen yhteistyön hengessä yrittäisin ottaa esille maakuntamallin joitakin positiivisia asioita. Eli pienten kuntien asioita koordinoidaan. Se on hienoa, ja se auttaa niitä pieniä kuntia palvelemaan soteasioissa asukkaita. Sitten tässä on byrokratiasta puhuttu. Minäkin olen nähnyt sen kuva, missä on hirveästi niitä nuolia joka suuntaan, mutta ilmeisesti maakuntamallissa on myös mahdollisuus byrokratian yksinkertaistamiseen. Kun puhutaan esimerkiksi kuntien yhteisistä liikelaitoksista, ely-keskuksista, aluehallintovirastoista, niitä voidaan viedä sinne maakuntahallinnon alle, ja sitten yksinkertaistaa byrokratiaa. Se on ainakin teoriassa mahdollista.

Tämä isoin ongelma tässä on, että maakuntamallista puuttuu verotus- ja budjettioikeus, ja siinä on sen takia vahva demokratiavaje. Minä näkisin näin yleisesti ottaen, että jos otetaan mukaan se verotus- ja budjettioikeus maakuntamalliin, se on parannus suurten kaupunkien ulkopuolella, ja se voitaisiin ottaa siellä käyttöön ilman että kokonaisveroastetta nostetaan.

Sitten tässä pääkaupunkiseudun osalta tämä esityshän on, että hylätään koko maakuntamalli. Oli erittäin mielenkiintoista kuulla pormestari Vapaavuorelta, että oli tehty tällainen suunnitelma suurten kaupunkien omasta eli pääkaupunkiseudun omasta maakunnasta. Se olisi tehokas tapa, kun siinä olisi verotusoikeus mukana, parantaa tätä paljon kaivatua Helsingin, Espoon ja Vantaan yhteistoimintaa. Meillä olisi oma maakunta. Se kuulostaa hyvältä lähtökohdalta. Tässä pk-seudun maakunnassa myös perusterveydenhoito voisi säilyä isoilla kaupungeilla, ja voitaisiin saada tosiaan byrokratiaa vähän yksinkertaistettua. Täällähän on myös näitä ely- ja avi-keskuksia. Sitten tämä pääkaupunkiseudun maakunta voisi tehdä erikoissairaanhoidossa yhteistyötä tämän loppu-Uudenmaan maakunnan kanssa, niin kuin HUSissa nykyäänkin tehdään. Eli sitä yhteistyötä ei tarvitsisi lopettaa. Tämä kuulostaa oikein mielenkiintoiselta.

Tuosta valinnanvapaudesta sanoisin, että se on kyllä lähtökohtaisesti meidän ryhmämme mielestä OK perusterveydenhoidon osalta. Vain perusterveydenhoidon. Tämä voitaisiin toteuttaa myös ilman maakuntia isoissa kaupungissa. Eli valinnanvapaus perusterveydenhoitoon voidaan tehdä ilman maakuntauudistusta.

4.4.2018

Tässä Suomen hallituksen ehdottamassa aikataulussa emme me voi tällaista uudistettua maakuntamallia mitenkään toteuttaa, joten kannatan kaupunginhallituksen päätösesitystä tämän mallin hylkäämisestä. Toivon, että parempi maakuntamalli tulee käyttöön myöhemmin.

Oli tosiaan kiinnostavaa kuulla tästä kaupungin kehittämästä erillisratkaisusta pääkaupunkiseudulle, jota oli ehdotettu maamme hallitukselle. Se on ilmeisesti pidetty salassa sen takia, että maamme hallitus voi sen tarvittaessa ottaa omaan piikkiinsä. Olin tekemässä tällaisesta samanlaisesta ratkaisusta ponsiesitystä, että sitä selvitettäisiin, ja otin sen nyt tässä pois, koska ymmärsin, että se selvitys on jo tehty. Esittäisin toiveen, että tämä kaupungin tekemä selvitys julkistettaisiin.

Kiitos.

Pormestari Vapaavuori

Arvoisa puheenjohtaja.

Kiitän ryhmiä hyvistä ja rakentavista puheenvuoroista, ja kommentoin lyhyesti vain 3 asiaa. Täällä, taisi olla keskustan ryhmäpuheenvuorossa, kritisoitiin sitä, että ollaan torjumassa koko uudistusta. Täytyy sanoa, että ei se ollut alkuperäinen tarkoituksemme eikä tavoitteemme. Yritimme välttää sitä loppuun saakka. Sen takia olemme matkan varrella tehneet useita rakentavia esityksiä, mutta sen jälkeen kun hallitus ei ottanut niitä kuuleviin korviinsa tai hylkäsi ne kaikki yksitellen, meille ei jäänyt mitään muuta vaihtoehtoa enää jäljelle kuin esittää koko uudistuksen hylkäämistä.

Toiseksi täällä on kritisoitu sitä, että on erikoista kutsua koolle valtuustoa antamaan lausuntoa, kun lausuntoa ei ole pyydetty. Mutta kyllä minä sanon, että on noin 10 000 kertaa erikoisempaa, että lausuntoa ei ole pyydetty. Meillä siis oikeasti tehdään maan historian suurinta hallintoreformia, ja hallitus ei ole pyytänyt lausuntoa siitä kokonaisuudesta. Tosin on vaikea antaa lausuntoa sellaisesta, mitä ei ole arvioitu. Sehän on vielä hämmentävämpää, että hallitus ei ole edes yrittänyt arvioida tämän kokonaisuuden vaikutuksia.

Kolmanneksi. Kyllä tähän liittyy vakava legitimitiivongelma. Siis maan suurinta hallintoreformia ollaan runttaamassa läpi hyvin pienellä eduskuntaenemmistöllä, siitä huolimatta että muun muassa isot kaupungit

4.4.2018

ovat eri mieltä. Huolimatta siitä, että korkein hallinto-oikeus on kokenut, että ? ei pidä tehdä ja niin edelleen.

Pyydän täällä valtuutettu-kansanedustaja-ministeri Terholta anteeksi, että unohdin kolmannen hallituspuolueen, kun totesin, että haasteena on se, että yksi lähestyy tätä lähinnä valtapoliittisesti ja toinen ideologisesta tulokulmasta. Sitten meillä on vielä kolmas puolue, joka ilmeisesti lähestyy tätä vain siitä tulokulmasta, että on kiva pitää siitä hillotolpasta kiinni ihan loppuun saakka. Jos olisi täällä edustaja Soini... Muistan, kun edustaja Soini näin joskus sanoi, niin palautan tämän viestin nyt valtuutettu-edustaja-ministeri Terholle. Soinin sanoin, että miten te kehtaatte. Mutta kyllähän te kehtaatte.

Apulaispormestari Vesikansa

Puheenjohtaja. Arvoisa valtuusto.

Valtuutettu Ebeling toi ryhmäpuheessaan esille sen, että onko sote pysynyt budjetissa, kuten siellä kaupunginhallituksen esityksessä lukee, ja miten se suhteutuu taas niihin ylitysoikeuksiin, joita täällä valtuustosakin on soten osalta käsitelty. Helsingin sosiaali- ja terveystalouden osalta olemme pysyneet budjetissa. Esimerkiksi viime vuonna alitusta sote-palveluistamme, omasta tuotannostamme on noin 9 miljoonaa. Siis valtaosa tästä sote-palveluidemme budjetista on nimenomaan tätä omaa tuotantoa. Noin 1,5 miljardia siitä 2 miljardin budjetista.

Sen sijaan toimeentulotuki, joka on osittain meistä riippumaton, riippuen siitä, mikä on työllisyystilanne, niin toimeentulotuen osalta olemme tuoneet niitä ylitysoikeuksia tänne valtuustoon saakka joinakin vuosina. Samoin vastaanottokeskustoiminnasta, joka on valtion kokonaan korvaamaan, jossa tietenkin on ollut näitä ennen näkemättömiä vuosia muutama vuosi sitten. Sen lisäksi HUSin kanssa meillä on ollut hieman erilainen tapa budjetoida, mutta nyt sekin on korjattu, ja tänä vuonna voimme todeta, että tällä korjauksella olemme HUSin kanssa aloittaneet vuoden täysin samasta budjetista tai lähestulkoon samasta budjetista. Näitä ylityksiä ei pitäisi jatkossa samassa mittakaavassa tulla.

Valtuutettu Jalovaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Minä kyllä haluan kiittää puheenjohtajaa siitä, että on järjestänyt tämän ylimääräisen kokouksen. En ihan ymmärrä näitä mielipahan ilmaisuja

4.4.2018

siitä. Me olemme täällä paljon turhemmistakin asioista viettäneet iltaa ja puhuneet joskus.

Haluaisin kiittää myös pormestaria, joka nyt ei enää näytä olevan paikalla, siitä, että te olette pitänyt esillä kaupunkien ja Helsingin ääntä tässä keskustelussa yleisestikin.

On myös ilo nähdä yli puoluerajojen se, että Helsingissä on syntynyt yhtenäinen näkemys tästä asiasta. Me täällä ymmärrämme sen joitain poikkeuksia lukuun ottamatta, että pääkaupunki on kokonaisuus sote-alueella. Tässä ei ole kysymys minkään yksittäisen puolueen edusta tai jonkin hallituksen kohtalosta vaan ihan Suomen tulevaisuudesta vuosikymmeniksi eteenpäin.

Hyvät kuulijat.

Olen nyt toisen kauden valtuutettuna tottunut kantamaan vastuuta koti-alueeni asioista. Haluaisin tehdä niin jatkossakin. Jos terveydenhuollossa on vaikkapa siellä Vuosaassa ongelmia, minun puoleeni osataan kääntyä. Minä tiedän, kenen puoleen minä voin täällä kaupungintalolla sitten ottaa yhteyttä. Jos tämä uudistus toteutuu, tämä sali menettää kokonaan vallan näihin sote-asioihin. Pelkään, että tämän jälkeen meillä on vielä kova ikävä näitä kaupungin terveysasemia, mitä välillä vähän arvostellaankin. Ne tarjoavat kuitenkin käyttäjille ilmaista perusterveydenhuoltoa ympäri vuoden. Se pohja, mikä vuoden 1972 kansanterveyslailla on Suomeen rakennettu, on nyt vaarassa siirtyä romulavalle tässä Sipilän hallituksen aikana. Pääkaupunkiseutu pyysi hallitukselta alueemme erityispiirteet huomioivaa erityisratkaisua, mutta sitä ei oikein kunnolla haluttu edes pohtia. Uskon, että Helsinki ja nämä pääkaupunkiseudun kunnat olisivat vieläkin valmiita keskustelemaan, jos hallituksen puolelta olisi tähän valmiutta.

Se, että maakuntavaltuusto pystyisi huolehtimaan tästä, on kyllä aika toiveajattelua. Viimeksi kun tässä salissa pidettiin pari viikkoa sitten maakuntavaltuuston kokous, se oli kyllä aikamoinen farssi. Jouduttiin äänestämään siitä, miten äänestetään. Ei tällaista. Tänä vuonna 100 vuotta täyttävä kunnallinen itsehallinto on Suomen menestystarinan suuria vahvuuksia. Näin on toivottavasti myös jatkossa. Tämä on suurin hallinnollinen muutos sitten vuoden 1865, jolloin kunnat ja seurakunnat erotettiin toisistaan. Silloinkin muuten annettiin 3 vuotta aikaa siirtyä uuteen hallintoon ja Lapissa vielä vähän enemmänkin. Nyt, luoja paratkoon, tämä meinataan tehdä kertarysäyksellä, ja eihän siitä tule mitään.

4.4.2018

Se, että miten tässä nyt käy, ei kyllä valitettavasti ole tämän salin päätettävissä. Me varmaan istumme täällä tänään huomisen puolelle asti, mutta toivon, että se viesti, mikä täältä tänään lähtee, kuuluu ? toirin toisella puolella. Se on tuossa viereinen talo, niin lyhyt matka kuulla, saada viesti perille. Käännän toki myös katseeni helsinkiläisiin kansanedustajiin, joita valitettavasti ei ole täällä paikalla kaikkia, jotka valtuustossa ovat muuten. Uskon, että pystytte kuitenkin näkemään tämän esityksen vaikutukset ja pohtimaan itsenäisesti sitä, onko tämä sote- ja maakuntauudistus sellainen asia, että se vie Suomea eteenpäin vai taaksepäin. Minusta näyttää, että me olemme menossa taaksepäin, ja sen takia tätä ei tässä muodossa kannattaisi hyväksyä.

Kiitoksia.

Valtuutettu Arhinmäki

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tarvitaan tässä maassa. Se tarvitaan sen vuoksi, että meillä palvelut eivät pelaa niin hyvin kuin ihmisillä, kansalaisilla on lupa odottaa. Perusterveydenhoitoon ei pääse riittävän nopeasti. Integraatio ei toimi. Moni haluaa parempaa. Tästä meillä on laaja yhteisymmärrys. En ole yhteenkään eduskuntapuolueeseen vielä törmännyt, joka ei olisi sitä mieltä, että sote-uudistus tarvitaan.

Viime eduskuntakaudella eduskunnassa oli 8 puoluetta. Nykyään siellä on 8 eduskuntaan valittua puoluetta ja 1 takakontissa sinne salakuljetettu. Viime eduskuntakaudella kaikki 8 puoluetta pääsivät yksimielisyyteen niistä periaatteista, joilla sote-uudistus tehdään. Tässä kaupungintalon nurkalla sijaitsee valtioneuvoston linna ja siellä pääministerin huone. 1.4.2015 pääministerin huoneessa kaikki 8 silloista eduskuntapuoluetta löivät kättä päälle: sote-uudistuksen valmistelua jatketaan yhdessä eduskuntavaalien jälkeen vaalituloksesta riippumatta siltä pohjalta, mitä silloin 8 puolueen toimesta oli hyväksytty. Jälkikäteen tietysti huomaa, että kyseinen päivä oli aprillipäivä, ja kysymys olikin ilmeisesti Sipilältä, Soinilta ja Stubbilta aprillipilasta. Mutta tämä aprillipila, joka silloin tehtiin, tulee kalliiksi suomalaiselle yhteiskunnalle, tavallisille suomalaisille ihmisille, ellei sitä muuteta.

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Minusta on äärimmäisen hienoa nähdä, että täällä valtuustossa on sen kaltainen yhteinen rintama, mikä oli aikoinaan koko eduskunnassa. Ajatus siitä, että tehdään yhdessä mahdollisimman hyvä sote. Täällä on

4.4.2018

edustettuna valtuustossa 11 puoluetta. Näistä 9 on suhtautunut kriittisesti nyt hallituksen esittämää sote-uudistukseen. Ainostaan Helsingissä marginaalinen keskusta ja ylipäättänsä marginaalinen siniset, lukuun ottamatta ehkä hallituksen ministeripaikkojen määrää, ovat olleet vastoin tätä esitystä.

Minkä vuoksi me olemme Helsingissä niin laajasti eri mieltä yhdessä, oikealta vasemmalle, konservatiiveista liberaaleihin, vanhoista nuoriin kaikilla eri tavoilla? Tuon helsinkiläisen näkökulman. Ensimmäinen on se, mikä täällä on mainittu. Tämä merkitsisi valtavan suuria leikkauksia Helsingin ja Uudenmaan sote-palveluihin. Arvion mukaan heti ensimmäisenä vuonna 300 miljoonaa, päädyttäisiin miljardiluokkaan.

Toinen kysymys on se, että sote-uudistuksen myötä terveysasemaverkostosta eivät päättäisi enää helsinkiläiset päättäjät vaan maakuntapäättäjät. Tämä lyö korville lähidemokratiaa, ja tämä lyö korville lähiterveysasemia. Lisäksi me olemme päättäneet, että Helsinki ei peri terveyskeskusmaksuja. Todennäköisesti jatkossa terveyskeskusmaksut palautettaisiin ja palautettaisiin vielä huomattavasti korkeampina kuin ne olivat aikaisemmin. Eli sote-uudistusta kannattava helsinkiläinen päättjä kannattaa lähidemokratian heikentämistä, palveluiden heikentämistä ja maksujen korottamista. Voikin kysyä, voiko yksikään helsinkiläinen tai uusimaalainen kansanedustaja kannattaa tällaista mallia. Jos he ovat helsinkiläisten puolella, eivät voi. Jos he haluavat mieluummin puolustaa vain likaisia hallitusdiilejä, se on heidän ratkaisunsa.

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Minusta on tärkeää, että Helsinki ottaa tähän kantaa. Tämä on niin iso, niin merkittävä asia. Kyllä varmaan moni on tyytyväinen siihen, että ministeri-kansanedustaja-valtuutettu Terho, joka jo poistui ministerisalkkuineen paikalta, lahjoittaa tämän kokouksen kokouspalkkionsa pois. Mutta se on häneltä pieni lahjoitus, koska hän ymmärtää, että toinen vaihtoehto on lahjoittaa pois ministerisalkku ja ministeripalkka ja ministeri-Audi.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tuohon valtuutettu Arhinmäen erinomaiseen, hyvään puheenvuoroon. Haluaisin lausua pienen toivomuksen teille kansanedustajille, ettette käyttäisi sellaista puheenvuoroa kuin "tarvitsemme sote-uudistuksen".

4.4.2018

Se monelle poliitikolle tarkoittaa jotain massiivista uudistusta. Nyt kuitenkin suomalainen terveydenhoito on maailman mittaluokassa yksi niitä parhaimpia ja edullisimpia, niin minkä takia me puhumme suuresta uudistuksesta? Me tarvitsemme vähittäistä uudistusta. Niin kuin apulaispormestari Vesikansa kertoi meille, että vähitellen me uudistamme Helsinkiä, eikä sitä, että me tarvitsemme uudistuksen.

Valtuutettu Honkasalo

Hyvät valtuutetut.

Sote- ja maakuntauudistus on Suomen historian suurin aluehallintouudistus. Se on myös Euroopan mittakaavassa ennennäkemättömän jättimäinen pyrkimys markkinaehtoista hyvinvointivaltion keskeiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Toteutuessaan valinnanvapauslaki avasi miljardien markkinat terveystaloksille. Näistä lähtökohdista käsin tuntuu oudolta, että Helsingin kritiikkiin sote- ja maakuntauudistukseen liittyen suhtaudutaan joko pormestari Vapaavuoren henkilökohtaisena ristiretkenä tai helsinkiläisten yleisempänä ylimielisenä kiukutteluna.

Ei, Helsingin kanta ei ole yksinomaan pormestarin kanta, vaan me kaikki kaupunginhallitusryhmät seisoimme yksimielisesti nyt käsittelyssä olevan kriittisen lausunnon takana. Ja kyllä, me helsinkiläiset kuntapäätäjät olemme totisesti huolissamme siitä, millä periaatteilla ja kenen ehdoilla hyvinvointivaltiotamme kehitetään.

Meitä valtaosaa täällä yhdistää tänä iltana se, että me yhdessä näemme, mitä maan hallituksen kaavailema sote- ja maakuntauudistus merkitsisi ihan konkreettisesti Helsingille. Se tarkoittaisi mittavia säästöjä ja leikkauksia palveluihin, joita on pyritty Helsingissä pitkäjänteisesti kehittämään. Se tarkoittaisi kaikkien haavoittuvaisemmassa asemassa olevien erityisryhmien – muun muassa vanhusten, päihderiippuvaisten, mielenterveyspotilaiden, vammaisten – sosiaalisten ja somaattisten tarpeiden ohittamista, kun jo nyt toimivat integroidut palvelut hajotettaisiin.

Koko hallituksen sote- ja maakuntauudistus tulee nähdä massiivisena uusliberalistisena säästöprojektina, jonka tavoitteena on leikata sosiaali- ja terveyspalveluista ja sen kautta kasvattaa ihmisten välisiä hyvinvointieroja entisestään. Hallitus on sote-uudistuksen kautta luokittelemassa ihmisiä niihin, jotka voivat laajasti ostaa itselleen haluamansa palvelut ja niihin, jotka suljetaan kohoavien asiakasmaksujen takia kokonaan palveluiden ulkopuolelle.

4.4.2018

Kaikkein huolestuttavin tilanne on vanhuspalveluiden osalta. Sote-uudistusta vetävä Nerg ja talouspuolesta vastaava Hetemäki ovat suoraan todenneet, että sote-uudistuksen ensisijaisena tavoitteena on tehostaa ja hillitä sote-kustannuksia, ja tämä halutaan tehdä ensisijaisesti vanhuspalveluista säästämällä. Hetemäki on konkretisoinut tämän sanomalla, että vanhustenhoidosta on varaa karsia 10 000 laitospaikkaa lisää. Ihmettelen siksi suuresti keskustan Pekka Puskan näkemystä, että sote-uudistus parantaisi vanhustenpalveluiden tilannetta. Ei parantaisi. Sen sijaan se siirtäisi yhä suuremman määrän huonokuntoisia vanhuksia kotihoitoon.

Uusliberalistinen retoriikka, jolla uudistusta nyt väkipakolla ajetaan läpi, on vanhaa tuttua. Uudistetaan uudistamisen vuoksi, demonisoidaan jo nyt toimivat julkiset palvelut, jotta niitä voidaan rapauttaa vielä enemmän ja tehdä tilaa yksityisille voittoon tavoitteleville terveysjärjestöille, jotka syövät pienemmät toimijat alta pois. Tässäkin nähden Pekka Puskan lausunto siitä, että tänne tulisi järjestöjä ja pieniä toimijoita, ei vain yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Näillä pienillä toimijoilla ei ole mitään mahdollisuuksia selvitä tällä kentällä.

Maan hallitus ajaa sote-uudistusta läpi tilanteessa, jossa hallituksessa istuu puolue, jota kansa ei ole äänestänyt ja jonka kannatus lipoo yhden prosentin liepeillä. Maan hallitus runnoo läpi sote-uudistusta, vaikka lähes kolme viidestä suomalaisesta haluaisi keskeyttää sote-uudistuksen valmistelun.

Hyvät valtuutetut.

Sote-uudistus on todella vakava paikka Helsingille, näin totesi apulaispormestari Sanna Vesikansa omassa puheenvuorossaan. Olen täysin samaa mieltä. Mutta ehkä juuri tämä vaikeus on liimannut rivejä yhteen täällä valtuustossa ennennäkemättömällä tavalla. Kiitos siis kaikille valtuustokollegoille yli puoluerajojen hienosta yhteistyöstä ja vaikuttamisesta tähän asti. Kiitos myös valmistelijoille huolella laaditusta lausunnosta.

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kanssavaltuutetut.

Ei ole tarvinnut kovin montaa puheenvuoroa vielä täällä valtuustossa kuunnella, kun voi todeta, että jos tämän salin pitäisi yksimielinen esitys saada aikaan, niin vaikeaa olisi. Epäilen, että sellaista ei saataisi aikaan, ei ajassa eikä missään. Niin puheenvuorot laidalla ja toisella heit-

4.4.2018

televät suuntaan kuin toiseen. Toisaalla puhutaan markkinamallista. Toisaalla ehkä kaivataan lisää valinnanvapautta. Toisaalla kaivataan maakunnille verotusoikeutta. Toisaalla pidetään sitä kauhistuksena. Tämän salin keskustelu on täsmälleen samanlaista kuin mitä keskustelu tämän salin ulkopuolella on ollut viime vuosien aikana.

Kuka löytää sen mallin, joka tyydyttää kaikkia poliitikkoja? Kuka löytää sen mallin, joka tyydyttää kaikkia puolueita? Onko sellaista olemassa? Onko sellaista löydettävissä? Onko olemassa sellainen malli, joka toimisi koko maassa ongelmitta täysin samanlaisena? Sellaista malliahan ei olla nyt tälläkään hetkellä tekemässä, joka olisi joka maakunnassa täysin samanlainen. Maakunnille jää valtaa päättää, ja toimeenpano tulee olemaan eri maakunnissa hieman erilainen.

Arvoisa puheenjohtaja.

En puutu nyt sen enempää tähän lausunnon sisältöön, mutta olen julkisuudessa ihmetellyt ennen tätä kokousta – siitä lähtien kun tästä kokouksesta tuli tieto, että tällainen ollaan järjestämässä – sitä, että miksi tämä kokous pidetään. Ihmettelen sitä edelleen. Ihmettelen myös sitä, että kun tuossa esityslistatekstimme lopussa lukee, että kaupunginhallitus tulee kehottamaan täytäntöönpanopäätöksessään kansliapäällikköä toimittamaan Helsingin kaupungin lausunnon eduskunnalle. Kenelle tämä lausunto aiotaan toimittaa? Hallitus on antanut esityksensä lukuun ottamatta kasvupalvelulakia. Hallintovaliokunta on antanut oman lausuntonsa jo sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle, ja valtaosa siitä kriittistä, jota täällä puheenvuoroissa on nyt käyty ja jota tuossa lausunnossa, meille esitetyssä esityslistatekstissä on, koskee maakuntauudistusta.

Suoraan sanottuna en pidä politiikasta, jossa luodaan kansalaisille väärä mielikuvia. Eduskunnassa käsittely on siinä vaiheessa, että perustuslakivaliokunta ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta käsittelevät vielä asiaa, mutta hallintovaliokunta, jonka toimialaan maakuntauudistus kuuluu, on käsittelynsä jo lopettanut. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ei tule kävelemään hallintovaliokunnan yli ja muuttamaan omaa lausuntoaan. Eri asia on tietenkin sitten se, jos me haluamme vaikuttaa yksittäisiin kansanedustajiin ja heidän äänestyskäyttäytymiseensä. Mutta menettelytapana minun mielestäni tämä ei poikkea... Kun täällä on kysytty sitä, miksi hallitus ei pyydä kokonaisuuteen lausuntoa kaupungilta. Menettelytapana tämä on ollut täysin normaalin lainsäädäntöprosessin mukainen. Helsingin kaupunki on antanut 19 lausuntoa eri vaiheissa näistä esityksistä.

4.4.2018

Valtuutettu Ebeling (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Peltokorpi on varmaankin oikeassa siinä, että täältä ei lähtisi yksimielistä esitystä tästä asiasta. Tähän liittyen katsonkin, juuri niin kuin puheessani sanoin, että tämä keskustan ja kokoomuksen diili maakuntien ja valinnanvapauden liittämistä oli varmaankin yksi sellainen elementti, joka toi siihen niin paljon ristikkäisiä vastustuselementtejä, että se saattaa olla tämän uudistuksen kuolemansuudelma.

Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Valtuutettu Peltokorpi kysyi, olisiko mahdollista löytää sellaista mallia, jolla olisi laajempi enemmistö takana. Sellainen löydettiin viime kaudella. Siinä olivat mukana kaikki 8 eduskuntapuoluetta. Se kaatui perustuslakivaliokunnassa perustuslain vastaisena. Mutta, kuten kerroin puheenvuorossani, sovittiin, että siltä pohjalta yhdessä 8 puolueen kesken viedään maaliin. Näin ei valitettavasti nykyinen hallitus tehnyt, ja siksi ollaan tässä tilanteessa. Itse asiassa jos katsoo hallitusohjelmaa ja siinäkin määriteltyä etenemisjärjestystä. Jos siinä hallitus olisi toiminut oman ohjelmansakin mukaisesti, todennäköisesti tässä tilanteessa ei oltaisi. Mutta ongelma syntyi siinä vaiheessa, kun tehtiin diili, jossa kokoomus sai valinnanvapauden, keskusta sai maakunnat ja perussuomalaiset, nykyiset siniset, saivat pitää ministerisalkkunsaa ja ministeri-Audinsa.

Valtuutettu Jalovaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Minä ihmettelen myös Peltokorven kannanottoa tässä, ja tuolla somen puolella myös keskustalaiset ovat käyneet loukkaantumassa ? että mitä varten Helsingin valtuusto nyt haluaa kertoa mielipiteensä tästä asiasta. Kyllä minun mielestäni näin isoissa asioissa meillä on oikeus kertoa mielipide, vaikka sitä ei varsinaisesti ole kysytty meiltä. Tämä vaikuttaa niin monesti kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Uskon myös, että siellä hallituksessa ja eduskunnassa osataan lukea lehtiä ja muuta, ja tämä viesti menee täältä perille, vaikka sitä ei haluttu edes kuulla siellä.

4.4.2018

Valtuutettu Honkasalo (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Olisin toivonut, että valtuutettu Peltokorpi olisi täällä maan hallituksen edustajanakin...

Välihuuto!

Sinä edustat sitä kantaa, jota hallitus tässä maassa ajaa ja runnoo tätä sote-uudistusta läpi. Niin olisit käyttänyt tämän tilanteen hyväksi ja olisit puolustanut sitä rehellisesti ja suoraselkäisesti, että minkä takia tämä on Helsingin näkökulmasta kannatettava hanke. Sote-uudistus puhututtaa ihmisiä ihan mielettömästi tällä hetkellä. Ihmiset ovat aivan hämillään siitä, miksi tähän on laitettu tällainen markkinaehtoistamisen palikka mukaan. Miten tällaista voi edes syntyä. Ihmiset, jotka kritisoivat tätä, kritisoivat myös meitä kaikkia, jotka eivät ole tässä olleet mukana. Eli me käsittelemme täällä sote-uudistusta sen takia, että tällä on dramaattisia seurauksia helsinkiläisten arkeen ja että me emme ole antaneet tätä kokonaislausuntoa koko tästä paketista. Siksi.

Valtuutettu Holopainen

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kun tieto tästä Helsingin lausunnosta tuli, keskustan ministeri Annika Saarikko ylitti kääntää huomion ihan muuhun kuin lausunnon sisältöön kuten täällä myös edustaja Terhi Peltokorpi äsken. Saarikko soimasi Helsinkiä siitä, ettemme me ole hoitaneet asioita kuntoon. Helsingin huolta on yritetty vähätellä tempauksena tai henkilöidä pormestarin niskoitteluksi, vaikka tämän saman huolen jakoivat kaupunginhallituksessa kaikki puolueet vasemmistosta oikeistoon ja täällä salissa myös lähes kaikki.

Hallituksen maakunta- ja sote-yhdistelmän kannustinmallit ja taloudelliset pelisäännöt ovat täysin puutteelliset ja osin nurinkuriset. Malli saa maakunnat kilpailemaan keskenään hattu kourassa rahoituksesta. Rahoitusta saa valtiolta – kärjistäen – lisää hoitamalla asiat huonosti eikä hyvin. Sen sijaan verotusoikeus toisi kannustimet kehittää hyvinvointia, ja valtionosuuksien jaolla sitä voitaisiin tasata kuten tälläkin hetkellä. Hallituksen sote sen sijaan pirstoo palveluita. Tuotannon äkillinen yksityistäminen valitulla mallilla, joka suosii suuria terveysalan yrityksiä, nostaa hintoja, eikä julkisen puolen työntekijöiden massiivisista siirtymistä pois nopealla aikataululla ole kukaan halunnut puhua avoimesti.

4.4.2018

Liikelaitoksen rooli on epäselvä, eikä hallitus ole korkeimman hallinto-oikeuden näkemyksestä huolimatta hakemassa EU:n kantaa mahdollisesti syntyvään kilpailutilanteeseen.

Keskustan Pekka Puska on yksi niistä, joka on puhunut lehdissä hyvin erikoisia väitteitä. On puhuttu markkinoiden haltuunotosta, vaikka tässä ollaan niitä rysäyttämässä auki hallitsemattomalla tavalla. On oltu huolissaan pienestä Meri-Lapin kokonaisulkoistuksesta, joka vastaa noin prosenttia siitä yli 5 miljardin markkinasta, joka nyt todellakin tässä avattaisiin hyvin nopealla aikataululla. On oltu huolissaan pienten kuntien ulkoistuksista. Koska niistä on tullut suuri uhka? Miksi ulkoistukset ovat yksiselitteisesti nyt hallituksen mielestä huono asia? Ne ovat toimineet ihan hyvin esimerkiksi Espoossa, kun siellä on tiettyjä terveyskeskuksia ulkoistettu. Malli on tehokas.

Keskustapuolue ja se kolmas hallituspuolue, jolla on 1,5 %:n kannatus tällä hetkellä, ovat sen sijaan järjestämässä Suomen suurimmat irtisanomiset sote-alan työntekijöille joka puolella Suomea. Tämä on totta, ja se perustuu siihen, kuten hyvin tiedätte, että tuotantoa siirretään yksityisille tuottajille. Miksei tästä puhuta mitään?

Useissa pienemmissä maakunnissa on tunnistettu tarve rakentaa kuntia suurempia yksiköitä. Siksi monet puolueet ovat tarjonneet reitin eteenpäin, jos on pakko nyt tällä edetä. Tehdään maakunnat verotusoi-keudella ja siten toteutettuina, että maakunnille annetaan valtaa päättää, miten palvelut järjestetään. Tämäkin olisi jo parempi vaihtoehto. Sen sijaan tässä hallituksen mallissa, juuri kun nämä maakunnat on kovalla vaivalla ja rahalla saatu rakennettua, niitä saadaankin jo purkaa. Taloustieteilijät ovat kommentoineet, että hallituksen suunnitelmis- sa ei ole järkeä, vaan pitäisi edetä kokeillen ja hankkia sopimusosaa- mista. Vaiheistaminen olisi välttämätöntä sekasorron välttämiseksi.

Talouspolitiikan arviointineuvosto toteaa tuoreessa lausunnossaan, että monien alueiden markkinat eivät ole riittävän suuret ylläpitämään kilpai- lun kannalta riittävää määrää sote-keskuksia. Useat maakunnat ovat siis väistämättä liian pieniä suhteessa hallituksen suunnitelmiin. Maa- kuntavaltuutetun rooli on hyvin erilainen ja kostuu tilaaja- tuottajaosaamisesta ja satasivuisten sopimusehtojen ymmärtämisestä ja viilaamisesta. Tilaaja-tuottajamalleja on erittäin hankala saada toi- mimaan hyvin, ja niistä on monissa maissa ja kaupungeissa luovuttu.

Jos ja kun sekavina alkuvuosina useampi maakunta, sanotaan vaikka- pa Kittilän johtama Lappi, mokaa siirtymän, niin kaikki kantavat kulut. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Uudellamaalla voidaan joutua leik- kaamaan erikoissairaanhoidosta tai perusterveydenhuollosta. Toki se

4.4.2018

mokaaja voi olla yhtä hyvin Uusimaa, ja hyvin todennäköistä sekin, jolloin seuraukset olisivat valtavat. Uusimaa on varoittanut, että maakunta ei tule pärjäämään tällä budjetilla, aikataululla ja mallilla ja että Uudenmaan pitäisi saada enemmän päätösvaltaa siitä, miten palvelut tuotetaan, jotta tämä operaatio millään tavalla onnistuisi.

Apulaispormestari Razmyar

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Välillä mukavampi tältä puolelta käydä tätä keskustelua. Olemme tosiaankin kokoontuneen poikkeukselliseen kokoukseen ottamaan kantaa tulevaan sote- ja maakuntauudistukseen. Kuten esitystekstissä näemme, on Helsinki antanut useita kriittisiä lausuntoja valmistelun aikana. Nämä lausunnot ovat kuitenkin valitettavasti kaikuneet kuuroille korville. Hallitus on järjestelmällisesti jättänyt huomioimatta suurten kaupunkien kritiikin esitettyä mallia kohtaan.

Pääkaupunkiseutu yksin muodostaa viidenneksen Suomen väestöstä, ja lähes joka kolmas suomalainen asuu Uudellamaalla. Nyt esitetty malli rankaisee pahiten juuri Helsinkiä ja Uuttamaata. Ei voi kuin ihmetellä, kuinka hallitus voi sivuuttaa näin suuren osan suomalaisista. Ei ole kyse mistä tahansa mallista tai pienestä enemmistöstä, vaan suuresta enemmistöstä suomalaisia.

Kannan erityisesti huolta asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista omiin arkipäivän asioihin. Korostamme juhlapuheissa mielellämme lähidemokratiaa, mutta nyt päätöksenteko on karkaamassa yhä kauemmas. Sote- ja maakuntauudistus vie ison osan päätösvaltaa pois tästä valtuustosalista ja ennen kaikkea sitä myötä myös helsinkiläisiltä asukkailta. Sellaista uudistusta en voi millään Helsingin apulaispormestarina kannattaa.

Hyvät valtuutetut.

Meistä jokainen tietää, että vaalinkentillä toritapahtumilla merkittävä osa palautteesta, kaupunkilaisten kysymyksistä koskee sosiaali- ja terveyspalveluita. Terveyskeskusjonoja, vammaispalvelut, mielenterveyspalvelut puhututtavat niin toreilla kuin mediassakin. Näihin asioihin emme tässä salissa pysty enää vaikuttamaan, mikäli uudistus nykyisen kaltaisena toteutuu. Helsingin sote-palveluissa on varmasti parannettavaa. Olemme kuitenkin onnistuneet kehittämään palveluiden saatavuutta ja laatua ja vastikään luoneet uudenlaisen sote-palvelukonseptin perhe- ja hyvinvointikeskuksineen. Yksi tärkeimmistä viime vuosien

4.4.2018

saavutuksista on ollut terveismaksujen poistaminen. Tämä ja moni muu Helsingissä otettu edistysaskel uhkaa mennä uudistuksen mukana.

Tulevalla maakuntavaltuustolla ei tule olemaan itsenäistä budjettivaltaa. Helsinkiläisten sosiaali- ja terveispalveluiden taso määritellään jatkossa valtiovarainministeriössä. Maakuntavaltuuston tehtäväksi jää päättää, mistä leikataan, jotta nykyistä niukemmat varat saadaan riittämään koko maakunnan palveluiden kattamiseen. Nähtäväksi jää, miten päätöksentekijät tulevat tekemään ja toimimaan näiden päätösten puolesta.

Arvoisa puheenjohtaja.

Olin eilen radiohaastattelussa, jossa toimittaja kysyi, miksi Helsinkiä rangaistaan sote-uudistuksessa. Tähän kysymykseen on erittäin vaikeata vastata. Helsinki on pääkaupunkina Suomen veturi joka suhteessa. Pääkaupunkiseudun väestö kasvaa ennätysvauhtia. Tänne muuttaa 2 vuodessa keskikokoisen suomalaisen kaupungin verran asukkaita. Jo siitä syystä on selvää, että pääkaupunkiseutu on nähtävä erityisenä alueena, johon ei voi soveltaa samaa kaavaa kuin muuhun Suomeen. Tämä ei ole itsekkyyttä. Tämä on viisautta. Osa tulevista maakunnista on samankokoisia kuin pari Helsingin lähiötä.

Vielä vuosi sitten olin itse kansanedustajana. Ymmärrän hyvin tilanteen, jossa kansanedustajan on mietittävä sekä koko maan kattavaa uudistusta että helsinkiläisten etua. Helsinkiläisten päättäjien on kuitenkin rohjettava puolustaa Helsinkiä samalla ylpeydellä kuin tekevät kaikkien muiden vaalipiirien kansanedustajat, kun kyse on omaa kotiseutua koskevista kysymyksistä. Kyse ei ole siis vastakkainasettelusta Helsingin ja muun Suomen välillä. Kyse on siitä, että esitetty ratkaisu ei ole paras mahdollinen ja poliittisesti paineen alla syntynyt toimimaton kompromissi. Valitettavasti kyse on juuri tästä jälkimmäisestä. Helsingin päättäjien tehtävä on puolustaa Helsinkiä ja helsinkiläisiä. Siksi toivon kovasti, että tästä salista lähtee tänään yhtenäinen viesti. Nyt esitettyä mallia ei pidä viedä eteenpäin.

Valtuutettu Vuorjoki

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Hallituksen sote-malli ei korjaa sitä, mikä on rikki, mutta se rikkoo sen, mikä toimii hyvin. Jokseenkin kaikki tunnustavat sen, mikä nykyisessä sotessamme rikki. Se on integraation puute. Toisin sanoen esimerkiksi

4.4.2018

yhden perheen sote-palvelut voivat näyttää siltä, että vanhempi hakee apua mielenterveys- ja päihdeongelmiin, mutta psykiatrialla kehoitetaan hoitamaan ensin päihdeongelma kuntoon, kun taas A-klinikalla kehoitetaan hoitamaan ensin mielenterveysongelma kuntoon. Perheen lapsi ohjataan lastenpsykiatrian poliklinikalle, jossa ei voida auttaa, koska ongelma on lastensuojelullinen, kun taas lastensuojelussa ollaan sitä mieltä, että ongelma on psykiatrinen. Oppimisvaikeuksia yritetään hoitaa puheterapiassa, joka etenee huonosti, koska henkinen paha olo purkautuu siellä. Vanhemmat asioivat lastensuojelun sosiaalityöntekijän kanssa lasten asioissa ja aikuissosiaalityöntekijän kanssa perheen toimeentuloon liittyvissä asioissa.

Eri auttamistahojen luona asioiminen vie kaiken ajan ja voimat, mutta kukaan ei yritä ymmärtää perheen asioita kokonaisuutena, vaikka kaikki nämä eri ongelmat liittyvät toisiinsa. Helsingissä on tehty todella hyvää työtä tämän ongelman ratkaisemiseksi. Meillä kehitetään perhekeskusta, jossa perheneuvolan työntekijät, puheterapeutit ja sosiaalityöntekijät istuvat samassa paikassa ja miettivät yhdessä, miten perhettä voidaan auttaa. Jos sote-uudistus tehtäisiin hyvin, tätä juuri tehtäisiin, ja samaan pakettiin otettaisiin mukaan psykiatria ja muut erikoissairaanhoidon yksiköt, ja vahvistettaisiin ammattilaisten yhteistyötä luukulta luukulle juoksuttamisen sijasta.

Hallituksella tuntuu jostain syystä olevan ajatus, että meillä ei ole tarpeeksi erilaisia luokkuja, joilla ihmiset voivat juosta etsimässä palveluita, joten haetaan niitä luokkuja yrityksistä lisää. Hallituksen mallissa auttajien ja apua tarvitsevien väliin luodaan maakunnan liikelaitoksen palvelutarpeen arvio, jossa pitää ensin kirjoittaa asiakassuunnitelma ennen avun saamista. Liikelaitoksesta ihmiselle voidaan antaa nippu asiakaseteleitä, joiden kanssa voi lähteä etsimään sopivia yrityksiä vaikka puheterapiaan tai päihdekuntoutukseen. Pahimmassa tapauksessa ihmistä hoitavat eri ammattilaiset ovat eri yrityksissä ja jokainen eri ammattilaisten välinen yhteistyöneuvottelu on maksusitoumusbyrokratian takana.

Jos ihmisellä on pienehkö ongelma, niin kuin vaikkapa angiina, voi tuntuhan ihan kivalta, että saa vähän valinnanvapautta sen suhteen, onko lääkäriaseman katolla Mehiläisen vai Terveystalon logo. Mutta silloin kun on hätä, ei ihminen kaipaa isoa määrää vaihtoehtoja vaan toisen ihmisen, jolla on aikaa paneutua kuuntelemaan, ymmärtää koko tilanteen ja etsiä ratkaisuja. Ja mieluiten ihminen tarvitsee tiimin, jossa lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä ja muut ammattilaiset pohtivat kaikkea yhdessä.

4.4.2018

Tämä hallituksen esitys osoittaa suurta arvostuksen puutetta ensinnäkin niille kunnille, kuten Helsingille, jotka ovat tehneet vahvaa kehittämistyötä sote-uudistuksen tavoitteiden suuntaan. Esimerkiksi meidän kehittämämme hyvät mallit ovat nyt vaarassa. Hallituksen esitys osoittaa myös arvostuksen puutetta sosiaalityöntekijöille, mielenterveysalan ammattilaisille ja kaikille muille asiantuntijoille, jotka tekevät työtä monimutkaisten inhimillisten ongelmien kanssa. Kolmanneksi hallituksen esitys osoittaa arvostuksen puutetta niille ihmisille, jotka tarvitsevat kaikkein eniten apua, huolenpitoa ja inhimillistä kohtaamista esimerkiksi mielenterveysongelmien, muistisairauksien tai erilaisten sosiaalisten ongelmien vuoksi, vaikka juuri näiden ihmisten asian pitäisi olla meille kaikkein tärkein.

Tässä salissa meillä on varmasti poliittisia näkemyseroja siitä, miten sote-palvelut pitäisi järjestää. Siksi kun me nyt, kokoomus ja vasemmisto samalla puolella, kritisoimme tätä esitystä yhdessä, se kertoo, että tässä kritiikissä ei ole kyse poliittisista ideologioista, vaan siitä, että hallituksen ehdotus on yksinkertaisesti huono. Jos hallitus haluaa viedä toimimattoman esityksen läpi vain säilyttääkseen kasvonsa, niin se on paitsi vastuutonta myös tyhmää, koska jos tämä hallitus jää historiaan meidän hyvän sosiaali- ja terveystalvotuljärjestelmämme romuttajana, tuskin niiden kasvojen näyttäminen tulevaisuudessa on kovin mukavaa.

Kiitos.

Valtuutettu Vanhanen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Sotella oli vielä joskus aiemmin hienoja ja tärkeitä tavoitteita, mutta nyt olemme menossa lähinnä kohti Uudenmaan konkurssia. Esiitettyyn uudistukseen ladatut säästötavoitteet on kerta toisensa jälkeen arvioitu täysin epärealistisiksi. Uudistuksen vähimmäistavoite ei voi olla, että tehdään jotain, mitä tahansa, poliittisen arvon säilyttämiseksi. Vähimmäistavoite on tehdä edes vähän parempi uudistus kuin elämämme nykytila.

Valmistauduin tähän sote-valtuustoon työskentelemällä viime yön sairaalapäivystyksessä. Yön pimeinä tunteina helsinkiläisiä potilaita hoitaessa keksin paljon syitä, miksi tarvitsemme sote-uudistuksen. Toisaalta samassa työssä näen, miksi emme missään nimessä tarvitse tätä hallituksen esittämää lehmänkauppahälmää.

4.4.2018

Päivystykseen joutuvista ihmisistä merkittävä osa on yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevia. Tutkimusten mukaan paljon palveluita tarvitsevien ja monisairaiden hoito tuottaa myös suurimman osan sote-palveluiden kustannuksista. Meidän onkin tehtävä tätä uudistusta ennen kaikkea heille. He tarvitsevat laaja-alaista tukea ja terveys- ja sosiaalipalveluiden integraatiota. Helsinki tavoittelee omalla palveluiden kehittämisellään juuri tätä – maan hallitus tismalleen päinvastaista. Esitetty valinnanvapauslaki pirstoisi hoitoketjuja ja Helsingissä jo tähän asti tehtyä työtä.

Helsingissä ja muualla Uudellamaalla on ymmärretty myös lääketieteellisen tutkimuksen merkitys tulevaisuudelle. Täällä kunnat rahoittavat yliopistosairaalan tekemää tutkimus- ja kehitystyötä, koska kunnat osaavat katsoa eteenpäin. Valtiovarainministeriön rahoituslaskelmista tälle ei ole löytynyt ymmärrystä tai rahaa. Kaipa siellä lasketaan lähinnä kuumeisesti, montako lähihoitajaa pitää vähentää vanhustenhoidosta, että tavoitellut säästöt saavutetaan.

Helsinki ei ole hiljaa, kun Suomen suurinta uudistusta tehdään. Olenkin tänään erityisen ylpeä kotikaupungistamme. Lähetetään nyt vahva viesti eduskuntaan.

Valtuutettu Modig

Arvoisa puheenjohtaja.

Koska tämä sote- ja maakuntauudistus on suurin hallinnon uudistus meidän historiassamme, on hyvä, että valtuusto kokoontuu antamaan lausunnon tästä kokonaisuudesta. Käsittämätöntä on, ettei hallitus selaista ole kokonaisuudesta pyytänyt, vaan olemme lausuneet 19 kertaa uudistuksen eri osista. Tämä kertoo mielestäni siitä, että uudistusta ei ole arvioitu kokonaisuutena edes hallituksen sisällä. Tämä on niin valtava kokonaisuus, että siitä tulee pyytää lausunto yksittäisistä osista mutta myös kokonaisuudesta. Tässäkin salissa meillä on erilaisia näkemyksiä uudistuksen eri osista. Yhtä mieltä olemme siitä, että kokonaisuus ei ole helsinkiläisten eikä uusmaalaisten etu.

Täällä on myös esitetty kritiikkiä sitä kohtaan, että tämä kokous on järjestetty. Tämä on ainoa julkinen kokous, jossa helsinkiläisten pääsevät kuulemaan, mitä Helsingin valtuusto, vaaleilla valitut helsinkiläiset päättäjät, jotka tähän asti ovat sotea ratkoneet ja siitä päättäneet, mitä täällä ollaan mieltä tästä uudistuksesta ja mitä se tarkoittaisi nimenomaan Helsingin näkökulmasta. Tällainen julkinen keskustelu on demokratian kannalta elinehto.

4.4.2018

Mitä tämä uudistus sitten tuo helsinkiläisille? Se tuo uuden hallinnontason, jonka myötä päätöksenteko karkaa yhä kauemmaksi ja jossa demokratia kaventuu. Jossa helsinkiläisiltä viedään keskeisiä keinoja rakentaa tasapainoista ja kestävästi kasvavaa kaupunkia. Uudistus tuo maakunnan, joka jatkossa vastaa sote-palveluidemme järjestämisestä. Maakunnan, joka saa rahansa valtiolta, eikä sillä ole verotusoikeutta. Tämä tarkoittaa, että jos maakunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden tarve ylittää valtion antaman budjetin, ovat maakunnan ainoat keinot karsia palveluita tai nostaa asiakasmaksuja. Näin lukee aivan selvästi hallituksen omassa esityksessä. Budjettikatto on se leikkuri, jolla niitä kustannuksia hillitään.

Palveluiden karsiminen ja asiakasmaksujen nostaminen ovat molemmat helsinkiläisten kannalta erittäin huonoja vaihtoehtoja. Hallitus onkin luvannut, että se pyrkii siihen, että asiakasmaksujen kokonaissumma ei nouse. Kun maakunnalla ei ole muita keinoja hankkia tuloja, niin on selvää, että jos palvelutarve ylittää annetun budjetin, on asiakasmaksujen korotus nopeasti pöydällä. Tälläkin hetkellä valtava määrä suomalaisten terveydenhuollon asiakasmaksuja on ulosotossa. Tämän pitäisi kertoa hallitukselle, että pyrkimyksen pitäisi olla laskea asiakasmaksuja, ei korottaa niitä. Kaikilla ei ole varaa terveydenhuollon maksuihin tälläkään hetkellä, mutta silti esitetään uudistusta, joka suurella todennäköisyydellä nostaa asiakasmaksuja. Tämän uudistuksen jälkeen voi sanoa hyvästi maksuttomille terveyskeskuskäynneillemme. Sellaista helsinkiläisten hyvinvointiin tähtäävää arvovalintaa ei Helsinki jatkossa voi enää tehdä.

Miksi esitetty malli on erityisen huono Helsingille? Koska Helsinki on Suomen pääkaupunki ja suurin kaupunki, joka kasvaa hurjaa vauhtia. Pääkaupunkiseutu muodostaa maamme ainoan metropolialueen, jolla on erittäin suuri merkitys koko Suomelle, ei ainoastaan taloudellisesti. Siten Uusimaa on maakuntana aivan toisenlainen kuin yksikään muu maakunta. Tämä on kaupungistunein ja tiiveimmin asuttu maakunta. Alue, jossa asuu 1,6 miljoonaa suomalaista. Pääkaupunkiseutu tarvitsee erilaisen ratkaisun, joka huomioi alueen erityispiirteet. On aika uskomatonta, että maamme hallitus ei tunnista sellaista megatrendiä kuin kaupungistuminen. Se on väistämätön tosiasia, ja se tarkoittaa, että Helsingillä on erityispiirteet, joiden vuoksi sen tilanne on hyvin erilainen kuin monissa muissa kunnissa. Kun tehtäviä ja vastuita pirstotaan eri hallinnon tasoille, uudistuksella viedään meiltä tärkeitä keinoja, joilla taata kestävä kasvu.

Helsinki kasvaa kovaa vauhtia, ja tämä pienentää investointimahdollisuuksiamme puolella nykyisestä. Investointitarve ei meillä kuitenkaan

4.4.2018

pienene tulevaisuudessa, vaan päinvastoin se kasvaa. Uudistuksessa suhteellinen velkaantumisemme kasvaa ja siten vaikeuttaa myös rahoituksen saannin ehtoja.

Puheenjohtaja.

Kokonaisuutena tällä uudistuksella haetaan 3 miljardin euron verran säästöä nykyiseen kustannuskehitykseen verrattuna. Tästä miljardi kohdistuu Uudenmaan maakuntaan, ja heti ensimmäisenä vuonna tulisi löytää 3 miljoonan euron säästöt. Tämä on uuden maakuntavaltuuston ensimmäisiä tehtäviä: etsiä leikkauskohteita. On vaikea ymmärtää, miten yksikään helsinkiläinen kansanedustaja voi äänestää tämän ratkaisun puolesta.

Valtuutettu Torsti

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Viimeksi tänä aamuna keskustan Antti Kaikkonen toisti uudistuksen perusteeksi sen, että pitkään on valmisteltu ja on päätösten aika. Mietin, millaisia peruuttamattomia virheitä olisi takavuosina voitu Helsingissä tehdä samalla logiikalla. Mieleen tulee nelikaistainen moottoritie kiertämään koko Helsingin niemeä. Se oli osa laajaa liikennesuunnitelmaa, jota oli pitkään valmisteltu. Sitten kuitenkin muutama virkamies keksi ehdottaa ja valtuusto puoltaa suunnitelman kaatamista ja metron rakentamista. Miettikää tänään Kaivopuiston rantaa nelikaistaisena moottoritienä. Se olisi hyvin voitu tehdä juuri tällä argumentilla. Pitkään oli valmisteltu ja päätöksiä piti tehdä.

Sekä maakuntamalli että soten valinnanvapaus eli miljardimarkkinan avaaminen ovat peruuttamattomia muutoksia, joita ei seuraavien hallitusten voimin korjata. Siksi tämä on vakava paikka ja tilanne.

Olen itse ollut helsinkiläinen päättäjäksi kohta 6 vuotta. Tärkeitä asioita, joita olen saanut olla linjaamassa, ovat paitsi monet näistä 19 lausunnosta myös esimerkiksi maksuttomat terveyskeskuskäynnit, kiireettömään hoitoon pääsy 2 viikossa, neuvolan ja päiväkodin yhteistyö, Helsingin kasvuratkaisut, kotouttamisen osaamiskeskus, jossa yhdistetään sotea, koulutusta ja työllisyyttä. Kaikki nämä vain muutamia mainitakseni. Ja kaikkien näiden päälle voidaan vetää punakynällä rastit, jos esitetty uudistus toteutuu Helsingissä. Selkosuomella: helsinkiläisten palvelut heikkenevät, ja kokonaisvaltainen ajattelu liittyen vaikkapa ikäihmiset, lapset, maahanmuuttajat, työllisyys ja kasvu loppuvat.

4.4.2018

Kuten pormestari totesi, Suomen kansainvälisesti tunnustettu erityispiirre on toimintakykyinen paikallishallinto, joka pystyy vastaamaan kansalaisten tarpeisiin. Nykyesitys heikentäisi siis juuri tätä toimintakykyä. Meille syntyisi vahvan kunnan sijaan heikko kunta ja heikko maakunta. Maakunnalla olisi toimintavaltaa, mutta ei verorahaa. Kunnalta lähtisi kaksi kolmannesta verovaroista, ja samalla edellytykset toimia vähenisivät radikaalisti. Toistan: meille siis syntyisi yhden vahvan kunnan sijaan heikko kunta ja heikko maakunta. Tätä syntyvää heikon maakunnan ja heikon kunnan ongelmaa voi kuvata helsinkiläisellä esimerkillä. Kun nyt helsinkiläinen tulee Hakaniemen torilla kertomaan meille terveyskeskushuoliaan, me voimme viedä asiaa eteenpäin. Jatkossa Hakaniemen torilla seisova maakuntavaltuutettu voi kehottaa ottamaan yhteyttä valtiovarainministeriöön.

Arvoisat valtuutetut.

Muutama sana myös terveystaloudesta. OECD:n mukaan Suomessa tosiaan on yksi maailman tehokkaimmista terveydenhuoltojärjestelmistä, ja terveydenhuollon kustannukset ovat globaalisti katsottuna maltillisella tasolla. Silti hallitus on julistanut terveyskeskusten tulleen tiensä päähän ja terveydenhuoltomme tilan kestävämmäksi. Näin helsinkiläisenä terveyskeskusasiakkaana en hyväksy tätä puhetta ja pidän sitä kyllä erittäin ongelmallisena satojen tuhansien terveys- ja sosiaalityön ammattilaistemme kannalta.

Näin historiantutkijan taustalla on myös ehkä terveellistä muistuttaa, että ei tämä ole ensimmäinen kerta, kun Suomessa ollaan terveyshaasteiden edessä. Syntyessäni 1970-luvulla suomalaisten miesten sydäntautikuolleisuus oli maailman korkeimpia ja keskimääräinen elinikä Euroopan alatasoa. Nyt 40 vuotta myöhemmin suomalaisten sydäntautikuolleisuus on laskenut 80 prosenttiyksikköä ja yleinen elinajanodote on kasvanut yli 10 vuotta. Ja miten tämä tehtiin? Vahvistamalla julkisia palveluita, kansanterveyslainsäädännöllä ja ennaltaehkäisyyn panostamalla. Juuri tässä kunnilla ja kaupungeilla on ollut tärkeä tehtävä.

Hyvä puheenjohtaja.

Mitä siis tehdään nyt? Aivan päinvastaista. Me emme tarvitse sotea varten massiivista peruuttamatonta historiallista hallintouudistusta, vaan alueiden ja kaupunkien erityispiirteet huomioivia kuntapohjaisia ratkaisuja. Samaa viisautta, jolla julkista terveydenhuoltoa ja kansanterveyttä on ennenkin kehitetty.

Lopuksi. Haluan omalta osaltani kiittää sekä pormestaria että koko kaupunginhallitusta vahvasta lausunnosta. Meidän on todellakin toimit-

4.4.2018

tava ja kannettava omaa yhteiskuntavastuutamme koko maan kannalta. Helsingiläiset edustajat voivat säästää Helsingin ja Suomen surkealta uudistukselta.

Kiitos.

Apulaispormestari Sinnemäki

Hyvä valtuuston puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Muutama näkökohta iltamme aiheesta kaupunkiympäristön ja kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Helsingin strategian yksi pääluvuista kuuluu otsikoltaan: Kestävän kasvun turvaaminen on kaupungin keskeisin tehtävä. Tuossa strategiassa korostetaan useissa kohdissa segregaatiorjuntaa, tasa-arvoisen kaupungin rakentamista. Siellä myös todetaan, että kaupunki investoi sekä infrastruktuuriin että ihmisiin eri puolilla kaupunkia. Yksi hallituksen kaavaileman uudistuksen heikkouksista on se, että se pirstoisi poliittisten päättäjien kaupungin kykyä toimia tasa-arvoisen kaupungin puolesta segregaatiorjunnassa. Se pirstoisi sitä siksi, että kun rakennamme hyvää, tasa-arvoista kaupunkia kaikkialla kaupungissa sen eri puolilla, käytämme laajaa valikoimaa erilaisia keinoja ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta sosiaalipalveluihin ja pitkäjännitteisestä kaupunkisuunnittelusta asuntopolitiikan keinoihin. Tämä maailmassakin ainutlaatuisen hyvä kokonaisuus, mahdollisuus puuttua kaupunkien ja kaupunkiseutujen eriytymisen uhkiin menetettäisiin, jos hallituksen esitys ja kokonaisuus hyväksyttäisiin.

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja.

Tällä hetkellä ollaan aloittelemassa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistusta, joten monesta eri syystä on hämärän peitossa, mikä on maankäytön strategisen ohjauksen tuleva säädöstilanne. Mutta jo tällaisellaan tässä uudistuksessa syntyy erikoinen tilanne. Nyt maakuntakaava, joka ohjaa kuntien yleiskaavoitusta, valmistellaan kuntien ohjauksessa kuntien valitsemien päättäjien päätöksenteolla. Tulevaisuudessa näin ei enää olisi, vaan maakuntakaavasta päättäisi maakuntavaltuusto, joka on kunnista riippumaton ja erillinen elin. Huonoimmassa tapauksessa siis maakuntakaava ja kuntien yleiskaavatyö saattaisivat kulkea eri suuntiin. Tällä hetkellä on myös niin, että maakuntakaavan ja kuntien yleiskaavojen toteuttamisesta, käytännön investoinneista vastaa vastaa sama taho, kuntataho. Tulevaisuudessa maakuntakaavasta päättäisi sellainen elin, jolla ei olisi mahdollisuuksia käytännössä kuitenkaan toimeenpanna ja rahoittaa tuota strategista asiakirjaa.

4.4.2018

Uudistuksessa ei sinänsä myöskään tunnisteta maankäytön, asumisen ja liikenteen kaupunkiseutujen yhteistyötä, joka on ollut se kaikkein keskeisin keino 2000-luvulla kehittää systemaattisesti kuntien rajat ylittäviä kaupunkiseutuja ja löytää vastauksia niin ilmastopolitiikan haasteisiin kuin kaupunkiseutujen eriytymisen haasteisiin. Kaiken kaikkiaan onkin epäselvää, mitä tälle maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyöllä tulevaisuudessa kävisi.

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja.

Lyhyesti voi ehkä todeta, että maankäytön suunnittelun, asuntopolitiikan, segregaaation torjumisen tai sosiaalipalvelujen ja asumien politiikan yhteyspisteissä tämä uudistus ei tuo mitään sellaista, mitä Helsinki, pääkaupunkiseutu tai muut kasvavat kaupunkiseudut tarvitsisivat.

Valtuutettu Järvinen

Hyvät valtuutetut. Arvoisa puheenjohtaja.

Tästä hallitus ei puhu. 3 miljardin sote-säästölistalla ovat vanhukset, vammaiset ja nuorten psykiatriavammaisat ja nuorten psykiatria kohti avopalveluja. Sote-uudistuksessa puhumme julkisista palveluista. Jatkokossa sen tuloksellisuutta mietitään ensi sijassa toiminnan taloudellisen tehokkuuden kannalta. Sosiaalinen liikelaitos. Jo termikin viittaa ei-julkisiin palveluihin. Onnistumista ei mitata ennen kaikkea vaikuttavuuden ja laadun näkökulmasta. ? ihmisen terveydentilasta, vaan kuvitellaan, että raha on paras konsultti. Nyt meille kerrotaan, että jatkossa sote-uudistuksen jälkeen sosiaalisen liikelaitoksen johdon tuloksellisuutta mitataan ensi sijassa taloustehokkuuden näkökulmasta. Toiminta tulee siis olemaan kilpailukykyistä ja onnistunutta, kunhan vähennetään tutkimuksen, koulutuksen ja erityishoidon osuutta. Tätäkö me poliitikot haluamme?

On erikoista, että Uusimaa, joka on sosiaalisilta hyvinvointi-indikaattoreiltaan on Euroopan 257 alueesta 7:nneksi paras, valitsee itselleen strategiseksi tunnustukseksi ”rohkea uudistuja”. Eikö parempi tavoite olisi ”rohkea tason säilyttäjä”. Kyse on sosiaali- ja terveyspalvelujen sopeuttamisesta palvelumarkkinoihin. Meille jää pohdittavaksi ? Suomen historian merkittävimmän yksityistämisen prosessin hallittu toteuttaminen.

Sote-uudistus vaarantaa päihde- ja mielenterveyspalvelut. Lakiesityksessä sote-keskuksilta ei vaadita mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarjoamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa tavoitteena on

4.4.2018

parantaa hoidon saatavuutta ja integraatiota. Mielen-terveys- ja päihde- palveluissa uhkaa kuitenkin käydä toisin. Esityksessä valinnanvapaus- laiksi ei edellytetä tulevilta sote-keskuksilta mielen-terveys- ja päihde- palvelujen tarjoamista terveysneuvontaa lukuun ottamatta. Ajatus näyt- tää olevan, että mielen-terveys- ja päihdeammattilaisten apua tarvitse- vat potilaat ohjataan maakuntien liikelaitoksille. Uusi järjestely heiken- täisi ja viivästyttäisi hoidon saantia sekä todennäköisesti lisäisi kustan- nuksia. Lakiin on eduskuntakäsittelyssä lisättävä selvät vaatimukset perustason mielen-terveys- ja päihdepalvelujen tuottamisesta. Mielen- terveys- ja päihdepalveluiden erottaminen yksityislääkäripalveluista pirstoo hoidon ja lisää eriarvoisuutta. Mielen-terveys- ja päihdeongel- maan liittyy usein myös fyysisiä sairauksia, joihin ei apua saa. Mielen- terveys- ja päihdeongelman elinajanodote Suomessa onkin 15–20 vuotta lyhyempi kuin muun väestön. Vapaan valinnan huumasta joudut- taisiin maksamaan kova hinta. Tarjolla olisi enää vain tynkä nykyisten terveyskeskusten palveluista. Lakiesitys tarkoittaa siirtymistä laajan palvelun terveyskeskusjärjestelmästä kapeaan lääkärikeskeiseen pal- veluntarjontaan. Siinä vaara on ihmisten ongelmien lääketieteellistämi- nen, medikalisointi ja keskusteluhoidon jääminen lääkkeiden jalkoihin. Ongelmien medikalisointi lisää kustannuksia. Todellinen valinnanva- paus mielen-terveys- ja päihdepalveluissa tarkoittaa mahdollisuutta vali- ta hoidoksi myös soveltuva lääkkeetön vaihtoehto.

Nyt vielä asiantuntijalausunnon antajat ja maan hallitus ovat edelleen hyvin erimielisiä keskeisistä asioista. Ei myöskään ole hyväksyttävää, että jo nähtävissä olevia puutteita sanotaan korjattavan jatkossa. Sosi- aali- ja terveystoimiala ei voi olla vuosikymmeniä jatkuvan korjaamisen kohde. Se lamauttaa kaiken kehittämistyön, mitä alalla on parhaillaan käynnissä ja millä on hyviä hoitoseuraamuksia ja sekä toiminnallista- loudellisia vaikutuksia. Sote-valmistelun olisi pitänyt lähteä huomatta- vasti paremmasta nykytilanteen analyysistä, ja rakentaa uudistukset ja kehittämistoimet niiden pohjalle.

Sosialidemokraattien mielestä jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ei ri- kota ja huonot korjataan. Sairaanhoidon on monilla mittareilla todettu toimivaksi, taloudellisesti tehokkaaksi ja laadultaan korkeatasoiseksi. Sen toimintakykyä ja rakennetta ei pidä rikkoa vaan kehitettävä edel- leen. Uskon, että myös Espoo ja Vantaa ja Kauniainen eivät halua tätä hallitsematonta ja niin paljon kritiikkiä ja vastustusta aikaa saanutta sote-soppaa omille hartioilleen, sillä se on myös vastuuta kuntalaisista, joka nyt esitetyllä mallilla ei toteudu. Muut suuret kaupungit seuraavat Helsinkiä. Tämä hallituksen esitys lisää segregatiota ja sen myötä jo- pa enneaikaisia kuolemia.

4.4.2018

En kannata hallituksen ehdottamaa sote-uudistusta. Kannatan kaupunginhallituksen esitystä.

Kiitos.

Valtuutettu Malin

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Kävin puolitoista viikkoa sitten Tukholmassa Vasa-museossa. Katsellessani Vasa-laivan hylkyä mieleeni tuli elävästi hallituksen sote-malli. Vasa-laiva upposi Tukholmassa neitsytmatkallaan vuonna 1628. Laivasta piti tulla Ruotsin laivaston suurin, voimakkain ja kaunein alus. Hallitsija Kustaa II Adolf ei luottanut alan asiantuntijoiden osaamiseen vaan muutteli piirustuksia oman makunsa mukaisiksi, mikä teki laivasta vaarallisen kiikkerän ja täysin merikelvottoman. Rakennusvaiheessa laivaa levennettiin hieman, mutta tämä ei estänyt katastrofaalista lopputulosta.

Nykyään laivojen suunnitteluun käytetään alan osaajia ja virkahenkilöt varmistavat niiden merikelpoisuuden etukäteen. Sen sijaan tämä sosiaali- ja terveystalouden järjestämismalli on suunniteltu pelkistä poliittisista lähtökohdista käsin, ja on selvää, että se ei ole turvallinen. On hienoa, että olemme Helsingissä lähteneet yhdessä toteamaan, että tällainen malli vaarantaa helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden. Malliin tehdyt pienet viilaukset eivät tee kokonaisuudesta käyttökelpoista. Voi vain toivoa, että järki voittaa ja joku hallituksessa viheltää pelin poikki, ennen kuin me täällä todistamme katastrofia.

Mallin tavoittelemat miljardisäästöt uhkaavat erityisesti sosiaalipalveluita. Tähän mennessä perusterveydenhuollolle ja erikoissairaanhoidolle on löytynyt paljon enemmän puolustuspuhujia. Toimeentulotuen Kela-siirron yhteydessä huomattiin, millainen kaaos liian vähäisillä resursseilla saatiin aikaan ja kuinka hitaasti ongelmiin reagoitiin. Ne, jotka eivät voi huutaa palveluidensa perään, jäävät tässä mallissa jalkoihin.

Sosiaalityön syrjään työntäminen näkyy mallissa myös siinä, että markkinoille avattavissa sote-keskuksissa on saatavilla sosiaalipalveluiden osalta pelkästään ohjausta ja neuvontaa. Vastaava tilanne terveystalouden kannalta olisi, jos keskuksen ainoa terveystalouden hoitajan vastaanotto. Sosiaali- ja terveystalouden integraation kannalta tämä malli on erittäin huono ja johtaa ihmisten hyppyyttämiseen. Raja-aitoja ei poisteta, vaan niitä luodaan lisää, erityisesti paljon palveluita käyttäville.

4.4.2018

Helsingissä on kehitetty monia matalan kynnyksen palveluita esimerkiksi nuorille ja asunnottomille. Ne ovat säästöjä tehtäessä ensimmäisenä uhattuina, koska niitä ei suojaa laki. Asiakasmaksut ovat vaarassa nousta, mikä todennäköisesti johtaa siihen, että ihmiset jäävät joko ilman hoitoa ja tukea tai hakeutuvat sen piiriin liian myöhään. Kaiken kaikkiaan tämä malli iskee eniten juuri niihin helsinkiläisiin, jotka ovat joutuneet nyt muita vaikeammassa asemassa.

Kannatan lämpimästi nyt esitettyä lausuntoa.

Ledamoten Rantala

Värderade ordförande.

Läget är allvarligt. Maan hallitus on tekemässä maakunta- ja sote-uudistuksessa historiallista virhettä. Sen suurin riski on, että se vaikeuttaa merkittäväällä tavalla suurten kaupunkien toimintaa ja siten heikentää koko maan taloudellista kasvua sekä palveluiden laatua. Se on peruuttamaton, massiivinen hallintouudistus. Sote-uudistusta ei sinällään vastusta kukaan. Se tarvitaan. Sen sijaan nyt esitettävä tapa, jälleen uuden turhan hallintoportaan rakentaminen 5 miljoonan ihmisen maahan, hyvin toimivien palveluiden hajottaminen kasvukeskuksissa sekä käsistä karkaavien kulujen yhdistelmä ei tule ratkaisemaan ongelmia vaan pahentaa niitä.

Maakunta- ja sote-uudistus on poliittisen lehmänkaupan tulos. Vaikka itsekkin kannatan kolmannen sektorin ja yksityisten palveluiden lisäämistä palvelutuotannon kentässä näin lähtökohtaisesti ja ideologisesti, tämä malli on epätarkoituksenmukainen ja kallis tapa toteuttaa sitä. Uudistus toteutettuna nyt suunnitellulla tavalla tulee leikkaamaan merkittävästi juuri niitä palveluita muun muassa lapsiperheiden osalta, jotka ylläpitävät Helsingin vetovoimaa muun muassa ulkomaalaisten osajien keskuudessa. Myös erityisryhmien palvelut kärsivät aiheuttaen huolta ja vaivaa omaisille. Maahanmuuttajaväestön keskittyessä Helsinkiin palvelutarve on kasvava, mutta nyt tämän uudistuksen vuoksi helsinkiläisten verovaroista yhä suurempi osa matkaa kaupungista ulos. Meidän kykymme investoida tulevaisuuteen heikkenee oleellisesti.

Minä toivon, että Helsinki antaa tänään selvän viestin. Tulevaisuus on kaupungissa eikä maakunnallisissa hallintohimmeleissä. Me haluamme toimia koko Suomen parhaaksi, mutta tehomme riippuu siitä, millaiset

4.4.2018

edellytykset valtiolta meille järjestää. Nyt käsillä oleva malli vie merkittävästi näitä edellytyksiä ja siten koituu kaikkien tappioksi.

Därför, herr ordförande, understöder jag stadsstyrelsens väl underbyggda utlåtande, som dessutom är framtaget i ett unikt, politiskt samförstånd.

Apulaispormestari Pakarinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kaikki lienee jo sanottu tai vähintäänkin vielä minun jälkeeni sanotaan tästä maakunta- ja sote-uudistuksesta, joten keskityn vain käsittelemään asiaa hyvin lyhyesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkökulmasta. Todellakin myös sen kannalta maakunta- ja sote-uudistuksella on merkitystä. Päiväkotien ja koulujen kannalta esimerkiksi neuvolapalvelut, perheiden sosiaalipalvelut ja kouluterveydenhuolto ovat erittäin tärkeitä, ja sote uudistuksen myötä ne siirtyisivät yhä kauemmaksi palvelujen käyttäjistä. Maakunnan liikelaitos nimittäin tarjoaisi kaikki sosiaalipalvelut ja muut terveystyöpalvelut eli esimerkiksi juuri mainitut perhekeskusten palvelut ja kouluterveydenhuollon.

Maakuntamallin valmistelussa on käytetty sanaa yhteyspinta kuvaamaan yhteyttä käyttäjien, kuntien ja maakunnan välillä. Aikaisemmin tässä on käytetty sanaa rajapinta, gränsyta, ja se on sitten todettu hieman vanhanaikaiseksi, koska se rajaa palveluntarjoajia ja palvelunkäyttäjiä toisistaan. Oli sana mikä hyvänsä, niin raja se on. Näitä yhteyspintoja, rajapintoja, ei ole kuitenkaan käsitelty päiväkotien ja koulujen kannalta tärkeiden palvelujen osalta vielä lainkaan. Emme tiedä, miten ne käytännössä toimisivat. Meidän näkökulmastamme maakunta- ja sote-uudistus loisi siis uuden rajapinnan esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin neuvolatoiminnan ja varhaiskasvatuksen sekä koulujen ja kouluterveydenhuollon väliin. Mitä enemmän on yhteyspintoja, rajapintoja, administrativa gränsytor, whatever, sitä kauempana on palvelujen käyttäjä.

Korjaavan ja ehkäisevän toiminnan on tarkoitus siirtyä maakunnan vastuulle, mutta terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta jää kuntien vastuulle. Mikä on ero maakuntien ehkäisevän toiminnan ja kuntien hyvinvointia edistävän toiminnan välillä, ja miten nämä edes voitaisiin erottaa toisistaan? Tästäkään meillä ei ole selvyyttä. Hallintotasojen lisäämisen voidaan sen sijaan odottaa vähentävän ja heikentävän kaupunkilaisten osaamista omissa asioissaan. Meillähan lukee strategiassakin: ”Asiakas on aina osallinen omassa asiassaan”.

4.4.2018

Meillä tarjotaan sosiaali- ja terveystalvaeluja yhdessä laaja-alaisesti terveyttä edistävien palvelujen kanssa. Toki siinä on parannettavaa, kuten on tänään monessa puheenvuorossa todettukin. Minusta se on lähtökohtana varsin hyvä. Kannatan siis lausuntoehdotusta lämpimästi.

Kiitoksia.

Valtuutettu Mari Rantanen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut ja kaupunkilaiset.

Pääministerin vaimo Minna-Maaria Sipilä esitti hyvän kysymyksen Maria Veitolan Yökylässä-ohjelmassa: "Miksi lähtökohtaisesti ajatellaan, että vallankäyttäjät ovat pahantahtoisia?" En niinkään tiedä pahantahitoisuudesta, mutta ihmisten ajatukset voivat liittyä siihen, että vallankäyttäjä unohtaa, kenen asialla hän on ja käyttää valtaansa kahmiakseen lisää valtaa ja rahaa itselleen ja lähipiirilleen piittaamatta äänestäjän edusta ja halusta. Valta ja vastuu kulkevat käsi kädessä.

Helsinki on tänään harvinaisen yksimielinen. Yksimielinen nimenomaan helsinkiläisen asialla, sillä tämä sote- ja maakuntauudistus ei ole helsinkiläisen veronmaksajan ja palveluntarvitsijan etu. Ei millään mittareilla. Nyt käsittelyssä oleva lausunto sisältää kattavasti keskeisimmät argumentit siitä, miksi näitä lakeja ei tulisi hyväksyä. Nostan muutaman pointin kuitenkin esiin.

Suunnitellussa Uudenmaan maakunnassa on väestömäärä 1,6 miljoonaa ihmistä. Loput 17 hoitaisi loppua Suomea. Siis 17 muuta maakuntaa hoitaisi loppua kahta kolmasosaa Suomen väestöstä. Jos kerran 1,6 miljoonaa ihmistä voitaisiin hoitaa yhden maakunnan toimesta, mihin tarvitaan 17 muuta? Virastot, johtajat, valtuustot, hallitukset, lautakunnat ja niin edelleen. Asia siis hoituisi erinomaisesti vaikkapa 5 yliopistosairaalan erva-alueen ympärillä. Tällä väestömäärällä, mikä Helsingissä ja Uudellamaalla on, on erikoista, ettei hallitus korvaansa lotkauta lausunnoillemme eikä ajatuksillemme.

Valinnanvapaus. Hallitus haluaa avata yli 5 miljardin markkinan sosiaali- ja terveystalvaeluihin. Hallitus haluaa, että kaikki pääsevät yksityiselle niin halutessaan. Siis noin 5 suurimman terveystalvaeluita tuottavan yhtiön asiakkaiksi. Siinä kuvittelee äkkiä kuntalainen, että onpas kivaa, mutta ei huomaa sitä, että nämä yhtiöt haluavat rahaa, eivät terveystalvaeluhyötyjä. Rahaa he saavat asiakkaista per nuppi, ja riskinä onkin ylihoitaminen ja alihoitaminen. Nuhaneniä riittää hoidettavaksi silloinkin, kun

4.4.2018

ne eivät hoitoa vaadi, ja toisaalta monisairaat ja moniongelmaiset jäävät ilman kattavaa apua.

On aivan selvää ettei uudistus kavenna terveyseroja, ei lisää tasa-arvoa palveluissa, puhumattakaan miljardisäästöistä. Perussuomalaisille ei ole tuottajan osalta fundamenttia ”julkinen hyvä, yksityinen paha”. Kysymys on siitä, että asioiden täytyy olla maksajan eli veronmaksajan hallinnassa, kun yhteisiä varoja käytetään. Yksityinen puoli on hyvä renki, mutta huono isäntä. On tässä kohtaa varsin aiheellista kysyä, miksi ostopalveluja ei tällä hetkellä käytetä enemmän. Mikään laki ei tällä hetkellä kiellä ostamista palveluja. Miksi siis sairaanhoitopiirien jonoissa on vaikkapa magneettiin tai leikkaukseen jonottavia? Tämän korjaamiseen tarvitaan tahtoa, ei massiivista sote-uudistusta.

Olen monesti pohtinut, miksi me lakkautimme läänit. Niitä oli aikanaan 6. Lääneissä hoidettiin niin sosiaali- ja terveystalouksellisia palveluja, ely-keskusten, avien tehtävät. Lisäksi niissä oli pelastus- ja poliisitoimen osastot. Jos nyt haluttaisiin oikeasti koordinoivaa tahoja, voisi mallia ottaa vaikkapa vanhoista lääneistä. Mutta se valta, sitä ei lääneissä ollut. Ne kun olivat virkamiesten valtakuntia. Oheinen kartta kertoo, miksi se ei kelpaa. Keskustan ikiaikainen unelma on lähellä toteutua. Nämä vihreät alueet eivät ole vihreiden kannatusalueita vaan keskustan.

Edellä olevan perusteella valitettavasti keskustaan on varmasti turha vedota. Sinisille käy kaikki. Siksi haluan tänään vedota hallituspuoluekokoomukseen. Teistä osa on jo huomannut, ettei esitetty malli ole järkevä eikä edusta sen enempää uudistuksen tavoitteita kun veronmaksajankaan etua. Uskaltakaa ajatella itse. Se voi maksaa hallituspaikan, mutta kansalaiset kiittävät. Sen sijaan jos te puhutte yhtä ja teette toista, ei kiitosta tule mistään. Se ei mene läpi, että olette mukana painamassa jaa-nappia ja katastrofin jälkeen sanotte, että emme me tätä halunneet. Teillä on valtaa, teillä on vastuuta. Vain teot ratkaisevat, eivät puheet.

Kiitos.

Valtuutettu Muurinen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Suomessa oivallettiin jo vuosituhannen vaihtuessa, että vastuu kuntien sote-palveluista oli saatava leveämmille hartioille. Talouden näkymät suhteessa väestörakenteen kehitykseen painoivat päälle – ja painavat edelleen – erityisesti kunnissa, joissa suuri osa asukkaista on iäkkäitä.

4.4.2018

Useiden eri hallituspohjien umpikujaan päätyneiden uudistusyritysten jälkeen nyt esitetään maakuntia sote-palveluiden ja useiden muiden kuntien kasvu- ja pelastuspalvelujen rakenteeksi. Ollaan aika pitkällä tästä alkuperäisestä tavoitteesta. Kokonaisuudesta on tullut niin laaja, ettei sitä ole helppo hahmottaa ilman perusteellista paneutumista. Tämä näkyy ehkä myös kansalaisten kommentteissa.

Maakunta-sote-uudistuksen jo vanhentunut maakuntajako 18 erikokoiseen alueeseen on alunperinkin ollut kiistanalainen, mutta vahvasti esillä ollutta kritiikkiä ei ole huomioitu. Tosin esitetty malli vähentää nykyisiä sote-palvelujen järjestäjiä mutta ei huomioi maan eri osien erilaisia haasteita, erityisesti pääkaupunkiseudun ja Helsingin.

Maakunta-sote-uudistuksen tavoitteista muun muassa terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen toteutuu lähinnä yhteiskunnallisten päätösten ja paikallisesti määritellyn myönteisen erityiskohtelun kautta. Siten Helsinki laajempi sote-palvelujen järjestäjä ei liene paras ratkaisu tähän tavoitteeseen. Sote-palveluiden ja kuntien erkaantuminen maakunta-sote-uudistuksessa monimutkaistaa myös yleisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, koska tämä edellyttää sote-palveluiden sekä kuntien eri toimialojen vahvaa yhteistyötä. Kuntien motiivi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen voi lisäksi heikentyä, kun sote-palveluiden rahoitus irtaantuu kuntien budjetista maakunnille.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista on kuitenkin syytä jatkaa koko maassa, myös Helsingissä, palvelujen järjestämistahosta riippumatta, jotta voidaan turvata hyvät palvelut asukkaille kaikissa suhdanteissa. Helsingin kustannuskehitys on viime vuosina ollut sote-palveluissa maltillista, mutta Helsingin kuten muidenkin kuntien sote-palvelut kasvavalle iäkkäälle väestölle haastavat taloutta jatkossa.

Kun Helsingin 75 plus -väestön ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 45 000 :sta noin 70 000 henkilöön, 75 plus -väestön sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaiskustannukset kasvavat merkittävästi. Varsinkin mikäli jatkamme samalla palvelurakenteella ja -mallilla vain lisäämällä palveluja väestön kasvun mukaisesti, vaikka trendi ikääntyneiden terveydentilan paranemisesta lieventänee palvelujen tarvetta.

Sote-palveluiden uudistamistehtävän siirtäminen leveämmille hartioille saattaa olla perusteltua kaupunkiseutujen ulkopuolella, jotta sisällölliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Helsinki sen sijaan omaa riittävän suuren väestöpohjan ja kehittämis- ynnä muita resursseja sosiaali- ja terveyspalvelujen edelleen kehittämiseksi muun muassa hallituksen

4.4.2018

sote-uudistuksen keinoja hyödyntäen. Toivottavasti tälle löytyy poliittista tahtoa jatkossa.

Koska Helsinki ja pääkaupunkiseutu ovat yhdessä koko maan veturi, on viisautta huomioida alueen merkitys vielä nykyisessäkin vaiheessa maakunta-sote-uudistusta. Kuten Helsingin kaupunkistrategiainkin tavoitteissa tälle valtuustokaudelle esitetään: "Helsinki pyrkii nyt lisäämään yleistä ymmärrystä maan ainoan metropolin erityisestä luonteesta. Helsingin menestyminen on koko Suomen etu."

Kiitos.

Valtuutettu Kopra

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Täällä on tosiaan varmasti paljon tullut toistoa, ja tulee ehkä tässäkin, mutta hyvä, olemme nyt tärkeän asian äärellä, ja toistohan on tarpeen.

Sote- ja maakuntauudistusta on puristettu nyt jo vuosia, ja edelleen monilla on enemmän kysymyksiä kuin vastauksia, kuten myös nyt käsiteltävästä lausunnosta ilmenee taloudelliset vaikutukset tuntuvat olevan niitä kaikkein suurimpia kysymysmerkkejä.

Valinnanvapaus kuulostaa hienolta ja vapaalta. Yleisesti valinnanvapaudella tarkoitetaan asiakkaan oikeutta valita itse, mistä hän saa sosiaali- ja terveystalvveluja. Käytännössä tässä uudistuksessa se kuitenkin tarkoittaa yksityisten tuottajien suurempaa läsnäoloa suomalaisessa terveyskentässä. Pahimpina pelkoina on julkisen terveydenhuollon vakava rapautuminen, kustannusten kasvu ja tosiasiallinen hoidon saannin vaikeutuminen. Tarvitsemme siis tarkkaa suunnittelutyötä. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Niinpä helsinkiläisistä ei tule tehdä huonon suunnittelun ja johtamisen maksajia. Kuten täällä on jo useaan kertaan todettu, korjaustoimia on vaikea tehdä jälkikäteen, ja sen on myös moni asiantuntija myöntänyt.

Myös OECD on todennut, että Suomessa haavoittuvassa elämäntilanteessa olevat ja pienituloiset jäävät usein ilman tarvittavia palveluja. Näin ollen perusongelmaan puuttuminen ei edellyttäisi koko järjestelmän uudistamista. Olisi tärkeä parantaa ensimmäisen tason hoitoon pääsyä, siis yksinkertaisesti ajan saamista terveyskeskuslääkärille, sekä rakentaa yhtenäisiä hoitoketjuja. Pelkillä yksityisten tuottamilla ratkaisuuilla on vaikea korjata terveydenhuoltojärjestelmän suurimpia vikoja.

4.4.2018

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus yhdistettynä maakuntauudistukseen on kaikesta epäselvyydestään huolimatta ennen kaikkea valtava poliittinen hanke. 2 suuren puolueen keskinäisille lehmänkaupoille on alistettu yksi maamme historia suurimmista uudistuksista. Hallituksen esittämistä perusteluista ja selvityksistä on ollut myös hyvin vaikea löytää minkäänlaista konkreettista kuvausta siitä, miten arviointi ja assa-kassuunnitelma maakunnassa lopulta tehdään. Malli tulee siis olemaan hyvin hankala ja byrokraattinen.

Selkeä asia ainakin helsinkiläisille päättäjille on, että suurille kaupungeille, kuten Helsingille, tulisi antaa erioikeuksia tehtävien hoitamiseen itsenäisesti. Valtio taas on ihan eri linjoilla, koska mallia pusketaan nyt "ei pakolla mutta väkisin" -menetelmällä – ja tietenkin uhittelemalla enenaikaisista vaaleista.

Perustuslakivaliokunta on lausunut mallista, että se on jossain määrin ongelmallinen. Silti se on antanut epävarman siunauksensa uudistukselle. Olisi kuitenkin hyvä saada tietoa selvitysryhmien tuotoksista. Miten sote- ja maakuntauudistus on tarkoitus johtaa niin toteutus- kuin valmiina-vaiheessa. Taloudellisuuden, tuottavuuden sekä vaikuttavuuden tulisi olla joka vaiheessa niin poliitikoilla kuin virkamiehillä kirkkaana mielessä. Epävarmuudessa on yksi varmaa: ilmoittautumisia vastuun kantajiksi ei helposti löydy. Uudistukset kaipaavat selkeää johtajuutta ja vastuun ottajia alkumetreiltä alkaen. Meillä on nyt siis edessä 2 huonoa vaihtoehtoa. Joko ei mitään uudistusta tai sitten vielä parempaa. Siitä tulee juuri niin huono kuin miltä se nyt näyttää.

On kuitenkin erittäin hyvä, että Helsingissä on ryhdytty puolustamaan itsehallinnollista asemaa. Meidän helsinkiläisten kuntapäättäjien on vaalittava paikallisen itsehallinnon perusarvoja ja puolustettava niitä. Kannatan tätä Helsingin lausuntoa, ja harras toiveeni on, että Helsinkiä kuullaan myös eduskunnassa.

Valtuutettu Nygård

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Osana kaupunkistrategiaa, maailman toimivinta kaupunkia, olemme luvanneet yhteisöllisempää ja osallistuvampaa Helsinkiä. Tätä toteuttaen olenkin tehnyt pienimuotoista kenttätutkimusta ja vapaamuotoisesti haastatellut helsinkiläisiä asukkaitamme liittyen sote- ja maakuntauudistukseen. Jokaista näistä keskustelua yhdistävät samat asiat. Ensimmäiseksi huoli maakuntamallin tuoman maakuntahallinnon taloudel-

4.4.2018

lisistä vaikutuksesta, ja samanaikaisesti oman vaikuttamisen mahdollisuuksien karkaaminen nykyistä kauemmaksi. Uudistuksessa on nimitäin tarkoitus rakentaa kokonaan uusi hallintoporras. Meidän on ajateltava veronmaksajiemme etua. Mallissa kokonaisveroaste ei saa nousta, vaan kehityksen itse asiassa pitäisi olla yleisesti ottaen täysin päinvastainen. Tämän lisäksi on taattava edelleen mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa lähellä ja helposti.

Toisena kohtana näissä keskusteluissa nousee vahva huoli sote-uudistuksen kokonaisuuden ymmärtämisestä. Selvää on, että parannuksia tarvitaan, mutta miksi puhutaan näin kokonaisvaltaisesta uudistuksesta ja miksi sote-uudistus on sidottava maakuntahallinnon uudistukseen? Asukkaidemme näkökulmasta on tätä vaikea ymmärtää. Huoli on, että täysin uusi ja koko Suomen kattava malli vaatii liikaa kompromisseja ja voi ajaa Helsingissä tilanteeseen, jossa itse asiassa palveluita joudutaankin heikentämään. Versus malli, jonka annettaisiinkin kehittyä alueiden erilaisten tarpeiden lähtökohdista. En silti koe, että tämä olisi mitään muutosvastaisuutta. Kaupunkilaisten, asukkaidemme tavoin minäkin jaan nämä samat huolet.

Lopuksi vielä vähän vähemmän keskusteltu asia. Maakunnille siirtyy sote-palveluiden lisäksi tehtäviä ely-keskuksista, te-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä sekä kunnista. Vaikka byrokratian vähentäminen onkin tavoiteltava asia, ei näissä maakunnille esitetyissä tehtävissä oikein tunnu muodostuvan kovinkaan mielekästä kokonaisuutta. Keskustelun pyöriessä ensisijaisesti soten ympärillä on tätäkin vähemmän tietoa järjestelyistä ja rahoituksesta näiden muiden palveluiden suhteen. Samalla meillä on hyvin toimivia vauhtiin päässeitä malleja. Yhtenä nostona seudullinen MAL-suunnittelu eli yhteistyö maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa. Metropolialueen MAL-yhteistyön jatkaminen on tärkeää.

Kannatankin kaupunginhallituksen esittämää lausuntoa. Sote- ja maakuntauudistusta ei tule esitetyssä muodossa toteuttaa.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Herra puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Suomen sosiaali- ja terveystoimi ei ole rikki. Se on eräs tehokkaimmista ja edullisimmista järjestelmistä maailmassa. Sen voisivat kansanedustajat nyt ottaa huomioon ja lakata puhumasta siitä, että tarvitaan

4.4.2018

jokin massiivinen muutos. Me käytämme vain 9,2 % BKT:sta, joka on myös 2 % edullisempi kuin Ruotsilla ja 3 % BKT:sta edullisempi kuin Saksassa. Kun kertarysäyksellä yritetään muuttaa terveydenhuollon järjestämiskäytännön, voi seurauksena olla peruuttamattomia muutoksia laadussa, ja unohdetaan myös opetus ja tutkimus, jolloin 5 vuoden päästä täällä ei ole enää osaavaa henkilöstöä.

Kun teimme terveydenhuoltolakiä 2011 Paula Risikon johdolla, emme mitenkään voineet kuvitella, että terveydenhuolto ei olisi rakentunut vanhojen kuntien varaan – kuntia yhdistämällä tai tekemällä yhteistyötä. Näin onkin tapahtunut. Sen jälkeen on muodostunut Essote ja Ekso-te, Siun sote ja niin edespäin. Maakuntamalli ja valinnanvapaus ovat varsin merkittävä yhdistelmä, jota ei ollut Sipilän–Kataisen hallitusohjelmassa. Mutta sitten syksyllä tehtiin nämä kuuluisat lehmänkaupat vuonna 2015, ja silloin luotiin maakuntarakente, joka tekee aikaisemmasta kaksiportaisesta hallinnosta kolmeportaisen. Samalla keksittiin, että järjestäjä ja tuottaja pitää erottaa toisistaan. Kuvitelkaa, ei sellaista enää muualla maailmassa ole, mutta jostakin syystä se piti tuoda Suomeen. Se on ihan vanhanaikaista. Lisäksi siitä tulee valtavat transaktiokustannukset, 10– 15 %. Kuka tämän keksi? Oliko se suurten terveysyritysten lobbari vai oliko se joku muu henkilö? En tiedä, missä hän nyt on.

Kun Suomen BKT on noin 215 miljardia, Uudenmaan on 80, ja siitä suurin osa syntyy pääkaupunkiseudulla. Siis me tuotamme 40 % Suomen kokonaistuotannosta. Ajatelkaapa Pirkanmaata tai Varsinais-Suomea, kumpikin tuottaa vain 8 %. Ja meille 40. Emme me ole mikään sellainen alue, mitä voisi käsitellä ihan miten sattuu. Siis pormestari Vapaavuoren sanonta, että Suomen menestys riippuu pääkaupunkiseudusta, on totta. Meidän verotuloistamme ei ole varaa leikata kahta kolmasosaa ja rampauttaa hyvin toimivaa kaupunkia. Lisäksi asuminen ja kaupunkisuunnittelu, kulttuuri, koulutus, päivähoito erotetaan lopullisesti terveydenhuollosta ja sosiaalitoimesta, vaikka nyt olemme rakentaneet saumatonta yhteistyötä.

Uudenmaan sote-liikevaihto tai siis sen maakunnan liikevaihto tulee olemaan 6 miljardia, ja meidän maakuntajohtajamme siis asettuu Suomen suurimpien liikkeenjohtajien joukkoon. Mutta hänen tehtävänsä on mahdoton, sillä säästötavoite ei tule toteutumaan. Integraatio erikoissairaanhoidon, perusterveydenhoidon, sosiaalitoimen välillä katoaa. Vain perusterveet yhden asian valittajat pääsevät hoitoon. Eikö olisi siis parempi luopua, niin kuin kaupunginhallitus ehdottaa, tästä sotesuunnittelusta ja kehittää tätä rakennetta, mikä meillä nyt on, sillä se on maailman parhaimpia?

4.4.2018

Valtuutettu Hyttinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Tämä uudistus on omituinen poliittinen koplaus, joka ei ratkaise alkuperäistä ongelmaa, ei tule säästämään euroakaan veronmaksajien rahoja ja joka kaupan päälle vielä kaventaa demokratiaa ja luo suuren joukon uusia ongelmia. Kaikki sote-uudistuksen alkuperäiset tavoitteet on sivuutettu. Valinnanvapaus, jolla uudistusta yritetään myydä kansalle, on kaunis sana, mutta mitä se tässä oikeasti tarkoittaa? Moni asiaan perehtymätön varmaankin kuvittelee, että jatkossa kuka tahansa voi valita itse häntä hoitavan lääkärin. Tätähän uudistus kuitenkin ei tarkoita. Lakiesityksen 10 § antaa asiakkaalle mahdollisuuden valita hoitohenkilö ainoastaan silloin kun se olisi toiminnan tarkoituksenmukaisen toteuttamisen sallimissa rajoissa mahdollista. Todellinen valinnanvapaus esitetyssä mallissa rajoittuisi siis ainoastaan siihen, minkä palveluntuottajan palkkalistoilla oleva henkilö asiakas hoitaa. Tämä tuskin tuottaa kenellekään minkäänlaista lisäarvoa.

Sote-uudistus ei myöskään edistä palvelujen yhdenvertaisuutta, saataavuutta eikä kavenna hyvinvointi- tai terveyseroja. Palveluntarjonta paransi markkinaehtoisesti ainoastaan siellä, missä on eniten asiakkaita ja jo nyt paras palvelutarjonta. Harvaan asutuilla alueilla uutta palvelutarjontaa tuskin kuitenkaan syntyisi, ja monesti käytännön muutos olisi se, että julkinen monopoli korvattaisiin yksityisellä monopolilla. Kun tämän lisäksi maakuntien kädet sidottaisiin palvelujen järjestämisen ja resursoinnin suhteen merkittävästi nykyistä enemmän, jo ennestään niukkoja resursseja kuluisi jatkossa hallintobyrokratian ylläpitoon. Olipa kyse sopimusjuridiikasta, asiakkaiden neuvonnasta tai muusta varsinaisen hoitotyön kannalta täysin toissijaisesta.

Heikoimmassa asemassa ovat sellaiset potilaat, jotka esimerkiksi korkeasta iästä, heikosta terveydentilasta tai vammaisuudesta johtuen eivät ole kykeneviä aktiivisesti ajamaan omia etujaan järjestelmässä ja vaatimaan heille kuuluvia oikeuksia. Näiden henkilöiden asemaa valinnanvapauden lisääminen ei edistä millään tavalla, kun heidän pitäisi pystyä vertailemaan itse palveluntuottajia saadakseen tarvitsemansa hoidon. Kun kaiken lisäksi esityksessä erikseen annetaan asiakasseteli palveluntuottajille sekä henkilökohtaisella budjetilla tarjottavien palvelujen tuottajille mahdollisuus kieltäytyä ottamasta asiakasta vastaan, onkin hyvin mahdollista, että heikoimmassa asemassa oleville, eniten palveluita tarvitseville asiakkaille todellinen valinnanvara jäisi hyvin kapeaksi. On todennäköistä, että yksityiset palveluntuottajat pyrkisivät lakiesityksen mahdollistamissa rajoissa hoitamaan vain ne potilaat, jotka ovat keskivertoa helpompia ja halvempia hoitaa ja jättää kalliimpaa tai

4.4.2018

vaikeampaa hoitoa vaativat asiakkaat julkisen terveydenhuollon asiakkaiksi.

On selvää, että julkisen terveydenhuollon ongelmiin on puututtava. Tämä esitys ei kuitenkaan ratkaise niitä millään tavalla. Muutos pelkätään muutoksen vuoksi ei ole järkevää, jos lopputulos tiedetään jo ennalta huonoksi. Päätösvallan siirtäminen kauemmas asiakkaista, yksityisen sektorin kermankuorinnan mahdollistaminen ja byrokratian lisääminen eivät ratkaise ongelmia, vaan lisäävät niitä entisestään.

Kiitos.

Valtuutettu Said Ahmed

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut sekä hyvät helsinkiläiset ja koko Suomen kansa.

Ei eriarvoistavalle sotelle eli ei hallituksen sote- ja maakuntauudistukselle. Olemme tänään historiallisessa valtuustossa, ja olen iloinen siitä, että olemme suurimman osan tässä salissa istuvien päättäjiemme kanssa samaa mieltä. Hallituksen sote ei lupaa hyvää helsinkiläisille. Moni palvelu uhattuna, kuten lähineuvolat. Jos asuu vaikka Kontulassa tai Itä-Helsingissä, pitääkö lähteä lastenrattaiden kanssa vaikkapa Helsingin keskustaan? Myös mielenterveyspalvelut, nuorten sekä maahanmuuttajien palvelut ovat tässä uhattuina. Pelkona on myös eriarvoisuuden lisääntyminen. Tänään luulen, että tämä päätökseni on tärkeä Helsingin lisäksi myös sydämeni kodille Kontiolahdelle. Eli tässä ollaan koko Suomen asiaa ajamassa, ei vain helsinkiläisten asiaa. Tämä on koko Suomen etu.

Toinen erittäin huolestuttava asia demokratian kannalta ja myös oikeasti naurettavaa on, että sama henkilö voi istua täällä meidän kanssamme kaupunginvaltuutettuna, tuolla eduskunnassa, hallituksessa ministerinä ja myös tulevaisuudessa maakuntavaltuutettuna. Minä kysyn, miten sinä kerkiät vastuullisesti hoitamaan näitä asioita. Nyt jotain rajaa.

Kiitos.

Valtuutettu Saxberg

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

4.4.2018

Helsinki ei voi olla eduskunnan pikkuparlamentti. Näin kirjoitin lehdessä valtuuston edelliskertaisen valinnanvapauslausuntoon liittyvän käsittelyn jälkeen. Yhden kaupungin valtuustohan ei voi ajatella päättävänsä koko maan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Tänäankään me emme ole täällä eduskunnan pikkuparlamentti, mutta vastustamme hallituksen esitystä kuin yksi iso oppositiopuolue. Olemme pormestari Vapaavuoren johdolla rohkeasti ottaneet oikeuden älähtää, kun hallituksen esitys kalahtaa, ja nyt se kyllä Helsinkiin kalahtaa ja aika kipeästi. Vihervasemmiston puheista jo tuossa selvisivätkin pahimmat uhkakuvat siitä, miten helsinkiläisten palveluiden taso olisi laskeva ja palvelumaksut nousevia. Aivan samaa meiltä.

Helsingille asetettu paine tuottaa kolmasosa koko hallituksen kaavaillemasta säästöpaketista on vain kohtuuttoman suuri. Kun kohtuuttomiin säästöpaineesiin lisätään vielä todellinen uhka siitä, että maakunnat eivät pysy tiukoissa budjeteissaan ja että helsinkiläiset työssä käyvät veronmaksajat ja pienet yrittäjät tulevat olemaan muiden maakuntien rahanpumpukoneisto, on ihan selvä peli, ettei uudistus ole Helsingin kannalta imarteleva hanke. Nyt kyllä Helsingin valtuuston sietääkin älähtää. Ei tarvita kristallipalloa huomaamaan, että esitetty uudistus ei tule tuottamaan hallituksen aikomia säästöjä. Päinvastoin. Keskeisin säästöjä tuova vipuvoima olisi kilpailu yksityisten ja julkisten terveyspalveluita tuottavien yritysten välillä. Lisäksi tarvitaan tervettä kilpailua yksityisten palveluntarjoajien välillä, ja tämä kaikista kokoomuksen alkuperäisistä aikomuksista huolimatta ei nyt eduskunnan valiokunnissa lausunnolla olevassa mallissa toteudu.

Olen huolissani pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksista tehdä voittoa sote-palveluiden tarjoajina. Uskoin aiemmin, että valinnanvapausmalli notkeuttaa esimerkiksi vanhusten kotiin saamia pienten yritysten tuottamia palveluja ja parantaa pk-yritysten jalansijaa sote-markkinoilla, mutta ei se tee sitä vaan se on päinvastoin. Uudistus luo rajoitteita sote-alan pk-yritysten toiminnalle ja hankaloittaa uusien yritysten syntymistä. Sosiaalihuollon ohjauksen ja neuvonnan tuottamiselle nyt esitettyjen vaatimusten vuoksi ei ole käytännössä mahdollista, että pienyritykset voisivat toimia sote-keskuksina. Lisäksi maakunnille ei ole esitetty sellaista vastuusta palvelumarkkinoiden toimivuudesta, jollaista Helsinki strategiassaan linjaa, mutta toisaalta onko nyt meidän strategisilla linjauksillamme väliä, kun valta hoitaa omat sote-palveluasiamme viedään nyt pois? Silti sote-markkinat ja alan työntekijät ovat odottaneet ratkaisua jo ihan liian kauan. Meillä on varmasti myös kansanedustajia, jotka ovat odottaneet terveysjätteihin aukeavia johtajapaikkoja jo liian kauan. Kansalaisten terveys tuntuu olevan jälleen keppihevosenä vaalitaistossa puolueiden sisällä ja puolueiden välillä. Nähtäväksi jää, onko tässä kamppailussa nyt kyse eduskuntavaa-

4.4.2018

limenestyksestä vai maakuntavaalimenestyksestä vai molemmista. Toivon jälkimmäistä, sillä eduskunnan olisi nyt vastuutonta jättää ottamatta askel koko maan sote-palveluiden kehittämiseksi. Vaikka helsinkiläisten asialla seison hyvillä mielin tämän käsillä olevan maakuntamallin lynkkauksen takana. Tällainen sote-malli on ilmeisesti nyt paras, mihin tämän maan demokratia kykenee.

Me emme nytkään ole eduskunnan pikkuparlamentti, mutta harras pyyntöni kansanedustajille vielä loppuun on seuraava: uudistusta ei saa tehdä pienten suomalaisten yrittäjien palvelutarjonnan ja terveen kilpailun mahdollisuuksia polkien eikä siten, että perusterveet helsinkiläiset joutuvat maakunta-soten lapsentautien maksumiehiksi. Hashtagit ovat yrittäjät, yhtiöittäminen, kilpailu ja budjettivastuu.

Kiitos.

Valtuutettu Yanar

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisat kanssavaltuutetut, helsinkiläiset ja koko Suomen kansa.

Suomen hallitus lähti hallituskauden alussa tavoittelemaan sote-uudistusta, ja tulos on tämä huono kokoomuksen ja keskustan lehmänkauppa. Itse istun eduskunnan valtiovarainvaliokunnassa, ja on tästä asiasta käyty keskustelua aika pitkään. Olen kuunnellut paljon tätä keskustelua. Käydään läpi, mitkä olivat hallituksen tavoitteet tässä sote-uudistuksessa. Yksi oli terveyserojen kaventaminen, kaksi kustannusten hillitseminen, kolme palveluiden integraation parantaminen. Tässä voisi esittää vastakysymyksen, toteutuvatko nämä tavoitteet. Eivät todellakaan täyty.

Avataan esimerkiksi kustannusten hillintätavoitetta. Hallituksen esityksessä maakunnalle määritellään rahoituksen taso, eikä tästä rahoituksesta voi joustaa. Mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa, että riskinä on se, että valtion antama rahoitus maakunnalle ei tule välttämättä riittämään. Tämä on todennäköistä. Voidaan joutua tilanteeseen, jossa Helsingissäkin joudutaan ehkä nostamaan asiakasmaksuja tai palveluiden karsintaa joudutaan – toivottavasti ei mutta ehkä – tekemään. Mallin raamit on ylhäältä annettu, joten maakunnan välineet vaikuttaa kustannuksiin ovat rajalliset. Lisäksi outoa tässä mallissa on myös se, että se ei kannusta siihen, että maakunta pyrkisi hoitamaan sote-menonsa alle valtion antaman rahoituksen. Tämä ei kannata maakunnalle. Se on myös iso ongelma. Maakuntien toimivaltaan tulee muun muassa soten lisäksi myös elinkeino- ja työllistämispalvelut ja muitakin asioita. Tule-

4.4.2018

vatko jatkossa polvileikkaukset kilpailemaan työttömien aktivointitoimia vastaan tässä uudessa tilanteessa? Se on hyvä kysymys. Se on todella hurja tilanne. Hallitus on lisäksi puhunut siitä, että kilpailun lisääntyminen toisi säästöjä. Asiantuntijat ovat sitä mieltä, että tämä tilanne voi jopa johtaa siihen, että kilpailijoita on yhä vähemmän, koska suuret yksityiset toimijat voivat valloittaa markkinat. Meillä on riskitilanne, että kilpailua ei esiinny. Mistä nämä kustannussäästöt syntyvät tässä tilanteessa?

Lisäksi on toki mysteeri, miten hallitus aikoo vastustaa aggressiivista verosuunnittelua, millä keinoilla yritetään saada tämä homma läpinäkyväksi. Kannusteet ovat lisäksi pielessä. Malli kannustaa yksityisiä tarjoajia asiakkaiden valitsemiseen eli kerman kuorintaan eikä esimerkiksi kannusta ennaltaehkäisyyn. Sen sijaan se kannustaa yksityisiä toimijoita siirtämään heille paljon maksavat potilaansa julkisen puolen erikoissairaanhoidon. Tämä uudistus mitä se tarkoittaa Helsingille ja Uudellemaalle? Viime kuussa tässä samassa salissa Uudenmaan maakuntavaltuustossa budjettijohtaja Markus Syrjänen esitteli tekemiään laskelmia. Minulla ei ole kauheasti nyt aikaa tämän läpikäymiseen, mutta kyse on noin 5 %:n vajeesta. Puhutaan 200–400 miljoonan euron vajeesta. Se on hurja tilanne.

Sanon lyhyesti tähän loppuun, että nyt katseet kääntyvät helsinkiläisiin edustajiin hallituspuolueissa, joita täällä ei valitettavasti tässä salissa tälläkään hetkellä ole. Eduskunnassa kokoomus näyttää vievän lehmänkauppaansa eteenpäin pormestarin kritiikistä huolimatta, ja toivon vakaasti, että tällaista virhettä ei tehdä.

Valtuutettu Harjanne

Arvoisa puheenjohtaja. Arvon valtuutetut.

Aiempien puheenvuorojen jatkoksi haluan vielä painottaa sitä, millaista demokratian ylenkatsomista hallituksen kaavailema uudistus ja sen tarjoama marssijärjestys edustaa. Vaalit eivät ole vain jokin pakollinen paha. Ne ovat se paikka, jossa demokratia toteutuu. Se että lait säädettäisiin kesäkuussa ja vaalit pidettäisiin lokakuussa, on yksinkertaisesti vastuuton ajatus. Sen ei pitäisi olla edes vaihtoehto vakaassa demokratiassa. On helppo kuvitella, että niiden lopputuloksena meillä on maakuntavaltuustoja, joiden legitimitetti on hyvin kyseenalainen alhaisen äänestysinnon ja kiireessä kasattujen vaalien takia. Sekään ei auta asiaa, että näissä valtuustoissa istuu lähes varmasti ristiin rastiin kansanedustajia ja kunnanvaltuutettuja. Vaikka ilman verotusoikeutta valta on vähissä, ovat nämä ensimmäiset maakuntavaltuustot erittäin kriitti-

4.4.2018

sessä asemassa, kun uusi hallintohimmeli ottaa ensimmäisiä askeliaan samalla, kun kaupalliset toimijat kärkevät innolla kuorimaan kermoja. Koko tämä kaaos ollaan petaamassa erittäin niukalla enemmistöllä kyseenalaisesti kasassa kikkailu hallituksen toimesta viime kädessä tiukan puoluekurin voimalla. On ironista, että nimenomaan politiikan ulkopuolelta tullut insinöörijärjen nimiin vannova pääministeri laittaa arvovaltansa peliin juuri tämän valtopoliittisen diilin puolesta. Mitään pakottavaa syytä liittää tämän uudistuksen kohtalo hallituksen kaatumiseen ei sinänsä ole.

Vaikka olisin täysillä nyt tämän esitetyn maakuntamallin puolella – mitä en todellakaan ole, ja täällä on esitetty jo monta kymmentä hyvää syytä, miksi näin – en voisi hyväksyä tätä, mitä on tapahtumissa ja sitä, miten se ollaan tekemässä. Siksipä kiitos valmistelijoille ja kaupunginhallitukselle hienosta lausunnosta tärkeässä paikassa. Toivottavasti tätä salia oikeasti kuunnellaan. Toivottavasti vastuunsa kantavat päättäjät nousevat esiin ja toivottavasti esitys torpataan. Jatketaan soten ja Suomen erilaisten alueiden kehittämistä siitä.

Valtuutettu Kivelä

Puheenjohtaja. Valtuutetut.

Keskityn vielä kahteen asiaan. Ensinnäkin tähän sote-uudistukseen siitä, että kun tässä maassa ollaan tekemässä näin historiallisen laajaa sosiaali- ja terveystalouden uudistusta, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ei voi olla mitään muuta kuin aivan varmasti todennettu lopputulos. Eriarvoisuus sote-puolella on aivan selkeä ongelma, ja eriarvoisuuden vähentäminen on muutenkin kaiken oikeudenmukaisen ja sosiaalisesti kestävä yhteiskuntapolitiikan keskeinen tavoite. Kun terveyserojen kaventaminen on myös uudistuksen alkuperäisiä tavoitteita, silloin täytyy olla jonkinlainen käsitys lopputuloksesta ja kyky osoittaa, että tähän uudistus johtaa eli että terveyserojen kaventaminen toteutuu. Nyt ei näin kuitenkaan ole. Nyt eriarvoisuus ja hyvinvointierot ovat edelleen yksi tämän esityksen räikeitä ongelmakohtia. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestön Soten tekemän tuoreen sosiaalibarometrin kyselyn mukaan kuntien sote-johtajista vain 7 % luottaa siihen, että sote-uudistus vähentää ihmisten terveyseroja. Nämä arviot sote-uudistuksen onnistumisesta ovat merkittävästi heikentyneet viime vuodesta. Hallituksen esitys tulee kasvattamaan väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Tämä ei yksinkertaisesti ole hyväksyttävää.

Toiseksi haluan kyseenalaistaa tämän koko uudistuksen legitimitetin, niin kuin täällä ovat muutkin jo kyseenalaistaneet – ja varsinkin suh-

4.4.2018

teessa päätöksen merkittävyyteen. Eduskunnassa mahdollinen tuki on muutamien edustajien varassa. Hallituksessa on 2 puoluetta, jotka ovat taipuneet koplataksaan keskenään maakuntamallin ja valinnanvapauden kanssa tämän vaihtokaupan. Sen lisäksi hallituksessa on puolue, jota yksikään ihminen ei ole äänestänyt. Kun tässä maassa tehdään näin suuri, historian suurin hallinnon uudistus, lopputulosta ei voi viedä päätökseen näin pienellä enemmistöllä ja olemattomalla mandaatilla. Kiitän Helsingin laajaa rintamaa siitä, että me sanomme nyt ei tälle uudistukselle. Sen lisäksi kannustan kaikkia muitakin kaupunkia ja kuntia mukaan kaatamaan hallituksen esitystä.

Valtuutettu Nordström

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Tämä melko yksimielinen keskustelu täällä kertoo kyllä asian vakavuudesta. Kuten pormestari Vapaavuori totesi, on mielestäni aivan käsittämätöntä, että olemme tekemässä historiallista näin suurta mullistusta ilman että meillä on todellista käytännön tietoa siitä, mitkä tämän yhdenvertaisuus- ja kustannusvaikutukset ovat. Me sosiaali- ja terveyslautakunnassa olemme useaan otteeseen eri lausuntovaiheissa todenneet nämä suuret ongelmat, jotka on hyvin tänään myös tuotu esille. Ne ongelmat eivät todellakaan ole poistuneet, ja niistä 2 ovat ylittäneet muiden: raha ja heikoimmista huolehtiminen.

Ensinnä rahasta. Valinnanvapaus on kaunis ajatus toki, mutta maksaa, kuten apulaispormestari Vesikansa hyvin meille todisti. Miettikää esimerkiksi Kela-korvattujen hammashoidon kustannusten siirtymää. Samalla valtio ohjaa vain tietyn summan rahaa, joka vielä Helsingissä ei ota huomioon erityispiirteidemme kustannuksia. Käytännössä ilman maakunnan verotusoikeutta meillä ei todellisuudessa ole enää mahdollisuutta päättää lisäpanostuksesta hyvinvointiin, esimerkiksi mitä Helsingissä on monessa otteessa tehty.

Kustannukset kun luultavasti kasvavat tai ainakaan missään tapauksessa eivät leikkaannu, ainoat keinot vastata kustannuksen kasvuun ovat, kuten todettu useaan otteeseen täällä, asiakasmaksujen nosto tai palvelujen leikkaukset. Hyvästi tosiaan Helsingin ilmaisille terveyskeskuskäynneille. Mikä on mielestäni todella oleellista, ei ole näyttöä siitä, että palvelumaksut saisivat ihmisiä jättämään nimenomaan tarpeettomia käyntejä pois. Päinvastoin luultavasti vain lisäävät palvelumaksut terveyseroja. Luodaan rakenne, joka maksaa ja siten pakottaa säästämään nimenomaan vaikuttavista palveluista, joita nyt tuotetaan kustannustehokkaasti. Onko hallitukselle tärkeämpää hallintorakenne kuin hy-

4.4.2018

vinvointi? Tosiaan jos Helsingissä ollaan, samalla katsotaan tänne, ja kuten tässä apulaispormestari Vesikansa totesi, olemme lähestyneet Kuusikkokuntien kustannuksia viime vuosina. Lisäksi meidän kustannuksemme eivät ole todellakaan kasvaneet viime valtuustokaudella, mitä toki me sote-lautakunnassa olemme myös kritisoineet. Tältä osin me täytämme sote-uudistuksen tavoitteita jo toisin kuin itse esitetty sote-uudistus.

Toisekseen heikoimmista huolehtiminen. Tämä nykyinen esitys ei kasvanna hyvinvointi- ja terveyseroja. Toteutetaanko valinnanvapautta vain flunssapotilaille? Palvelut tulevat sirpaloitumaan, kuten kalvoista näemme, sote-keskuksiin, liikelaitoksiin ja myös asiakassetelituottajille. Päinvastoin meidän pitäisi keskittyä nimenomaan heikoimpien palveluihin, jotka saataisiin yhdestä paikasta, kuten me olemme täällä Helsingissä tehneet, mutta sote-uudistuksen jälkeen yhden luukun sijasta katsomme ja yritämme tihrustaa hallintohimmeliä, mihin mennä palveluja hakemaan. Kun lapsi tarvitsee apua, silloin ei voi olla kommunikatiokatkosta päiväkodin ja terveydenhoidon välillä. Kuka korvaa julkisen pakon jalkauttaa sote-keskuksiin palveluja? Kuten tosiaan todettu, Helsingissä me 2014 päätimme tehdä uuden verkkouudistuksen, jossa palvelut vietiin yhden katon alle hyvinvointi- ja terveyskeskuksiin, perhekeskuksiin ja monipuolisiin palvelukeskuksiin, joissa palvelut ovat senioreille. Siellä tosiaan ajatus on, että hoidetaan ihmiset moniammatillisesti yhdessä paikassa. Miten tälle käy sote-uudistuksen jälkeen? Hyvinkin nähtäväksi jää. Ainakin voimme unohtaa erilaiset erityispanostukset, joita täällä valtuustossa on tehty, kuten paperittomien terveydenhuolto.

Päivi Nerg totesi eilen Poliitikkaradiossa: "Olen vakuuttunut siitä, että ne tavoitteet, jotka on tälle hankkeelle asetettu, ovat oikeasti hyvät, sekä ne keinot, joita haetaan. Väitän, että niihin keinoihin joudutaan sitä mukaa, kun maakunnat lähtevät niitä toteuttamaan, niitten pitää arvioida ja sieltä varmasti löytyy korjattavaa." Aivan, todella korjattavaa riittää. Pysäyttäkää tämä rampoja maakuntia luova uudistus ajoissa.

Kiitos.

Valtuutettu Vepsä

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tuon teille terveisiä vajaa 2 viikkoa sitten olleilta sairaanhoitajapäiviltä. Sairanhoitajapäivät ovat suurin vuosittainen hoitoalan koulutustapahtuma, johon osallistuu tuhansia hoitoalan ammattilaisia ja opiskelijoita

4.4.2018

eri puolilta Suomea. Helsingin demarinaiset olivat laatineet pienen kyselyn, johon vastasi SDP:n standilla 131 hoitajaa tai hoitoalan opiskelijaa ympäri Suomea. Kysyimme, mitkä olisivat sairaanhoitajien mielestä tärkeimpiä tavoitteita sote- ja maakuntauudistuksessa. Kyselyn lisäksi kävin lukuisia keskusteluja aiheesta Messukeskuksen kohtaamisissa 2 päivän aikana. Huoli sote- ja maakuntauudistuksen onnistumisesta oli yhteinen.

Tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi asiakkaan, potilaan nostaminen keskiöön. Tämä onnistuisi enemmistön mukaan hallituilla pienillä sote-uudistuksilla ilman mittavaa hallituksen suunnittelemaa historiallista mullistusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut pitäisi säilyttää kunnissa, lähellä kuntalaisia, ja asiakkaan, potilaan polku pitää rakentaa helposti saatavilla olevilla tukijärjestelmillä. Lääkäriin on päästävä ajoissa. Lisäksi hoidon viivästyisestä aiheutuneiden seurausten kustannukset on tehtävä näkyväksi, jotta näitä kustannuksia voidaan huomioida hoitosuoritteiden kustannuksia arvioitaessa. Resursseja tarvitaan lisää, mutta hyviä toimivia käytäntöjä ei tule rikkoa. Sote-uudistuksen lähtökohtana pitää olla perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden vahvistaminen ja palveluiden saatavuuden lisääminen.

Tämä asia ei korjaannu maan hallituksen esittämällä mallilla. Monituottajamalli ja valinnanvapausehdotus rikkovat saumattomat hoitoketjut ja vaikeuttavat kokonaisuuden hallintaa sekä lisäävät kustannuksia. Erikoissairaanhoito, kuten on mainittukin, Suomessa on laadukasta ja tehokasta. Yhteinen huoli meillä hoitoalan ammattilaisilla oli hallituksen sote-mallilla mentäessä epävarmuus tulevaisuudesta, työnantajasta, työpaikoista, työpaikkojen säilymisestä, työmäärästä, alan palkkauksesta ja ehkä eniten sote-uudistuksen arvoalinnoista. Sosiaali- ja terveyspalveluilla on hankala hakea jättivoittoja etenkin vammaisten, lastensuojelun ja vanhusasiakkaiden hoivassa.

Lopuksi hoitoalan ammattilaisena ja valtuutettuna haluan kiittää pormestaria ja kaupunginhallitusta esitetystä Helsingin lausunnosta ja kannatan sen hyväksymistä.

Kiitos.

Valtuutettu Alametsä

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut ja kuulijat.

Uponneiden kustannusten kognitiivisen harhan vallassa luopumisesta tulee vaikeaa. Mitä enemmän johonkin on investoitu aikaa, vaivaa ja

4.4.2018

rahaa, ehkäpä myös poliittista mainetta joidenkin ystävien tapauksessa, sitä vaikeammaksi jarrun painaminen tulee. Tämä on ihan ymmärrettävä ilmiö, mutta jos rahaakaan ei säästy ja palvelut heikkenevät, on aika rehellistä tunnustaa, että sote- ja maakuntauudistuksen syyt ovat valuneet hiekkään. Kysehän on ihmisten hengestä, terveydestä, Suomen taloudesta vuosikymmeniä eteenpäin. Tämä ei ole leikin asia vaan vaikuttaa kaikkeen poliittiseen tulevaisuuteen ja tekemiseen täällä. Kaiken lisäksi hallitus painaa kaasua. Ei noudateta edes korkeimman hallinto-oikeuden kantaa ja pyydetä sote-mallista lausuntoa EU-komissiolta. Hallituksen esittämän sote-mallin hankaluudet koettelisivat koko maata, kuten täällä on todettu, mutta erityisesti suuria kaupunkeja, valtavaa ihmismassaa ja Helsinkiä. Leikkaukset osuisivat nimenomaan meillä tänne kaupunkiin, jota olemme pitkään rakentaneet paremmaksi palvelumaksuttomilla lääkärikäynneillä, nuorten ilmaisella ehkäisyllä, muilla tuilla kaupunkilaisille ja jatkuvasti parannetuilla kehittyvillä palveluilla. Paljon on vielä tehtävää, mutta romuttaminen ei ole järkevää.

Mutta nyt me voimme kääntää vielä venettä, kuten tässä on huomattu. Toisenlainen todellisuus on jo näköpiirissä. Huolella yli kunta- ja puoluerajojen rakentamalla järkevällä aikataululla voimme uudistaa tätä järjestelmää niin, että ihmiset olisivat siihen oikeasti tyytyväisiä. Meidän kannattaa ajatella terveyttä ja hoivaa investointina ja itseisarvona, ei pelkkänä kulueränä, jota tästä vain leikataan jollain tavalla, etenkin kun leikkaaminen ei tällä hetkellä vaikuta onnistuvan laisinkaan.

Tänään esiin nostettujen lukuisten ongelmien lisäksi on olemassa yksi, josta emme ole juurikaan puhuneet. Et varmaankaan jättäisi pohtimatta, kuinka polvileikkaukset ja sydänkirurgia, diabeteksen hoito Suomessa tarkalleen järjestetään. Miksi sitten mielenterveyden ongelmien hoito sivuutetaan liian usein vasemmalla kädellä? Sosiaali- ja terveysuudistuksen esityksen pykälässä 37 mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestämisvastuu jää edelleen epäselväksi. Suomalaisten fyysinen terveys on yhä parempi. Tässä hoitohenkilökunta, päättäjät, asiantuntijat ja suomalaiset itse ovat tehneet hienoa työtä. Myönteistä terveyskehitystä ei kuitenkaan ole nähtävissä suomalaisten mielenterveyden osalta. Tähän voitaisiin sote-uudistuksen avulla seuraavaksi panostaa. Mielenterveyden sairaudet ovat vakavia, jopa kohtalokkaita yksilöiden haasteita. Ne estävät koko Suomen kehittymistä. Tämä ei ole liioiteltu väite, vaikka se on ehkä tabu. Tämä on sellainen kysymys, mistä kannattaa näin ison asian yhteydessä puhua, koska mielenterveyden ongelmista kärsii elämänsä aikana joka toinen meistä. Joka toinen kärsii mielenterveyden häiriöistä, ja mielenterveysongelmien kustannukset Suomessa ovat vuosittain noin 6 miljardia euroa. Mielenterveys on yksi asia, jossa on toivoa saada aikaan suuriakin parannuksia ihmisten ar-

4.4.2018

keen Suomen tulevaisuuteen. Vähintäänkin on turvattava palveluiden laatu, alueellinen tasa-arvo ja saatavuus. Tämä tehdään velvoittamalla sosiaali- ja terveyskeskukset tarjoamaan mielenterveys- ja päihdepalvelut. Pitää samalla turvata psykoterapiahoito. Nämä ovat liian isoja asioita, jotta ne voitaisiin vain jättää auki ja jotenkin myöhemmin määriteltäväksi.

Tämän lisäksi terveysongelmien ennaltaehkäisyn vastuu ja keinot tulisi selvästi määritellä ja resursoida. Tällä menolla tätä sotea ei mielestäni kannata hyväksyä, koska tässä mallissa kannusteita niihin ei ole millään taholla. Ystävät, tässä olisi todellinen paikka lisätä ihmisten hyvinvointia ja säästää konkreettista rahaa. Sehän oli alkuperäinen syy, minkä takia tähän koko uudistamiseen on ryhdytty.

Kiitos.

Ledamoten Månsson

Tack, ordförande.

Jag hade tänkt, eftersom jag sitter i HNS' styrelse, tala om vård- och landskapsreformen från specialistsjukvårdens synpunkt.

Mutta koska näen, että yhtenä seuraavista puhujista onkin HUSin hallituksen puheenjohtaja, tyydyn esittämään siihen liittyen vain yhden retorisen kysymyksen: miksi pitäisi korjata sitä, mikä ei ole rikki? Meillähan on jo maakunta, joka hoitaa erikoissairaanhoidon ja joka on sellainen ala, että se vaatii maakuntatasoista kuntien yhteistyötä. Ei sitä pyörää tarvitse uudelleen keksiä. Sen maakunnan nimi on HUS.

Istället, eftersom jag inte säger mera om det, så tänkte jag ta fasta på det som Otso Kivekäs i sitt grupp-, i de grönas gruppanförande tog upp, det vill säga regeringspartiernas motiv.

Yleensähan sanotaan ja hänkin taisi sanoa näin, että keskusta saa vihdoin maakuntansa ja kokoomus saa nyt valinnanvapauden. Minä pikkuisen kuitenkin kyseenalaistaisin tämän teesin. Nimittäin keskusta ei suinkaan saa maakuntia, jotka olisivat itsenäisiä toimijoita, vaan keskusta saa nyt valtion talutusnuorassa kulkevia hallintohimmeleitä. Eivätkä kokoomus ja varsinkaan sen uusliberaalit saa mitään rajatonta valinnanvapautta vaan erikoissairaanhoidon jouduttiin järkisyistä rajaamaan valinnanvapauden ulkopuolelle. Nämäkään motiivit eivät kelpaa uudistuksen perusteluiksi.

4.4.2018

Onhan kolmaskin hallituspuolue, joka on tänään täälläkin ollut äänessä. Olen yrittänyt miettiä sinisten motiiveja. Vaikka kuinka olen yrittänyt, en ole keksinyt mitään muita motiiveja kuin Timo Soinin ja muiden sinisten ministereiden ja ministerisalkkujen pelastaminen. Kertokaa, siniset, mikä muu voisi olla teidän motiivinne pitämään kiinni. Tietysti voi sanoa, että perussuomalaisetkin olivat hallituspuolue silloin kun uudistusta alettiin suunnitella, mutta minä sanon perussuomalaisten kunniaksi, että se oli vähän eri uudistus. Silloin piti edetä asteittain, ja nyt kertaheitolla tehdään näin.

Surkea esitys Sipilältä, Orpolta, Soinilta, Terholta ja kumppaneilta. Sen sijaan tämä Helsingin lausunto on aivan erinomainen.

Valtuutettu Holopainen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos hyvästä puheenvuorosta.

Tosin nämä synkät rahoitusnäkymät uhkaavat kyllä myös erikoissairaanhoidon. Tätä me emme voi hyväksyä. Minusta on ihan anteeksiantamatonta. Luottamushenkilöt eivät voi hyväksyä ja ottaa sitä riskiä, että esimerkiksi näin runsaasti kysyntää kasvaviin syöpähoitoihin pääsisi nykyistä heikommin Uudellamaalla. Helsinkiläiset ovat antaneet vahvan viestin, että me emme tätä riskiä halua ottaa, mutta näyttää valitettavasti siltä, että maan hallitus on senkin riskin valmis ottamaan. Kun palvelutarve kasvaa ja rahoitusta siirretään perusterveiden listautumiseen, mutta samalla sote-rahoituksen kasvua aiotaan hillitä miljardilla eurolla Uudellamaalla seuraavan 10 vuoden aikana, jostain nämä leikkaukset tulee tehdä.

Kokoomuksen Petteri Orpon viesti on myös hyvin epäselvä, koska hän on luvannut myös julkisesti, että kovatasoinen ja kustannustehokas erikoissairaanhoidokkaan ei ole turvassa vaan sitä pyritään jakamaan markkinoille yhä enemmän asiakassetelipakon ruuvien avulla. Maakunnathan voivat avata tätä laajemmin erikoissairaanhoidon. Minulle ei ole selvinnyt, mikä tämä Petterin visio on.

Valtuutettu Enroth

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät kuulijat.

Olen ollut 20 vuotta Helsingin kokoomuksen valtuustoryhmässä ja tyytyväisyydellä katson tätä suurta yksimielisyyttä, joka tässä sote-lausunnon antamisessa on. Jo aikaisemminkin olette tehneet hyviä yk-

4.4.2018

simielisiä päätöksiä, esimerkiksi kunnallisveron alentaminen, mistä teille kaikille kiitos.

Helsingiläiset ovat tyytyväisiä nykyisiin sote-palveluihin. Ne ovat korkealla tasolla, monipuolisia ja lähellä. Meillä on jo se, mihin muu maa pyrkii. Me emme saa sotesta lisäarvoa, vaan meille on tulossa siitä lisämaksuja lisääntyvästä byrokratiasta ja resurssien hukkaamisesta. Helsinki on kehittänyt sote-toimintojaan jatkuvasti ja systemaattisesti, ja ne ovat meillä edullisia. Niitä ei pystytä tällä uudella mallilla parantamaan.

Vaarana on myös, että helsinkiläisten palveluja karsitaan. Tällöin palvelut siirtyvät kauemmaksi, ja mitä enemmän ihmisiä on yhden laitoksen varassa nykyisten laitosten sijasta, merkitsee se jonojen kasvamista. Tästäkään nykymalli ei meitä pelasta. Palvelut siirtyvät kauemmaksi. Menetämme hyvät lähipalvelumme on seurauksena nykymentä. Helsingin erityisolosuhteet on otettava huomioon uudistusta tehtäessä. Nykyisten mallien mukaan se ei toteudu. Kannatan kaupunginhallituksen esitystä sote-lausunnoksi.

Kiitos.

Valtuutettu Urho

Hyvät valtuutetut.

Ilta on ollut pitkä ja jännittävä. En käy läpi tämän maakuntasotelakiesityksen vaiheita. Täällä on käyty ne hyvin. En myöskään ota kantaa erityisesti erikoissairaalan-, yliopistollisen, Helsingin yliopistonkin kruunun, jos tutkimusta tai ulkopuolista rahoitusta verrataan HUSin asemaa tässä uudistuksessa. Se tulee olemaan nyt kirjoitetun lakiesityksen mukaan aivan auki. Opetuksen ja tutkimuksen rahoista puuttuu 100 miljoonaa. Tämän totesivat maakuntavaltuuston kokouksessa myös vastaavat virkamiehet ja valmistelijat.

Otan yhden esimerkin tästä sote-maakuntavalmistelusta, joka on jo mennyt eteenpäin. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli 4 valtakunnallista yhtiötä: hankintayhtiö, sote-hankintayhtiö. Se peruttiin, koska se oli mahdoton. Sitten tuli toinen hankintayhtiö, henkilöstö-taloushallinto. Sen valmistelu peruttiin, mutta kolmas, SoteDigi oy on perustettu. Sen toiminta laajamittaisesti niin kuin se nyt on nähty ja purettu tulee estämään alueellisen kehittämisen ja yhteistyön kuntien, yritysten, korkeakoulujen kanssa.

4.4.2018

Kerron vähäsen. Perustamiskirjassa SoteDigin tehtävänä on vastata kansallisesti koko maassa kehitettävien sosiaali- ja terveydenhuollon uusien digitaalisten hankkeiden toteuttamista. Tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon tietointegraatio, tiedolla johtaminen, asiakkaan itsepalveluiden ja työvälineiden kehittäminen, käyttöönottopalvelut ja kaikki tämä kansallisesti. Yhtiön omistavat nyt maakunnat ja valtio. Meillä on Helsingissä paljon mahdollista jatkossa. Yhtiön tarjonta on rajattu palveluiden kehittämisen osalta vain maakunnille. Se jättää toteutuessaan ulkopuolelle yksityisen ja kolmannen sektorin kunnat ja alueen yliopistot. SoteDigi sisältää sellaisia valuvirheitä ja rajoitteita, että me emme voi päästää sitä asemaan, jossa se vähentää eri toimijoiden mahdollisuuksia. Emme kai me nyt perusta tänne digialalle valtionrautateitä monopolina koko maahan, mahdollisesti Ouluun erityisesti kehittämään?

Helsingissä on tällä hetkellä erittäin paljon toiminut digitaalisten palvelujen kehittämisen yhtiö Forum Virium. Uudet palvelut tehdään yhdessä yritysten kanssa, ja viimeaikaisissa hankkeissa yhdistyvät yhä useammin hyvinvointipalvelut ja kaupungin digitaalinen infra. Kun puhutaan soten säästöistä, siellähän koko ajan vedotaan, että juuri nämä digipalvelut ovat säästön kohde. Ne jotka meillä on alustoina tehty kilpailutustusti ja meidän helsinkiläisten tarpeista, ollaankin viemässä johonkin kansalliseen yhtenäisesti laitettavaan alustaan. Ei niin että siinä olisi eri partnerit. SoteDigin kesken oleellisin ero on nyt se, että Forum Viriumissa ratkotaan julkisen sektorin ongelmia, mutta ratkaisut tehdään yhdessä yritysten kanssa. Tällä on myös laaja yhteistyö EU-puiteohjelman kanssa jo käynnissä. Ei tätä valmistelu ole vielä ottanut kovinkaan paljon huomioon, ei ainakaan viime viikolla saamieni tietojen puolesta. Vastaava toiminta on HUSissa CleverHealth Network -systemissä. Tehdään yritys-yhteistyössä uudet urauurtavat terveydenhuollon palvelut. Meillä on täällä jo tulleet yhtiöt, muun muassa ICT-yhtiöissä IBM:n Watson Center. Meillä on GE:n kehityskeskus. He ovat tulleet kaikki tänne siksi, että meillä on erinomaiset potilastiedot ja sairaala toimivassa yhteydessä. Tätäkö vietäisiin valtakunnalliseen alustaan ja keskitettyyn toimintaan? Ei käy.

Valtuutettu Haatainen

Arvoisa puheenjohtaja.

Olen ollut tässä sote-uudistuksen eri vaiheissa niin asiantuntijajäsenenä kuin poliittisena päättäjänä, ja minun täytyy sanoa, että tämä nyt kässämme oleva mammutti on sellainen kokoluokaltaan, että sitä on mahdoton sulatella eikä se voi edetä. Tämä on niin suuri ja valtava

4.4.2018

mullitus, reformikokonaisuus, että sitä ei voi edes palasina syödä. Siitä syystä aivan oikein tämä täytyy pystyä pysäyttämään. Täällä on todettu, että sote-uudistus ei tuo mitään lisäarvoa helsinkiläisille. Itse nimitän tätä valinnanvapausmallia raha seuraa asiakasta -malliksi. Se on minusta keskeinen rikkova elementti. Pahimmillaan se rikkoo näitä jo toiminnassa olevia toimivia kokonaisuuksia, joissa palvelukokonaisuudet toimivat yhteen. Sitä kutsutaan integraatioksi. Tämä uudistus myös vaikeuttaa niiden ihmisten arkea, jotka ovat riippuvaisia laajasti erilaisista yhteiskunnan palveluista. Se heikentää heidän kykyään saada kunnollisia palveluita, mutta se heikentää myös yhteiskunnan mahdollisuutta turvata näitten heikossa asemassa olevien ihmisten elämää niin että se on edes siedettävää. Emme pysty järjestämään toimintoja enää parhaalla mahdollisella tavalla, vaikuttavimmalla ja kustannustehokkaimmalla tavalla.

Täällä HUSin hallituksen puheenjohtaja aivan oikein totesi, että opetuksen ja tutkimuksen rahoituksesta puuttuu 100 miljoonaa. Nyt hallitus käyttää tämän valinnanvapausmallin eli raha seuraa potilasta -mallin pilotointiin 100 miljoonaa euroa rahaa. Tällä pystyisi palkkaamaan 1 000 lääkäriä. Kun moni on pitänyt sitä ongelmana, että ihmiset eivät pääse perusterveydenhuollossa riittävän nopeasti kiireettömässä hoidossa lääkäriin, aivan yksinkertainen järjestely palkkaamalla lääkärihoitajapareja sinne, missä pääsyssä on ongelmia, olisi ollut huomattavasti helpompi ratkaisu kuin tehdä tällainen massiivinen sote-maakuntauudistus. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta tarvitaan koko ajan, ja me tarvitsemme sitä. Alueellahan on tehty paljon: Eksote mallina Etelä-Karjalassa – integroitu toimiva kokonaisuus, säästöjä saatu aikaan ja laatua pystytty parantamaan. Siun sote Pohjois-Karjalassa ja niin edespäin. Tämä on jo liikkeellä ja on hyviä kokonaisuuksia tehty. Nyt nämä tullaan rikkomaan raha seuraa asiakasta -järjestelyllä, ja se on minusta väärin. Se on yhteiskunnan varojen haaskaamista. Eniten ihmettelen tässä sitä, että kun olen luottanut siihen, että kokoomuksessa sentään vahdittaisiin kukkaronnyörejä niin kuin minäkin haluaisin vahtia kukkaronnyörejä, että ne rahat, joita käytämme, meidän veronmaksajien rahat, käytetään viisaalla tavalla. Nyt kokoomuksessa ollaan ajamassa mallia, joka avaa sellaiset hanat, joita kukaan ei pysty enää hallitsemaan. Se on minun mielestäni vastuuttomin osa tässä. Tässä avataan myös pakolliset asiakassetelit. Se on toinen asia. En ymmärrä, että jos tällainen maakunta- tai sote-alue tulee, miksi sen ei anneta itse päättää siitä, millä tavalla se käyttää ulkopuolisia palveluntuottajia. Tänne tulee nyt tämän kautta markkinoille laajasti monikansallisia yksityisiä terveysfirmoja, ja ne ovat valtakunnallisia. Niillä on laajat juristijoukot näitä sopimuksia tekemässä, joita 18 maakuntaa, pienimmät oman asuinalueeni itäisen Helsingin asukasluvun määrän kokoisia maakuntia, tulevat näitä sopimuksia tekemään.

4.4.2018

Valtavia riitoja tullaan näkemään, jos tämä malli eteenpäin menee. Siitä syystä tämä Helsingin kaupungin lausunto on hyvä. Toivottavasti se ehtii ajoissa. Minusta tämä on nyt poliittisen prosessin kysymys, että tämä saadaan pysäytettyä.

Valtuutettu Raatikainen

Arvoisa puheenjohtaja.

Sote-laatikoiden uudelleenpiirteleminen organisaatiokaavioon ei ratkaise mitään. Oikeassa maailmassa henkilöstön määrän suhde asiakasmäärään ratkaisee, eli tarvitaan tekeviä käsiä ja ajattelevia aivoja. Siksi koko uusi sote-malli on utopia eikä perustu todellisuuteen. Kannattaa muistaa näitä vanhoja sanontoja. Jos joku vaikuttaa siltä, että se on liian hyvä ollakseen totta, se ei ole yleensä. Minä tosiaan toivon, että eduskunnassa edes helsinkiläisten näitten oikeiden, varsinaisten hallituspuolueiden eli kokoomuksen ja keskustan kansanedustajat tulisivat järkiinsä ennen kuin tekevät suuremman virheen kuin Malmin lentokenttä. Supparipuolue sinisistä en viitsi sanoa mitään. Kuulin Sampo Terhon niin sanotun hyvää yötä demokratia -puheen. Se on menetettyä kauraa kyllä.

Vielä lopuksi pitää muistaa se, että hullu ei ole se, joka pyytää vaan se joka maksaa. Kannatan voimakkaasti Helsingin kaupunginhallituksen lausuntoa.

Valtuutettu Hillman

Arvoisa puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Elämme historiallisia hetkiä – senkin lisäksi, että olen tässä ensimmäistä kertaa puhumassa, mutta onhan tässä nyt muutakin. Tarkastelen tätä...

Välihuuto!

Ota tuki. Saa kuvata. Hallinnon lisäys ja sosiaali- ja terveystalouden soveltamishanketta hiukan toisesta näkökulmasta. Luen lyhyen otteen hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveyshuollon järjestämisen uudistusta koskevaiksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi:

4.4.2018

”Perustettavat maakunnat muodostavat kokonaan uuden hallinnon tason, ja siten vaikutuksia voidaan arvioida monelta osin vasta myöhemmin. Vaikutukset riippuvat merkittävästi siitä, millaiseksi maakuntien toiminta ja muun muassa toimielin- ja päätöksentekorakenteet muodostuvat ja missä määrin maakunnissa otetaan käyttöön lain mahdollistamia osallistumis- ja vaikuttamistapoja ja miten niitä eri maakunnissa sovelletaan. Uuden hallinnon tason perustamisen vaikutukset demokratiaan kytkeytyvät myös siihen, missä määrin maakunnan asukkaat kiinnostuvat vaikuttamisesta ja haluavat osallistua maakunnan toimintaan.”

Tämä kuulostaa demokratian ja kansalaisten osallistamisen näkökulmasta lähinnä pelottavalta. Poliittika demokratian käyttöliittymänä, kuten hyvin tiedämme, on heikentynyt heikentymistään. Kiinnostus politiikkaan osallistumisesta kohtaan on vähentynyt jatkuvasti. Tämä ei tarkoita missään tapauksessa sitä, että kiinnostus omaa asuinympäristöä tai omaan elämään liittyvään päätöksentekoon olisi jotenkin heikentynyt. Päinvastoin. Poliittisten puolueiden tulevaisuus tässä näkökulmassa on lähivaikuttamisessa. Poliittisten puolueiden tulevaisuus on lähivaikuttamisessa, siinä, että puolueet ymmärtävät vähitellen tarjota matalan kynnyksen vaikuttamisen kanavaa suomalaisten omaa elinpiiriä ja lähiympäristöä koskeviin asioihin. Nyt tällä hetkellä suurin osan politiikoinnista perustuu vanhoihin saagoihin. Kukaan ei ymmärrä käytännössä byrokraattien julkilausumista yhtään mitään, mikä ei varmasti ole omiaan myöskään lisäämään ihmisten kiinnostusta asioihin. Se on liian vaikeaa. En ymmärrä, en osallistu.

Maakuntauudistus tulee nyt tuhoamaan tämän kehityksen. Se etäyttää paikallisen päätöksenteon hallintoröittäen ja poliittisten broilerin kuplaan, johonkin maakuntatason hallintorinkiin jossakin, jota kourallinen valtakunnan päättäjä ohjailee. Maakuntauudistus on hallinnollinen katastrofi, joka riistää jokaiselta suomalaiselta merkittävän osan suvereni-teettia. Demokratia harvainvaltaistuu entisestään. Toki on tietysti niin että EU:n liittovaltiokehityksen näkökulmasta – täällähän on myös Euroopan parlamentin jäseniä paikalla – voi varmaan todeta, että huomattavasti helpompi on käskyttää 18:aa lyhyessä poliittisessa kiitollisuudenvelkanarussa olevaa maakuntapäällikköä kuin esimerkiksi tapella Vapaavuoren ja muutaman muun merkitystään kasvattavan kaupunkipäällikön kanssa.

Uudistus on nykymuodossaan hylättävä. Kannatan kaupunginhallituksen esitystä.

4.4.2018

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Hillman on ihan oikeassa. Laki on kirjoitettu sillä tavalla, että toimeenpano jätetään kokonaan niille ihmisille, jotka silloin ovat paikalla, kun sitä ruvetaan soveltamaan. Kansliapäällikkö, valtiosihteeri myös selittää, että helsinkiläiset pääsevät kokonaan eroon vanhuksista, koska heidät siirretään valtion vastuulle. Sitäkö me halusimme?

Valtuutettu Mohamed

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut. Rakkaat helsinkiläiset.

Minä olen syvästi pahoillani nähdessäni, miten sydämetön tämä hankekokonaisuus on ja miten julmasti se tulee kohtelemaan niitä, joiden asema on kaikkein huonoin. Vanha iskulause alkaa kuulostaa ajankohtaiselta: kapitalismin rattaat on voideltu työmiehen verellä. Työmiehen voisi vaihtaa sanaan vähäosaiset, koska niin pelottavalta tämä kansallisuusomaisuuden uusjako näyttää. Sote ja maakuntauudistus ovat molemmat huonosti valmisteltuja ja tulevat Suomelle kalliiksi. Tässä maassa on ollut kansainvälistä huomiota herättänyt terveydenhuolto. Se voi soten jälkeen olla taas kaikkien huulilla, kun hyvä romutetaan ja tilalle pystytetään sekava, syntyessään korruptoitunut, eriarvoistava ja veropohjaa rappauttava mekanismi. Kun johtava kokoomuspoliitikko uskaltaa sanoa, että sote uhkaa nostaa verorasitusta, voitte olla varmoja, että se nostaa verorasitusta. Jos tällä poliitikolla ei ole populistin leima vaan asiallinen maine, minä otan hänet vakavasti. On syytä olla huolissaan siitä, että soten seurauksena valtava määrä kansallisuusomaisuutta valuu taas kerran ulkomaille. Se kulkeutuu sekä pääomatulojen siirtoina veroparatiiseihin ja ulkomaisiin sijoituksiin tai ulkomaisten pääomasijoittajien ottamina pikavoitoina tästä kepun ja kokoomuksen tyhmyyksissään rakentamasta pajatsosta.

Keskisuomalainen pienen kunnan johtaja, joka on muuten keskustalainen, oli syvästi pahoillaan ja harmissaan maakuntauudistuksesta. Hän sanoi, ettei mitenkään kykene uuden hallintomallin työkalun yhtä joustavaan kuntalaisten palveluun kuin nyt. Esimerkiksi terveydenhuollon sairaalapaikkojen järjestelyllä oli kyetty pudottamaan verorasitusta yli 2 miljoonalla, vaikka se tiukasti lain ja asetuksiin säänneltyä. Paikalliselle yläasteelle oli hankittu kaikille lapsille tietotekniikkaa. Maakuntauudistuksen valmistelussa näyttää unohtuneen se fakta, että hallituksen tavoite oli byrokratian kaventaminen. Nyt hallintohimmeliä poistamisen sijaan rakennetaan uusia tasoja, jotka ovat aivan tarpeettomia. Samat

4.4.2018

poliitikot, jotka ovat valtuustoissa tai eduskunnassa, hoitavat samoja asioita kuin ennenkin mutta eri hallintoelimissä. Missä tässä säästetään, kysyn, hyvät ystävät. Ei missään.

Kiitos.

Valtuutettu Bogomoloff

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Vastustan aivan ehdottomasti hallituksen sote- ja maakuntahanketta sen nyt esitettyssä muodossa. Kannatan sen sijaan kaupunginhallituksen harkittua ja helsinkiläisistä välittävää kannanottoa – nimenomaan helsinkiläisistä välittävää. Me olemme Helsingin päättäjiä. Me olemme helsinkiläisten tänne äänestämiä. Olkaamme siis suoraselkaisesti heidän puolellaan.

Lopuksi totean vain – tämä puheenvuoro on nimittäin lyhyt, päinvastoin kuin jotkin toiset – että samanmielisten joukon suuri laajuus ilahduttaa minua kovasti.

Valtuutettu Nuorteva

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Keskustelussa sote-uudistuksesta ovat olleet esillä pääsääntöisesti riskit terveydenhuollon näkökulmasta. Paljon vähemmälle huomiolle ovat jääneet sosiaalipalvelut ja niiden lukuisat liitoskohdat sekä terveydenhuoltoon että muihin kunnallisiin palveluihin ja toimijoihin. Sosiaalipalveluiden kokonaisuutta ei ole sote-valmistelussa vielä kunnolla mietitty. Siksi lain säätäminen, ennen kuin lukuisiin avonaisiin kysymyksiin on vastauksia, on hätiköityä ja siihen liittyy paljon riskejä. Sosiaalipalvelut pitää ymmärtää omana palveluna, ei vain terveydenhuollon jatkeena.

Lastensuojelun laaja toimintakenttä on yksi esimerkeistä, joissa sote-uudistuksen vaikutuksia ei ole vielä riittävästi kartoitettu, ja lastensuojelun osalta lakiluonnos onkin vielä epätarkka. Lähtökohtaisesti lastensuojelu olisi valinnanvapauden ulkopuolella, mutta rajauksen laajuus on epäselvä. Palveluseteleiden kautta osa lastensuojelustakin olisi osana valinnanvapausmallia. Johtavana lastensuojelun sosiaalityöntekijänä toimiva ystävänä totesi, ettei hänellä ole vielä tietoa, miten lastensuojelu käytännössä toteutettaisiin sote-uudistuksen jälkeen. On huolestuttavaa, että käytännön toteutuksessa vastuussa olevat eivät tiedä, miten

4.4.2018

palvelut toteutetaan ensi vuodenvaihteen jälkeen. Lastensuojelussa on osittain kyse myös vastentahtoisesta palvelusta, ja silloin koko asiakkuus on joskus vastentahtoista eikä vanhemmilla ole osaamista ja voimavaroja ajaa lastensa etua tai tehdä valintoja siitä, missä lasten asiakkuus on. Sijaishuollon järjestäminen on yksi avonaisista kysymyksistä. Lastensuojelu toimii yhteistyössä koulujen, oppilashuollon ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Kouluissa yhteistyö opettajan, terveydenhoitajan ja kuraattorin välillä on tiivistä, etenkin tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Psykiatria erikoissairaanhoidon on rajattu sote-uudistuksen ulkopuolelle. Lastensuojelu ja erityisopettajat toimivat kuitenkin tiiviisti kytköksissä myös lasten- ja nuortenpsykiatrian kanssa. Koulujen oppilashuolto, opettajat, psykiatria ja lastensuojelu muodostavat verkoston, joka toimii yhdessä oppilaiden erityisten kysymysten parissa. Nyt kaikki oppilaan tukea yhteisissä verkostoissa valmistelevat asiantuntijat sirotellaan eri puolille. Myös kouluterveydenhuolto ja neuvolat siirtyvät maakuntiin.

Lastensuojelun asiakkaiden lisäksi myös muiden tukea tarvitsevien lasten ja nuorten tuki pirstoutuu eri puolille, ja väistämättä vaikuttavuus heikkenee. Eситetty malli pilkkoo yhden perheen tarvitsemat palvelut usean eri toimijan vastuulle. Se vaikeuttaa tiedonkulkua, heikentää neuvontaa ja ohjausta ja monimutkaistaa palvelupolkuja. Pahimmillaan palvelut muuttuvat tällä tavalla tehottomiksi ja entistä kalliimmiksi. Mitään arviointia muutoksen vaikutuksesta ei ole tehty, mikä on erittäin huolestuttavaa siihen nähden, että lakia ollaan säätämässä muutaman kuukauden kuluttua. Erityisen ongelmallinen malli on lapsille ja perheille, joilla on monenlaista palveluntarvetta, kuten lastensuojelun tuen tarvetta, vammaisuutta tai päihde- ja mielenterveysongelmia. Näillä perheillä ei ole voimavaroja puolustaa omia oikeuksiaan ja seilata eri organisaatioitten välillä. Peruspalvelujen tulee olla helposti saavutettavia, lähellä olevia matalan kynnyksen palveluja ja palveluketjujen on oltava toimivia.

Tästä sote-uudistuksesta puuttuu vaikutusten arviointi monella sektorilla. Myös lapsivaikutusten arviointi olisi tarpeen tehdä ja selvittää sote-uudistuksen ja valinnanvapausmallin riskit lukuisille erilaisille sote-palveluiden piirissä oleville ryhmille. Lastensuojelun monet avonaiset kysymykset ovat vain yksi esimerkki sosiaalipuolen sekä koko sote-sektorin yhteisistä rajapinnoista ja avonaisista kysymyksistä, jotka ovat vielä ratkaisematta.

On hienoa, että valtuusto on nyt puolustamassa sekä kaupunkilaisten että koko maan asukkaiden etua tilanteessa, jossa maan hallitus ei näytä siihen pystyvän.

4.4.2018

Kiitos.

Valtuutettu Juva

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Sille väitteelle, että tällä mallilla saataisiin aikaan jotain säästöjä, nauravat jo naurismaan aidatkin. Rahoitusvajeesta seuraa tosiasiasa suuri paine sekä asiakasmaksujen nostamiselle tai sitten joudutaan tinkimään palveluista. Kumpikin näistä vaihtoehdoista on täysin mahdotonta hyväksyä. Itse pidän sote-uudistuksen suurimpana ongelmana näitä perustason suoran valinnan sote-keskuksia eli tätä niin sanottua markkinamallia. Kukin kansalainen saisi kirjautua haluamaansa sote-keskukseen ja hammashoidon yksikköön, joissa olisi tarjolla perusterveydenhuollon, lääkärin ja hoitajan tai vastaavasti hammashoidon palveluita. Sosiaalityö jää hyvin ohueksi, vain neuvonnaksi ja ohjaukseksi. Myöskään mielenterveys- ja päihdetyö ei sisälly näihin keskuksiin. Ne ovat käytännössä riisuttuja terveysasemia, kun suunta esimerkiksi Helsingin suurissa terveys- ja hyvinvointikeskuksissa on täysin päinvastainen.

Suurimmalle osalle meistä nämä palvelut toki riittäisivät hyvin, ja osalla on vielä lisäbonuksena työterveyshuollon palvelut. 80 % ihmisistä kuuluu näiden terveysasemien ihanneasiakkaisiin, jotka toisivat sote-keskukselle kapitaatiokorvauksena enemmän rahaa kuin palveluiden tuottamiseen menee. Mielikuvamainonta, sopiva asemien sijoittelu ja palveluiden riittämättömyys paljon tukea tarvitseville varmistavat kerman kuorinnan. Sen sijaan sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio eli perustason yhteistyö eri toimijoiden, kuten perhekeskusten, kotihoidon, sosiaalityön tai päihdepalveluiden kanssa, vaikeutuu dramaattisesti. Ongelmia tulee myös viranomastehtävien ja hallintopäätösten kanssa, jotka tähän asti ovat kuuluneet tiukasti julkiselle sektorille.

Peruspalveluiden markkinavertoista yksityistämistä keskimäärin terveempien, satunnaisten käyttäjien terveysasemaksi ei pidä hyväksyä. On välttämätöntä huolehtia nimenomaan niistä, jotka tarvitsevat monipuolisesti integroituja palveluita. Etnisenä luterilaisena, joskin kirkkoon kuulumattomana, voisin siteerata Raamatutta: "Eivät terveet tarvitse parantaa vaan sairaat."

Valtuutettu Arajärvi

Arvoisa puheenjohtaja.

4.4.2018

Maakuntia ei tarvita. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistaminen sen sijaan tarvitaan. Erityisesti tarvitaan sosiaali- ja terveyspalvelujen peruspalvelujen aseman vahvistaminen ja palveluiden saatavuuden ja laadun parantaminen. Tähän on perusoikeusjärjestelmään pohjautuvia perusteita, jotka puoltavat varsinkin järjestämisvastuun siirtämistä yksittäisiä kuntia vahvemmille harteille.

Uudistukseen liittyy myös elinkeinovapaus. Koitan nimittäin puhua sellaisista asioista, joista täällä ei ole aiemmin puhuttu. Sitä, että tehtävä kuuluu julkiselle vallalle, perustelee muun muassa perustuslain 2 pykälä, jonka mukainen oikeusvaltioperiaate ja perustuslain 22 pykälän mukainen julkisen vallan yleinen perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvollisuus. Toki yksityisiä palvelujakin tarvitaan, mutta lähinnä täydentämään. Perustuslain 18 pykälän mukaisella elinkeinovapaudella ei voida perustella julkisen vallan tehtävien antamista yksityiselle.

Sosiaalipalvelujen liittäminen suoran valinnan palveluihin palvelisi merkittävästi sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota, joka on asetettu uudistuksen tavoitteeksi ja parantaisi merkittävästi perustuslain vaatimalla tavalla sosiaali- ja terveyspalvelujen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta. Nyt esitetty ratkaisu on sangen monimutkainen ja edellyttää saumatonta yhteistyötä eri toimijoiden kesken eikä ole mahdollista tehdä yhden toimijan sisäisenä toimintana. Lisäksi se asettaa esimerkiksi maakunnan liikelaitokselle kustannuksia aiheuttavan vaatimuksen olla läsnä yksityisten palveluntuottajien toimintayksiköissä, mahdollisesti jopa alihankkijoiden yksiköissä. Palvelujen integraation kannalta sosiaali- ja terveyspalvelut tulisi uskoa yhdelle ja samalle palvelujen tuottajalle.

Maakunnan liikelaitoksen velvollisuus tarjota asiakaseteleitä tuotantovastuulle kuuluvien muiden kuin suoravalinnan palvelujen saamiseksi kaventaa merkittävästi maakunnan itsehallintoa. Asiakasetelin tarjoamisen velvoite johtaa samantapaiseen lopputulokseen kuin aiemmin edellisessä valinnanvapauslakiehdotuksessa ollut yhtiöittämissä tavoite tai velvoite, jonka perustuslakivaliokunta torjui.

Ihmisten yhdenvertaisuus edellyttää henkilöiden kohtelemista samalla tavalla samanlaisissa tilanteissa. Yhdenvertaisuuden ja myös itsemääräämisen vaikean kysymyksen muodostavat henkilöt, joilla ei ole kykyä vastata ja valvoa oikeuksiinsa pääsemistä. Tällaisia ryhmiä ovat muun muassa lapset, muistisairaat, mielenterveysongelmaiset ja ainakin osa päihteiden väärinkäyttäjistä. Näille henkilöille annettavaa ohjausta helpottamaan on säädetty lakiehdotuskokonaisuudessa runsaasti erilaista ohjausta ja neuvontaa ja erilaisia palveluntuottajien yhteistoimintavel-

4.4.2018

voitteita. Yksilön oikeus saada palveluja ei voi olla riippuvainen hänen toimintakyvystään, vaan toimintakyvyn vajauksen johdosta julkiselle vallalle syntyy erityisen vahva velvollisuus ohjata henkilö palvelujen piiriin. Asiakassetelien tarjoamista koskeva maakunnan velvoite sopii huonosti näihin sosiaalipalveluja paljon käyttäviin ryhmiin, jotka eivät välttämättä ole henkilökohtaisen budjetoinnin piirissä.

Edellä esitetyn perusteella pidän varsin välttämättömänä, että maakunnat kaadetaan tai maakunta on hyvä perusta järjestää toimintaa, mutta vain jos toiminta on pelkkää sotea ja maakuntia on vähemmän kuin 5. Nykyisen kokonaisuuden kaatamisen peruste on sama kuin entisen alokkaan asennon korjaaminen: parempi tehdä kokonaan uusi.

Valtuutettu Hakola

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Arajärvi arveli puhuvansa asioista, joista täällä ei ole vielä tänään puhuttu. Minä taas puhun varmuudella asioista, joista täällä on jo varsin moneen kertaan tässä vaiheessa iltaa puhuttu. Joku totesi aikaisemminkin senkin jo, että kertaus on opintojen äiti. Useimmat meistä ovat täällä tänään puolustamassa vahvasti helsinkiläisiä ja Helsingin etuja. Väitän muuten tässäkin kohtaa, että lähes kaikki meistä ovat jossain kohtaa vaalikentillä todistaneet tämän kaskun mukaan, että tänne pyritään puolustamaan helsinkiläisiä ja helsinkiläisten etuja. Nykyinen kunnallinen hallintomalli on hyvin toimiva, eikä se vaadi näin mittavaa uudistusta, josta tässä uudistuksessa on nyt kyse. Hallitus on aikanaan lanseerannut yhdeksi tavoitteekseen byrokratiatalkoot. Aiemmin itse olin siinä käsityksessä, että sen tarkoitus oli vähentää byrokratiaa. Olin väärässä. Tämä muutos lisää eittämättä byrokratiaa, sekä väistämättä myös jollain aikataululla se lisää veroja.

Monessa yhteydessä on käyty keskustelua siitä, miksi politiikka ja kuntien asioihin vaikuttaminen koetaan kansalaisten keskuudessa hyvin etäiseksi. Tässä mallissa tätäkin päätösvaltaa siirretään entistä etäämmälle ihmisistä, ja voi vain kuvitella, kuinka etäällä politiikka ja päätöksenteko tämän jälkeen kansalaisia on.

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Pidemmittä puheita lopuksi kuitenkin lainaan pormestari Vapaavuoren erinomaista avauspuheenvuoroa. Lainaus alkaa: ”Pärjäisimme tällaisella hölmölläkin hallinnolla, mutta emme niin hyvin kuin voisimme emme-

4.4.2018

kä niin hyvin kuin maan ainoan metropolin pitäisi pärjätä. Kyse ei ole pelkästään Helsingille epäedullisesta mallista, vaan sama koskee Espoota, Vantaata, Tamperetta, Turkuja et cetera. Tällainen hallitus, joka tyystin sivuuttaa tämän, on joko tyhmä tai vastuuton tai molempia näistä.”

Tähän ei ole lisättävää.

Kiitos.

Valtuutettu Tuomas Rantanen

Puheenjohtaja. Valtuustotoverit.

Melkein kaikki täällä varmaan on sanottu. Valtuustopuheiden perusteella on helppo havaita, että Helsingissä hyvin laajasti, joskaan ei ihan yksimielisesti, mistä keskustan tekemä esitys kyllä puhuu omaa kieltään, mutta muuten hyvin laajasti yli puoluepoliittisesti on havahduttu siihen, että vireillä olevassa muutoksessa Helsinki kärsii siinäkin tapauksessa, että uudistus toimii jotenkin sillä lailla kuin sillä pyritään vaikutuksia aikaansaamaan.

Vielä kamalampaa on tietysti se, jos se toimii huonosti tai ei ollenkaan sellaisella tavalla, että sote-palvelumme ajautuvat kaaokseen, jossa kaikkein heikoimmat ovat tietysti kaikkein kovimmilla eikä varmaan uhreilta vältytä. Suunnitelman mittakaava on sellainen, että edes asiantuntijat eivät pysty oikein sanomaan, mitä kaikkea hankkeesta seuraa. Erityisen huolestuttavaa valmistelussa on ollut, että asiantuntijoiden varoittelun sijaan sitä on ajettu hyvin vahvasti poliittisen toiveajattelun ja jonkinlaisen aatteellisen argumentaation voimin. Silloin on sivuutettu hyvin suurelta osin tavanomaisen valmistelun menetelmät. Tokihan tätä on valmisteltu paljon – sitä ei sovi kiistää – mutta on valmisteltu tavalla, jossa keskeiset argumentit ovat jääneet usein sivuun, kun on ollut tärkeämpiä tavoitteita rakentaa sentyyppisiä hallintohäkkyröitä tai vapauttaa kilpailua tavalla, jossa on pohjimmiltaan se toiveajattelu, että pelkästään markkinamekanismi itsessään tuottaa ne asiat ilman että me loppuun saakka saatetaan julkisen ja yksityisen sektorin rajapinta esimerkiksi sellaiseen kulmaan, että tulos on toivottu. Näitä ei ole viety niin pitkälle, että voitaisiin varmasti sanoa, mitkä lopulliset vaikutukset ovat. Tällä lailla ei tehdä vastuullista politiikkaa. Ei voida vain kokeilemalla näin isoja hankkeita katsoa, mitä tapahtuu, ja sitten vähän rukahtaan lisää. Tässä ollaan muuttamassa koko yhteiskunnan hyvinvointirakenteen perusteita, ja siinä epäonnistuminen saattaa johtaa ihan toisenlaiseen yhteiskuntaan kuin on ajateltu.

4.4.2018

Hankkeen suurimmat ongelmat, niitä voi olla vaikka 3. Ensiksi ajatellaan, että tämä uusi hallinnon taso tai sellaisen rakentaminen uudelleen vahvistamalla maakuntia tuottaisi säästöjä hallinnosta. Kyllähän sokea Reettakin näkee, että näin harvemmin tapahtuu, että hallintoa lisää luomalla siinä päätöksenteko nopeutuisi ja tulisi yksinkertaisemmaksi ja edullisemmaksi. Kaikki merkit viittaavat siihen, että hallinto kasvaa. Kun katsomme asiaa tällaisen ison kaupungin näkökulmasta niin kuin Helsinki, joka ei ole tässä maassa ainoa iso kaupunki, havaitsemme, minkälaisia ongelmia syntyy, kun päätöksenteko ja vastuu tästä sote-palveluista, jotka koskevat nimenomaan tämän alueen omaa hoitoa, siirtyvät laajemmalle alueelle. Sen seuraukset saattavat olla hyvin moninaiset myös suhteessa siihen, mikä on poliittinen vastuu siitä, minkälaisia päätöksiä missäkin kunnassa tehdään. Tämä maakuntien ja kuntien välinen kilpailuasetelma, mihin pormestari puheessa viittasi, on erittäin iso kysymys, ja tämä pitäisi ajatella myös loppuun ennen kuin tämä rakenne päästetään kärryille.

Hallinnon ohella toinen iso asia on sote-palveluiden yksityistäminen, jossa nimenomaan ei ole mietitty loppuun saakka yksityisen ja julkisen rajapintaa, että millä tavalla markkinamekanismi edes käytännössä voisi tuottaa niitä tavoitteita, joita halutaan. Jos tässä muutoksessa epäonnistutaan, saamme helposti sekä kalliin että myös epäoikeudenmukaisen, epätasa-arvoisen järjestelmän. Silti meillä voi olla syytä miettiä jatkossa yksityisen ja julkisen sektorin rajapinnan kehittämistä kyllä, mutta jos se tehdään huonosti ja luodaan rakenne, josta uudistaminen ei enää onnistu sen jälkeen, kun on kilpailutettu asiat, sen jälkeen on todella vaikeaa enää korjata sitä mekanismia, jonka pohjalta kilpailutukset on tehty. Erityisen suuri ongelma täällä on nimenomaan juuri siinä, että olemme rakentamassa hyvin pientä ja resursseiltaan vaikeassa tilanteessa olevien kuntien haasteiden pohjalta mallia, johon pakotetaan juuri nämä isommat kaupungit, joiden toimintamallit lähtökohtaisesti ovat aivan toisenlaiset toimintaympäristöt.

Uudistaminen on tarpeen, mutta uudistaminen voi tapahtua vain kunnollisen suunnittelun varassa, ei toiveajattelun varassa. Tässä ollaan hyppäämässä benjihyppyä ilman narua. Tällaista me emme voi täällä mielestäni vastuullisesti tehdä.

Tästä syystä kannatan nimenomaan pohjaesitystä.

Kiitoksia.

4.4.2018

Valtuutettu Puska

Arvoisa puheenjohtaja.

Näin illan päätteeksi voi todeta, että keskustelua on ollut ihan kiintoisaa seurata. Tämä on ollut vähän niin kuin herätyskokous Pohjanmaalla. Paljon erittäin hyvää retoriikkaa, kovin vähän debatteja. Moniin näihin väitteisiin olisi helppo esittää perusteltuja vastaväitteitä. Kovin paljon debattia ei ole täällä käyty.

Nyt on syytä palata lähtökohtaan. Vuosikausia lähtökohtana on ollut se tälle uudistukselle, että pitäisi olla laajempi väestöpohja, laajemmat hartiat. Nyt meillä on maakuntamalli, joka on aika pitkälle saavuttanut yksimielisyyttä aiemmissa keskusteluissa. Olen koettanut miettiä, mistä tämä kritiikki kumpuaa. Ehkä 2 osasta. Osa näkee haittana sen, että päätöksenteko siirtyy kaupungilta näille maakunnille. Tätähän vähän tapahtuu, mutta on muistettava, että valtaosa päätöksenteosta ei tällä hetkelläkään ole Helsingin. Viittaa HUSiin, elyyn, aviin ja niin poispäin. Toinen seikka on tietysti se, että olkoon minkälainen tahansa sote-järjestelmä, se vaatii hallinnollisen perustan. Jos puhutaan laajemmista hartioista, se on maakunta.

Toinen kritiikki tulee ehkä enemmän vasemman kannalta on se, että tänne on tuotu yksityistä puolta mukaan, jota on nähty tarpeellisena, että saadaan kapasiteettia enemmän. Se on koitettu pitää aika hallituissa puitteissa, maakunnan puitteissa. Minun on helppo myöntää, että haasteita on, eikä malli ole täydellinen, mutta niin kuin laitos, jota kunnioitan, THL sanoo, että kyllä tämä nyt alkaa olla riittävän hyvä. Nyt pitäisi mennä eteenpäin. Tässä mallissa on kuitenkin keskeiset elementit, joita tässä on vaadittu. On vaikea nähdä realistista valtakunnallista toista mallia tässä tilanteessa.

Seuraava kysymys on se, että tässä on useassa puheenvuorossa sanottu niin kuin esimerkiksi kunnioittamani valtuutettu Asko-Seljavaara, että meidän nykyinen mallimme on hyvä. Meillä on ollut kansainvälisesti katsoen erittäin hyvä malli, ja aika monessa suhteessa se toimii edelleenkin hyvin, mutta ongelmat ovat kasautumassa. Se nähdään väestön ikääntyessä. Se nähdään näissä lääkäriin pääsyissä, vanhustenhuolloissa, ja myös kansainväliset arvioinnit ovat todenneet sen, että meillä on liian pirstaleinen systeemi ja liian pienet hartiat.

Tässä jossakin alkuvaiheen puheenvuorossa kysyttiin, mitenkö minä voin sanoa, että vanhustenhuolto parantuisi. Tässä tullaan niihin peruskysymyksiin, joita minä näen. Se on se, että meidän pitää luoda systeemi, jossa painopistettä siirretään peruspalvelujen suuntaan. Miten

4.4.2018

se on mahdollista? Tietysti toimintoja tehostamalla, mutta kun julkiset resurssit ovat rajalliset, osittain on kysymys siitä, että resursseista päätetään toisella tavalla. Ei pirstaleisesti niin kuin tällä hetkellä ensiksi HUSissa ja sitten terveyskeskuksissa, vaan yhdessä yksi valtuusto päättää tasapainoisesti. Peruspalveluja vahvistetaan. Se ei ole pois sairaalapuolelta, koska mitä paremmin peruspalvelu toimii, sen paremmin se auttaa sairaaloita. Tämä on ainoa mahdollisuus todella vahvistaa peruspalveluja, sitä vanhustenhuoltoa, jota kysyttiin, ja monia muita toimintoja, joita täällä haikaillaan.

Kiitos.

Valtuutettu Muttilainen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Ihan tällainen kysymys kentältä, Pekka Puska. Mikä on henkilökohtainen budjetti erityisryhmille palveluiden tai asumisen suhteen, jos ei tiedä yhtään, mitä ollaan tekemässä? Toki voin esittää saman kysymyksen myös Sampo Terholle. Jos ei ole mistään tietoa ja katsotaan, mitä tapahtuu. Tällaisia kysymyksiä tulee nyt kentältä. Voitteko vastata tähän?

Kiitos.

Valtuutettu Arajärvi (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Omassa puheenvuorossani totesin, että kyllä maakunnat ovat ihan hyvä ratkaisu, mutta niiden pitäisi toimia vain soten alueella ja niitä ei pitäisi olla 18:aa. Lisäksi kyselin, miksi lainsäädäntökokonaisuus ei salli kuntien ja kuntayhtymien yhtiöiden, yhteisöjen ja hallitsemien säätiöiden tuottaa palveluja. Täysin perusteltu rajoitus. Kun näiden salliminen kuitenkin antaisi mahdollisuuden tehostaa paljon paremmin integraatiota, yksinkertaistaa omistusjärjestelyjä ja pitää koossa jo syntyneitä sosiaali- ja terveydenhuollon hyviä ratkaisuja. Sitten vielä voidaan todeta, että valinnanvapaus- tai oikeastaan järjestämislaissa on pykälä, jonka mukaan tilinpäätös- ja verotustietoja on annettava. Se on sinänsä hyvä ajatus, mutta kun ne ovat täysin tehottomassa käytössä siellä. Ei haluta tosiasiaa vastustaa veroparatiisien käyttämistä.

4.4.2018

Ledamoten Wallgren (replik)

Arvoisa puheenjohtaja.

Olisin kysynyt arvostamaltani asiantuntijalta ja valtuuston jäseneltä Pekka Puskalta hänen näkemyksiään näistä kustannusten hillitsemisestä. Miten, Pekka Puska, olet suhtautunut siihen kritiikkiin, että nyt kaavailtu uudistus nostaa tosiasiallisesti kustannuksia, kun tavoitteena alun perin oli saada aikaan säästöä. Miten olet arvioinut veroparatiisikytkennän, kun on ilmeistä, että markkinan avaaminen tällä tavalla avaa mahdollisuuden veroparatiisiyhtiöille tulla markkinoille entistä enemmän, joka vähentää verokertymää? Tulee myös negatiivinen kustannusvaikutus sen kautta, että tulot vähenevät. Oletko tätä puolta, osaatko avata, miten olet sen arvioinut?

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Ihmettelen, miten vanhuspalvelut voivat parantua, kuten kotihoito, omaishoito ja muut tällaiset lähipalvelut, jos ne siirretään maakunnan tehtäväksi. Esimerkiksi Ruotsissahan nimenomaan on valinnanvapaus, ja heillä on vanhuspalvelut nimenomaan kuntien tehtävänä. Miten se Suomessa siirrettäessä maakuntaan paranisi?

Sitten ihmettelen toista, miksi järjestäjä ja tuottaja pitää erottaa toisistaan.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kiitos, puheenjohtaja.

Haluaisin kysyä valtuutettu Puskalta, että jos kerran tästä järjestelmän pirstaleisuudesta pitää päästä eroon ja jos perusterveydenhuoltoa pitää vahvistaa, minkä takia silloin tämä järjestelmä pirstotaan useille yksityisille toimijoille. Minkä takia tehdään malli, joka kannustaa vähän joka paikassa osaoptimointiin? Minkä takia kapitaatorahoituksen kautta kannustetaan nimenomaan perusterveydenhuollon toimijoita siihen, että hoidettaisiin potilaita mahdollisimman vähän?

Valtuutettu Taipale

4.4.2018

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä ratkaisu olisi voitu tehdä siten, että siirryttäisiin 3 kuukauden hoitotakuuseen. Erikoissairaanhoidon kohdalta se olisi maksanut HUSissa 30 miljoonaa ja koko HUSin budjetti on 2 miljardia ja koko maassa vastaavasti sen verran enemmän palkkaamalla noin 1 000 lääkäriä ja sairaanhoitajaa terveyskeskuksiin. HUSin toimitusjohtaja Aki Lindén on laskenut aika tarkkaan ne kustannukset, ja ne ovat suhteellisen vähäisiä. Tavoitteena on eriarvoisuuden vähentäminen terveydenhuollossa, ja se ei tule tapahtumaan. Tästä puuttuu nyt keskustelusta yksi aspekti. Se tulee tapahtumaan vain yhteiskuntapolitiikalla ja sosiaalipolitiikalla, yhteiskunnan rakenteellisilla keinoilla.

Äsken tuli Duodecim-lehdessä upea juttu sydäninfarkteista. Hoitoon pääsee jotakuinkin tasaveroisesti. Hoito on tasan yhtä hyvää, mutta katsottuna infarktiin kuolleisuus hoidon jälkeen alimmassa tuloviidenneksessä on kaksi- ja puolikertainen ja ensimmäistä kertaa siellä ei puhuta köyhistä vaan yksin asuvista, niistä, joilla ei ole ketään, joka sanoo, että menes nyt hoitoon ja minä vähän hoidan. He tulevat yksin, ei ketään saattajaa. Se on varsin upea juttu siitä, joka osoittaa, että sosiaalipolitiikalla voitaisiin päästä. Eduskunnassa pitäisi nopeasti perustaa parlamentaarikomitea yksin asuvien asemaa hoitamaan. Siellä on kaikki Suomen pudokkaat: mielisairaat, kehitysvammaiset, työelämän ulkopuolella olevat miehet, koko tämä sakki ja tietenkin vanhat naiset. Vaikka ajankohtaiskeskustelu tästä asiasta.

Toinen seikka, että ennaltaehkäisyn osalta nyt oli tiedote, että asunnottomat juopot kuolevat 5 kertaa enemmän. Se on tiedetty 30–40 vuotta sitten. Tavallinen juoppo kuolee 2 kertaa enemmän. Pelkästään asuntopolitiikalla kyetään ratkaisemaan näitä, tai sitten me saimme vammaisoikeuksien sopimuksen äskettäin, ja siinä sanotaan tarkkaan, että psyykevammaiset ja somaattisesti vammaiset ovat samassa asemassa. Mielisairasta noin 15 % on vaikeavammaisia, ja nämä lait eivät koske heitä tällä hetkellä sovellutuksessa! Me puhumme vain mielenterveyspalveluista. Rakenteellisella politiikalla jälleen ratkaistavissa. Ennaltaehkäisy tässä on heikoilla. Otan yhden jännittävän jännittävän esimerkin, jossa hoidolla päästään jo eteenpäin. On matalaintensiiviset ientulehdukset vanhuksilla ja muilla. Äskettäin ilmestyivät Myyrmannin ja Murtomaan jutut. 10–15 tautia, joihin tällä taudilla on suuri merkitys. Äsken oli artikkeli sellaisesta taudista, jonka syyt ovat tuntemattomia: haimasyöpä. 1,3 kertaa enemmän niillä, joilla on ientulehdukset. Se on sellainen paikka, jonne rahoja pitäisi panna aika nopeasti ja ennaltaehkäistä. Ne ovat vähän tuntemattomia asioita maallikoille, mutta pelkkä puhuminen sosiaalipalveluista ja terveyspalveluista ei johda kyllä riittäviin tuloksiin.

4.4.2018

Olin ajatellut pitää viimeisenä puheenvuoron eräänlaisena nakkipuheenvuorona, koska kello 11 jälkeen yleensä täällä on saatu nakkia silloin, kun täällä oli vanha johto paikalla.

Valtuutettu Parpala

Arvoisat valtuutetut.

Koska seison nyt teidän ja kokouksen lopun välissä, olen lyhyt, mutta lyhyesti vielä tähän loppuun. Oma suhtautuminen tähän uudistukseen on ollut kahtalainen. Toisaalta niin kuin täälläkin salissa on monesti jo toistettu, uudistusta tarvitaan. Tämänkaltainen reformi varmasti saisi aikaan liikettä siellä organisaatioissa ympäri maata eri puolilla, sekä julkisissa että yksityisissä niin kuin on jo nyt hyvin nähty. Toisaalta nyt kun paketti alkaa olla hallituksen puolelta kassassa, vaikutusarviot ja muut, niin kuin esimerkiksi kansanedustaja Lepomäki on omissa julkisissa laskelmissaan laskenut, ne vaikutukset näyttävät aika hurjilta. Varsinkin ne ovat hurjia Helsingin näkökulmasta. Onpa suhtautumiseeni vaikuttanut sekin, että kun olen töiden puolesta aika läheltä seurannut näitä valinnanvapauden pilotteja, valitettavan paljon siellä näyttää olevan valinnan perusteena se, että on jo valmiiksi käytetty yksityistä ja nyt siirretään oma tili johonkin julkisen maksamaan valinnanvapauskokeiluun. Se on tietysti valtiontalouden näkökulmasta aika huolestuttava ajatus.

Ehkä pari asiaa, jotta sanoo jotain, mitä täällä ei ole vielä sanottu. Meitä helsinkiläisiä päättäjiä on kritisoitu 2 asiasta. Toinen on se, että me emme tiedä, mitä Kehä I:n tai III:n ulkopuolella tapahtuu. Toinen on se, että emme ole tarjonneet vaihtoehtoja. Tästä omien töiden puolesta, kun sotien ja teknologiapuolen parissa työskentelee, tiedän kyllä, meillä on 60 asiakasta ympäri Suomen kuntia ja kuntayhtymiä, maakuntia, ja se vipinä, jolla asioita siellä tällä hetkellä tapahtuu ennen kuin mitään lakia on hyväksytty, on hurja. Jos jokin asia, missä hallitus on onnistunut, on ollut se, että tämä reformin uhka on saanut yhteistyön voimistumaan voimakkaasti. Jos joku haluaa valinnanvapautta edistää, se on edistynyt palvelusetelien, henkilökohtaisten budjettikokeilujen myötä. It:n suhteen on tehty monissa paikoissa, vaikkapa Etelä-Karjalassa, huikkea työtä sen eteen, miten it-puolella on saatu integroitua, miten sosiaali- ja terveystaloudet on saatu organisoitua. Siihen ei ole tarvittu lakiuudistusta, vaan se on onnistuttu tekemään siellä hyvällä johtamisella ja hyvällä effortilla sieltä virkamiesten ja muiden toimijoiden toimista.

4.4.2018

Toinen asia. Meitä on kritisoitu siitä, että meillä ei ole esittää mitään vaihtoehtoja. Näyttää selvästi siltä, että kun näitä muutoksia on jo kovasti tapahtunut ja ne on saatu toimimaan ilman lakiuudistuksen hyväksymistä, ehkä esittäisin, että hallitus vielä kerran pohtisi sitä, miten näitä hyviä uudistuksia voitaisiin kannustaa ilman lakiuudistuksen hyväksymistä, johon sisältyy niin paljon riskejä, joita tänään on täällä käsitelty. Se mikä minua henkilökohtaisesti eniten vaivaa tässä lakiuudistuksessa, on one size fits all -ajattelu ja valtiojohtoisuuden ajatus, jolla uskotaan syvästi ja pyhästi siihen, että yhdellä tavalla kun kaikkialla samalla tavalla ratkaistaan tämä sote-asia ja maakunta-asia, sitten kaikki jotenkin taianomaisesti muuttuisi paremmaksi kuin nyt. Vaikka en ole mikään suuri kunnallisen itsehallinnon tai maakuntien tai muidenkaan suurin fani, vaikuttaa siltä, että alueellisesti hyvää työtä tekemällä on oikeasti saatu muutosta aikaiseksi tuolla ympäri Suomea. Muutos näyttää vähän erilaiselta eri puolilla Suomea, mutta monissa paikoissa se on aidosti onnistunut.

Suosittelenkin nyt vielä hallitusta tähän illan päätteeksi tosiaan pohtimaan, voitaisiinko alueellista yhteistyötä jotenkin kannustaa sen sijaan, että ammutaan tykillä karpästä ja riskeerataan isoja asioita siinä samalla.

Valtuutettu Niskanen

Kiitos, puheenjohtaja. Arvon valtuusto.

Ilta on jo pitkällä. Kello lähestyy 11:tä, joten yritän puhua lyhyesti. Kaikki täällä salissa on jo lähes sanottu tästä asiasta. Senkään takia ei tarvitse hirveästi lähteä toistamaan. Sanon vain sen lyhyesti, kun olen asunut itsekin vuoden Yhdysvalloissa, että siellä osavaltiot toimivat hyvin sen kokoisessa maassa. Suomi on käytännössä yhden jenkien osavaltion kokoinen maa. Sen takia Suomeen ei tarvita kolmatta hallinnon tasoa.

Pekka Puskalle haluan sanoa, joka tässä aikaisemmin käytti puheenvuoron, sen, tai hän sanoi näin, että tässä salissa ei ole käyty kunnollista debattia. Hän sanoi, että moniin puheenvuoroihin olisi voinut vastata hyvin perustellen. Kysyn valtuutettu Puskalta, miksi hän ei vastannut näihin kommentteihin. Mielellään tässä olisi käyty hyvää debattia. Samalla tavalla Sampo Terho oli pitkään täältä pois. Mielellään kuulisi sitten niitä vasta-argumentteja.

Tämä on mielestäni tässä sote-keskustelussa ylipäättänsäkin ollut yksi ihmeellisimmistä asioista. Esimerkiksi silloin kun Elina Lepomäen kri-

4.4.2018

tiikki tuli ulos, ei mennyt kauaa, kun keskustelu katosi tosi erikoiselle metatasolle, että asiasta ei puhuta juurikaan ja itse argumentteihin ei oteta hirveästi kantaa vaan aletaan miettiä näitten ihmisten motiiveja ja kaikkea tällaista ihan epäolennaista. Pitäisi puhua asioista ja antaa niihin argumentteja. Jos te olette sitä mieltä, tämän mallin puolustajat, että tämä on nyt hyvä malli, antakaa perusteet tässäkin tänä iltana esiteilyille väitteille: miksi nämä uhkakuvat eivät toteutuisi?

Se peruste, että tätä on tehty jo x vuotta, ei ole hyvä peruste. Se on uponneiden kustannusten harha, kuten valtuutettu Alametsä hyvin tuossa aikaisemmin sanoi.

Kiitos.

Valtuutettu Heinäluoma

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä on hyvin vahva ja vapauttava keskustelu ollut kuunnella ja hyvin yksituumainen viesti valtiolliselle päättäjälle. Tämän jälkeenhän ratkaisevaa on se, mitä helsinkiläiset kansanedustajat tulevat tekemään eduskunnan päätöksenteossa. Jos kaikki helsinkiläiset äänestävät tämän valtuuston tulevan kannan puolesta, tämä uudistus ei tule toteutumaan, joten toivon, että tämä on selkeä viesti Helsingistä valituille kansanedustajille eduskunnassa tapahtuvaan päätöksentekoon.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Lauri Menna
johtava asiantuntija
ledande sakkunnig